

Economisch Weekblad

voor Nederlandsch-Indië

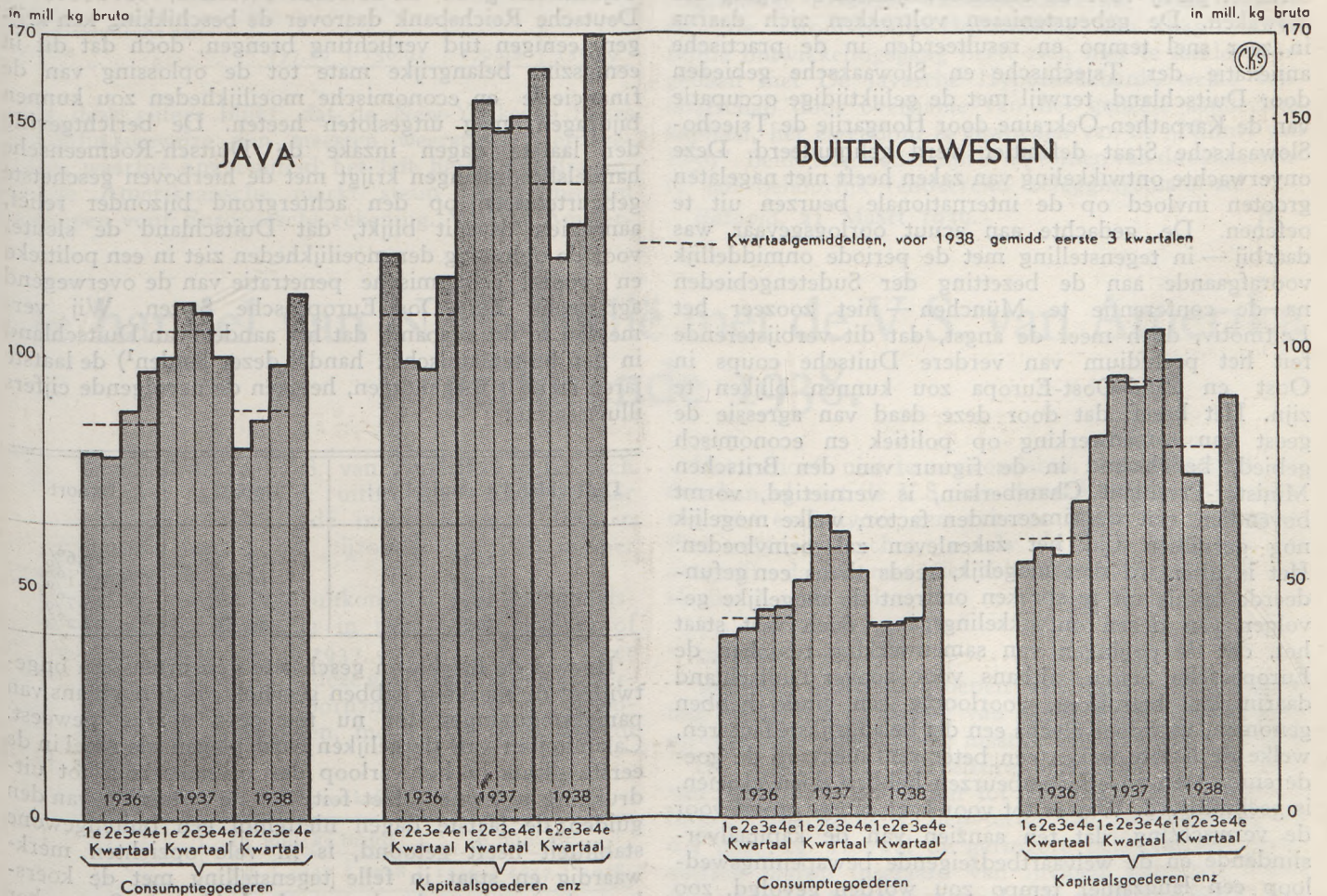
Orgaan van het Departement van Economische Zaken met medewerking van Hoofden van Departementen, Diensten en Bedrijven, alsmede van niet-ambtelijke personen en organisaties.

8e Jaargang

24 MAART 1939

No. 12

De invoer van consumptie- en kapitaalsgoederen¹⁾ in Ned.-Indië gedurende 1936-1938.

In het algemeen duidt een toenemen van den invoer van consumptiegoederen op bereikte meerdere welvaart, een stijging van den invoer van kapitaalgoederen duidt op meerdere investatie, dus op vertrouwen in de toekomst.

Voor wij echter bovenstaande vier grafieken met dit voor oogen in beschouwing nemen, moge een algemeene opmerking voorafgaan ten aanzien van de sterke stijging van den import in het 4e kwartaal 1938. Deze stijging, die in alle vier grafieken optreedt, is veroorzaakt door

de verhooging der douanerechten per 1 Januari 1939. Deze „toevallige” stijging moeten wij bij de bespreking dus uitschakelen.

Bezien we nu de grafieken, dan blijkt dat Java in 1938

1) Wat tot de consumptie-artikelen en de kapitaalgoederen, enz. is te rekenen, is vermeld op pag.'s 2151 en 2152 van het Econ. Weekblad van 25 November 1938.

Slechts zij hier aangetekend, dat de invoer van dieren en planten, dierlijke en plantaardige voortbrengselen (behalve dennenhars), aardolieproducten, rijst, kedelee, tabak en bier bij deze groepeerings geheel buiten beschouwing is gelaten.

op een hooger niveau leefde dan in 1936 en dat de investaties daar in 1938 ook belangrijk hooger waren dan in 1936. Het jaar 1937, het „boomjaar” na de devaluatie, staat natuurlijk in alle opzichten hooger dan in 1936 en 1938.

Voor de Buitengewesten is de toestand na de „boom” van 1937 anders. Daar is de consumptie in 1938 terug-

gevallen tot vermoedelijk iets beneden het 1936-niveau, terwijl de investaties, hoewel hooger dan in 1936 evenals op Java sterk gedaald zijn.

1938 is voor Java dus relatief een beter jaar geweest dan voor de Buitengewesten.

(Centraal Kantoor voor de Statistiek,
Afdeling Conjunctuurstatistiek).

Financieel weekoverzicht.

Op denzelfden datum, waarop de Britsche Minister van Binnenlandsche Zaken, Sir Samuel Hoare, te Londen zijn denkbeelden opperde betreffende een vijfjarenplan op politiek en economisch gebied, in samenwerking met de leidende naties van Europa (inclusief Duitschland en Italië), koos Duitschland officieel partij voor de onafhankelijkheidsbeweging der Slowaken. De gebeurtenissen voltrokken zich daarna in zeer snel tempo en resulteerden in de praktische annexatie der Tsjechische en Slowaaksche gebieden door Duitschland, terwijl met de gelijktijdige occupatie van de Karpathen-Oekraïne door Hongarije de Tsjecho-Slowaaksche Staat definitief werd geliquideerd. Deze onverwachte ontwikkeling van zaken heeft niet nagelaten grooten invloed op de internationale beurzen uit te oefenen. De gedachte aan acuut oorlogsgevaar was daarbij — in tegenstelling met de periode onmiddellijk voorafgaande aan de bezetting der Sudetengebieden na de conferentie te München — niet zoozeer het Leitmotiv, doch meer de angst, dat dit verbijsterende feit het preludium van verdere Deutsche coups in Oost en Zuid-Oost-Europa zou kunnen blijken te zijn. Het besef, dat door deze daad van agressie de geest van samenwerking op politiek en economisch gebied, belichaamd in de figuur van den Britschen Minister-President Chamberlain, is vernietigd, vormt bovendien een deprimeerenden factor, welke mogelijk nog geruimen tijd het zakenleven zal beïnvloeden. Het is uiteraard niet mogelijk, reeds thans een gefundeerde opinie uit te spreken omtrent de mogelijke gevolgen van dezen ontwikkelingsgang, doch vast staat het, dat de pogingen van samenwerking tusschen de Europeesche Staten, althans voor zoover Duitschland daarin was betrokken, voorloopig een einde hebben genomen, waardoor tevens een der belangrijkste factoren, welke de laatste weken een beter sentiment op de goederenmarkten en effectenbeurzen hebben doen groeien, is geëlimineerd. Was er tot voor kort eenige grond voor de verwachting, dat ten aanzien van de kapitaalvervlindende en de welvaartbedreigende bewapeningswedloop een langzamer tempo zou worden gevolgd, zoo is er thans alle aanleiding te vreezen, dat dit tempo in de naaste toekomst eerder zal worden versneld. Het fait accompli heeft reeds dadelijk naast krachtige diplomatieke protesten der groote mogendheden gevolgen op economisch gebied voor Duitschland gehad. Als voorbeeld noemen wij het besluit, dat de voorgenomen Britsch-Deutsche handelsbesprekingen geen voortgang zullen hebben. De V.S. van Amerika reageerden onmiddellijk met een verhooging der invoerrechten op goederen afkomstig uit voormalige Tsjechische gebieden. Wat de gevolgen voor den Duitschen export

betreft, zoo is er aanleiding tot de veronderstelling, dat de gebeurtenissen het land verder hebben afgebracht van de oplossing van het vraagstuk op welke wijze de export kan worden uitgebreid, op den noodzaak waarvan leidende Deutsche Staatslieden den laatsten tijd bij herhaling hebben gewezen. Weliswaar zullen de Tsjechische goud- en deviezenvoorraden, voor zoover de Deutsche Reichsbank daarover de beschikking kan krijgen, eenigen tijd verlichting brengen, doch dat dit in eenigszins belangrijke mate tot de oplossing van de financieele en economische moeilijkheden zou kunnen bijdragen, mag uitgesloten heeten. De berichtgeving der laatste dagen inzake de Duitsch-Roemeensche handelsbesprekingen krijgt met de hierboven geschetste gebeurtenissen op den achtergrond bijzonder reliëf, aangezien daaruit blijkt, dat Duitschland de sleutel voor de oplossing der moeilijkheden ziet in een politieke en vooral economische penetratie van de overwegend agrarische Zuid-Oost-Europeesche Staten. Wij vermelden in dit verband, dat het aandeel van Duitschland in den buitenlandschen handel dezer landen¹⁾ de laatste jaren sterk is toegenomen, hetgeen de navolgende cijfers illustreeren:

Duitschland's aandeel in:	Import	Export
1929	17,4%	17,6%
1934	19,6%	23,1%
1935	25,8%	25,7%
1937	34,4%	27,2%

Hoewel de hierboven geschetste gebeurtenissen ongetwijfeld de markten hebben geschokt, is er nochtans van paniekstemmingen tot nu toe geen sprake geweest. Calamiteiten van dergelijken aard plegen als regel in de eerste plaats in het verloop der valutakoersen tot uitdrukking te komen. Het feit, dat de noteering van den gulden de laatste dagen niettemin een buitengewone stabiliteit heeft getoond, is in vele opzichten merkwaardig en staat in felle tegenstelling met de koersbeweging gedurende de tweede helft van September 1938, in welke periode ons devies aan sterken druk bloot stond. Ook de koersbeweging van het pond sterling kenmerkte zich door eenzelfde stabiliteit. Een uitzondering moet worden gemaakt voor de Belga en den Zwitserschen franc. Vooral laatstgenoemd devies lag onder zwaren druk, welke aanvankelijk door interventie werd opgevangen. Later werd het devies aan zichzelf overgelaten, waarvan een scherpe daling het gevolg was.

1) t.w.: Hongarije, Roemenië, Joegoslavië, Bulgarije, Albanië, Griekenland en Turkije.

Kwam dus in het verloop der voornaamste valuta's slechts weinig van de heerschende spanningen tot uitdrukking, anders was dit met de effectenbeurzen gesteld. Zoowel op de Europeesche als op de Amerikaanse beurscentra trad een hevige koersdaling in, welke op heden nog niet tot stilstand is gekomen. Het koersverloop wordt duidelijk gedemonstreerd door de navolgende indexcijfers der goederen- en effectenbeurzen:

	3-1-'39	28-1-'39	10-3-'39	20-3-'39
Reuter goederen-indexcijfers.....	139,8	136,9	137,5	135,9
Dow-Jones gemiddelden voor:				
Industrieelen.....	153,64	138,79	152,28	141,28
Spoorwegen.....	33,78	28,49	33,37	29,46
Public Utilities.....	22,85	22,99	26,52	23,69
Amsterdam indexcijfers voor:				
30 Nederlandsche aandelen.....	177,29	156,01	170,02	156,29

Uit deze cijfers blijkt, dat de New-Yorksche beurs verhoudingsgewijze den meesten weerstand heeft geboden, waartoe ongetwijfeld het feit heeft bijgedragen, dat de Amerikaanse markt steun ondervond uit aankopen voor Europeesche rekening. Wat de Amster-

damsche beurs betreft, zoo traden bij de daling internationaal georiënteerde fondsen met belangen in Centraal-Europa op den voorgrond, zooals Philips' Gloeilampen, Unilever, etc. Ook de minder courante aandelen, in het bijzonder Cultuurfondsen, ontmoetten omvangrijk aanbod, hetwelk wegens praktische afwezigheid van belangstelling slechts tegen belangrijk lagere koersen koopers vond.

De beleggingsmarkt toonde beter weerstand. Slechts de Nederlandsche en Nederlandsch-Indische Staatsobligaties reageerden eenigermate, zonder dat evenwel van omvangrijk aanbod sprake was. Het gebrek aan goede beleggingsobjecten, waarmede Levensverzekering Maatschappijen wel in de eerste plaats te kampen hebben, blijkt uit de voortschrijdende tendenz tot fusioneerding met hypotheek- en credietinstellingen. Gemeld wordt, dat de Maatschappij voor Gemeente Crediet, welke instelling opereert met een volgestort kapitaal van f 2,6 miljoen en een obligatiekapitaal van circa f 40 miljoen, zal worden overgenomen door de Algemeene Friesche Levensverzekering Maatschappij en „de Groot-Noord-Hollandsche van 1845". Eenzelfde ontwikkelingsgang heeft zich hier te lande voorgedaan met De Javasche Hypotheekbank, welke vennootschap door overname van het geheele aandelenkapitaal, het eigendom is geworden van de „Nillmy van 1859". Beide transacties zijn symptomen van de schaarschte aan behoorlijk renderend beleggingsmateriaal.

Batavia, 21 Maart 1939.

H.

De handel van Ned.-Indië met de V.S. van Amerika gedurende 1938.

De handel met de V.S. van Amerika, welke zich in 1937 aanzienlijk uitbreidde, waartij naar verhouding vooral de invoer toenam, liep in het afgelopen jaar in het bijzonder wat den uitvoer betreft belangrijk terug.

Volgens de voorloopige uitkomsten van de handelsstatistiek bedroeg de invoer in 1938 150,8 mill. kg of 45,7 mill. kg minder dan in 1937, doch 53,9 mill. kg meer dan in 1936. De waarde, die deze goederen vertegenwoordigen nam daarentegen, voornamelijk door den grooteren import van vliegtuigen, met f 10,2 mill. toe tot f 60,1 mill.

Handel met de V. S. van Amerika (excl. goud en zilver).

	In mill. kg bruto			In mill. gld.		
	1936	1937	1938	1936	1937	1938
Invoer.....	96,9	196,5	150,8	21,7	49,9	60,1
Uitvoer.....	559,5	638,-	457,7	113,1	188,1	97,7

De export ontwikkelde zich al zeer ongunstig en was met 457,7 mill. kg ter waarde van f 97,7 mill. zelfs lager dan in 1936. Dit resultaat is in hoofdzaak een gevolg van den geringen afzet in de 1e helft van 1938. Het derde kwartaal geeft een herstel te zien, dat zich in de laatste drie maanden voortzette. In de waarde komt deze verbetering evenwel nog slechts in geringe mate tot uiting.

Het behoeft niet te verwonderen, dat het aspect van den handel met de V.S. van Amerika door dit verloop van in- en uitvoer een scherpe wijziging onderging. Het uitvoeroverschot, zooals de N.I. statistiek dit aangeeft, daalde met niet minder dan f 100 mill. tot slechts f 37,6 mill.

Invoer.

Wanneer men de groepen van den invoer nagaat, dan blijkt, dat de daling van het gewicht in hoofdzaak op rekening komt van de meststoffen en ijzerproducten.

De invoer van zwavelzure ammoniak uit de V.S. van Amerika, die van jaar tot jaar aan sterke schommelingen onderhevig is, liep terug van 16,8 mill. kg tot 0,3 mill. kg. Hoewel de geringere behoefte aan meststoffen hierop uiteraard van invloed was, zoo houdt de scherpe daling vermoedelijk mede verband met kartelafspraken. Van n.a.g. meststoffen werd eveneens minder ingevoerd (3,5 mill. kg tegen 6,2 mill. kg).

De overige posten van de groep der chemische voortbrengselen vertoonen over het algemeen slechts kleine afwijkingen. De import van caustische soda bleef met 12,4 mill. kg practisch gelijk aan dien in het voorgaande jaar, terwijl die van gecalcineerde soda van 1,7 mill. kg steeg tot 2,0 mill. kg. Van n.a.g. chemische voortbrengselen werd een geringere hoeveelheid ingevoerd (0,8 mill. kg tegen 2,5 mill. kg). De waarde daarvan

was echter aanmerkelijk hooger (*f* 1,1 mill. tegen *f* 0,7 mill.).

Vrij belangrijk was voorts het decrees van de metalen. De invoer van deze groep bedroeg 29,5 mill. kg met een waarde van *f* 6,9 mill. of 28,0 mill. kg en *f* 3,1 mill. minder dan in 1937. De teruggang betreft in de eerste plaats ijzeren platen. De invoer, die in 1937 met 21,3 mill. kg bijzonder hoog was, daalde tot 8,0 mill. kg, een kwantum, dat nog beduidend uitgaat boven den import in 1936 (1,8 mill. kg). Het procentueel aandeel in de marktvoorziening stelde zich van 39,8% op 21,6% (5% in 1936).

Daarnaast is de daling toe te schrijven aan den geringeren invoer van andere dan gegoten ijzeren buizen (2,6 mill. kg tegen 16,5 mill. kg). Waarschijnlijk vindt deze teruggang althans gedeeltelijk hierin verklaring, dat in het afgelopen jaar enkele zendingen, die via Nederland zijn aangevoerd, als afkomstig uit dit land in de statistiek zijn opgenomen. In hoeverre zulks het geval is geweest, is evenwel aan de hand van de beschikbare gegevens niet na te gaan.

Draadnagels en spijkers alsmede gegalvaniseerd dakijzer, waarvan de totale invoer beduidend terugliep, werden in grootere hoeveelheden uit Amerika geïmporteerd. Van eerstgenoemd artikel bedroeg de invoer 4,2 mill. kg (v.j. 3,6 mill. kg) en van gegalvaniseerd dakijzer 0,8 mill. kg (v.j. 0,4 mill. kg).

Behalve deze groepen van artikelen werden ook dennenhars (10,8 mill. kg tegen 12,2 mill. kg) en pakpapier van oude couranten (17,9 mill. kg tegen 23,8 mill. kg) in geringere kwanta geïmporteerd. Wat dennenhars aangaat, is de daling uiteraard een gevolg van de verminderde bedrijvigheid in de batikindustrie.

Tegenover dit decrees staat een vooruitgang van verschillende andere artikelen. Bijzonder groot was de invoer van de rij-, voer- en vaartuigen, welke van 10,0 mill. kg met een waarde van *f* 8,8 mill. steeg tot 10,7 mill. kg ter waarde van *f* 21,7 mill. De toeneming is te danken aan den verhoogden import van vliegtuigen (*f* 14,4 mill. tegen *f* 1,9 mill.).

De invoer van personenautomobielen (incl. chassis) bedroeg 2.456 stuks tegen 2.659 stuks in 1937. De V.S. van Amerika verloren, vermoedelijk door de scherpe concurrentie van de lichte Europeesche wagens, ook relatief terrein; het aandeel in den totalen import daalde van 44,7% tot 39,6%. Hoewel vrachtauto's (incl. chassis) eveneens in geringer aantal werden ingestuiks voerd (2.280 tegen 2.340 stuks) stelde het percentage van den invoer zich van 70,7% op 75%.

Machines en werktuigen werden naar het gewicht gemeten weliswaar in geringere hoeveelheid ingevoerd (7,8 mill. kg tegen 9,0 mill. kg), doch naar de waarde valt een toeneming te constateeren van *f* 11,8 mill. tot *f* 12,7 mill. De voornaamste mutatie betreft de werktuigen en toestellen voor de mijnontginningen, welke met 0,9

mill. kg daalde tot 1,8 mill. kg, terwijl de waarde praktisch gelijk bleef (*f* 3,1 mill.).

De invoer van mineralen nam toe door verhoogde leveranties van asphalt (18,1 mill. kg tegen 11,1 mill. kg) en geraffineerde zwavel (6,1 mill. kg tegen 2,6 mill. kg).

Tenslotte steeg de import van eetwaren en genotmiddelen van 7,1 mill. kg tot 8,3 mill. kg. Van de verschillende posten, welke tot de stijging bijdroegen, moge vermeld worden sardines in blik, waarvan 0,7 mill. kg werd ingevoerd tegen 0,1 mill. kg in 1937.

Uitvoer.

Het decrees van den uitvoer werd voornamelijk teweeg gebracht door den geringeren export van hevea rubber, tapioca-producten, palmolie en harde touwvezels.

	In mill. kg		In mill. gld. ¹⁾	
	1937	1938	1937	1938
Hevea-rubber	184,0	114,0	109,4	45,7
Tapiocaproducten .	178,4	108,5	10,1	4,3
Palmolie	142,7	114,8	18,8	8,8
Harde touwvezels .	40,3	24,1	6,8	2,3

Wat rubber aangaat, hebben de cijfers uiteraard uitsluitend betrekking op den rechtstreekschen export. Dat de teruggang van den directen afzet, zij het gedeeltelijk, wordt opgeheven door verhoogden indirecten uitvoer lijkt, gezien de scherpe restrictie-maatregelen, weinig waarschijnlijk. Zooals uit het hierbij afgedrukte staatje blijkt, liep de waarde met *f* 63,7 mill. terug, hetgeen neerkomt op 71,7% van het totale decrees van de uitvoerwaarde (excl. uitvoerrechten).

De vooruitgang, welke palmolie en harde touwvezels in 1937 konden boeken, ging in het afgelopen jaar weer teniet; de afzet was zelfs iets lager dan in 1936. Gevoeliger getroffen werden de tapiocaproducten, die met een export van 108,5 mill. kg ruim 30 mill. kg beneden het uitvoerpeil van 1936 bleven.

Verscheidene andere producten werden eveneens in geringere hoeveelheden geëxporteerd. Zoo o.a. robusta-koffie (1,9 mill. kg tegen 14,6 mill. kg), ontpitte kapok (6,1 mill. kg tegen 8,4 mill. kg), damar (2,3 mill. kg tegen 3,6 mill. kg) en onbewerkte rotting (1,7 mill. kg tegen 3,0 mill. kg).

Slechts twee producten vertoonen een stijging van eenige beteekenis, namelijk zwarte peper waarvan 33,0 mill. kg (v.j. 7,9 mill. kg) en bladthee waarvan 10,5 mill. kg (v.j. 8,8 mill. kg) werd uitgevoerd.

Voor verdere bijzonderheden moge worden verwezen naar de op pag. 427/429 van dit nummer afgedrukte tabellen.

(Mededeeling van het Centraal Kantoor voor de Statistiek, Afdeling Handelsstatistiek).

1) Excl. de opbrengst der uitvoerrechten.

Productenoverzichten 4e kwartaal 1938.

(I)

Cassaveproducten.

De vrijwel onafgebroken prijsdaling, waaraan alle cassaveproducten in de eerste drie kwartalen 1938 onderhevig waren, vond mede onder invloed van de zwakke positie van het pond sterling aanvankelijk ook in het vierde kwartaal verderen voortgang. Eerst in de tweede helft van November en begin December was op deze markt een iets vastere tendenz waar te nemen, resulterende in een vrij belangrijke prijsverbetering voor tapiocaproducten en een herstel voor gaplek en gaplekmeel. De omstandigheden, welke hiertoe medewerkten, waren o.a.: de prijsstijging van tarwe en maïs, de teruggang van de voorraadpositie van tapiocameel in de V.S. van Amerika, de stilstand in de koersdaling in het pond sterling, het verminderde aanbod van gaplek en bevolkingsmeel uit het binnenland als gevolg van den ingetreden regentijd, terwijl voorts de binnenlandsche consumptie in verband met de seizoensstijging van den prijs van bevolkingsrijst een vrij belangrijke toename vertoonde. Ondanks deze vrij gunstige factoren, heeft echter ten opzichte van cassaveproducten ook in het vierde kwartaal nimmer een uitgesproken vaste stemming de overhand gekregen, hetgeen mede is gebleken uit een ineenstorting van de markt direct na den aanvang van het nieuwe jaar. De berichten betreffende de enorme wereldgraanoogsten van 1938 en de ongekend groote voorraden, welke hierdoor zullen ontstaan, waren o.m. hiervan de oorzaak.

Alhoewel de totale uitvoer van alle cassaveproducten behalve van tapioca fancies, vergeleken met het topjaar 1937 een teruggang vertoont, is met 1936 vergeleken de afzet in 1938 naar hoeveelheid niet ongunstig geweest, zooals uit onderstaande tabel moge blijken.

De export van *gaplek* was gedurende het geheele jaar van geen betekenis. Van de twee landen, waarheen in vroeger jaren groote hoeveelheden van dit product werden verscheept, is Spanje reeds sedert 1936 als gevolg van den burgeroorlog geheel uit de markt, terwijl Japan in 1937 gedeeltelijk en in 1938 vrijwel geheel zijn behoefte heeft kunnen dekken uit de cassaveproductie van Formosa en het Mandaatgebied in de Zuidzee. Te Soerabaia liep de notering terug van *f* 1,98 per 100 kg tot *f* 1,37 op 15 November, waarna een prijsherstel intrad tot *f* 1,58, op welk niveau het jaar eindigde.

Gaplekmeel. Ook gedurende het vierde kwartaal

was de export van dit product bevredigend. Van den totalen uitvoer waren 50.062 ton naar Engeland en 25.805 ton naar Noorwegen gericht. Evenals *gaplek* was ook *gaplekmeel* in het vierde kwartaal te Soerabaia gedurende anderhalve maand aan een prijsdaling onderhevig, n.l. van *f* 2,06 tot *f* 1,66, waarna de notering opliep tot *f* 1,90 per 100 kg in de laatste dagen van December.

Tapiocameel. De in den aanhef genoemde, voor het 4e kwartaal geldende omstandigheden hadden met betrekking tot tapiocameel tot gevolg, dat in dat tijdsbestek de uitvoer van dit product vrij aanzienlijk was en alle voorgaande driemaandelijkse termijnen overtrof. Zooals uit onderstaande tabel moge blijken, wees de export van alle andere cassaveproducten, in het laatste kwartaal een teruggang aan. De vrij belangrijke uitvoeren van tapiocameel in het 3e en 4e kwartaal hadden tot gevolg, dat de totale export van 1938 niet onbevredigend is geweest. Zooals steeds, waren ook in genoemd jaar de grootste hoeveelheden naar de V.S. van Amerika gericht, alhoewel het aandeel in den totalen uitvoer een teruggang vertoonde tot 75%, vergeleken met 83% in 1937 en 82% in 1936. Kwartaalsgewijze vertoonden de naar de V.S. van Amerika gerichte verschepingen het volgende beeld:

1e kwartaal.....	15.114 ton
2e „	13.981 „
3e „	32.173 „
4e „	42.750 „

Totaal..... 104.018 ton

Uit deze cijfers blijkt duidelijk de sterke toename van den export naar de V.S. van Amerika in de 2e helft van 1938.

Ook de naar Gr.-Britannië gerichte uitvoer vertoonde in 1938 een voortdurende stijging:

1e kwartaal.....	2.185 ton
2e „	3.753 „
3e „	4.570 „
4e „	4.600 „

Totaal..... 15.108 ton

Het aandeel van den export naar Gr.-Britannië in den totalen uitvoer steeg van 4½% in 1937 tot 11% in 1938.

Uitvoer van cassaveproducten uit Java/Madoera, in tons van 1000 kg netto.

	1e kw.	2e kw.	3e kw.	4e kw.	1938 totaal	1937 totaal	1936 totaal
Gaplek.....	7	1	1.549	160	1.717	20.935	46.237
Gaplekmeel.....	28.413	11.382	25.701	22.258	87.754	172.546	61.697
Tapiocameel.....	22.804	23.535	41.241	50.171	137.751	203.031	158.359
Vlokken/siftings.....	1.760	1.289	1.750	1.687	6.486	7.263	6.689
Pearl/seeds.....	3.113	2.805	4.027	3.133	13.078	13.166	12.461
Ampas (bruto).....	5.341	4.140	4.292	3.012	16.785	24.239	4.169
Totaal.....	61.438	43.152	78.560	80.421	263.571	441.180	289.612
Totale uitvoerwaarde in 1000 guldens.....	2.150	1.611	2.830	2.608	9.199	18.380	11.779

De fabrieksprijzen van tapiocameel bereikten in October het laagste punt met een gemiddelde notering voor 1e kwaliteiten fabrieksmeel van f 4,40 per 100 kg. De vaste stemming in de tweede helft van November en de eerste helft van December had tot gevolg, dat de gemiddelde notering in deze maanden een stijging vertoonde van resp. f 4,61 tot f 4,99 per 100 kg.

Van *vlokken en siftings*, alsmede van *pearls en seeds* werden het geheele jaar door constante hoeveelheden uitgevoerd. Ook de totale uitvoercijfers vertoonen met de voorgaande jaren weinig verschil. Ook nu vonden deze producten weer vasten afzet in Gr.-Britannië, de V.S. van Amerika, België en Singapore.

De gemiddelde prijs van flake verbeterde van f 4,90 per 100 kg in October tot f 5,40 in December, die voor seeds A van f 5 tot f 5,50 en voor pearl A van f 5,20 tot f 5,70.

Van den totalen export van *tapioca-ampas* waren in 1938 11.212 ton naar Gr.-Britannië gericht. De overige bestemmingen waren Denemarken, België en Australië.

Citronella-olie.

Gedurende het 4e kwartaal 1938 was dit product aan een voortdurende en onafgebroken prijsdaling onderhevig. Noteerde citronella-olie contract A begin October nog f 1,05 per kg, einde December was te Batavia de prijs gedaald tot f 0,83 per kg. De export daarentegen vertoonde een sterke toename, resulterende in een recorduitvoer voor het jaar 1938. Hieruit blijkt, dat het buitenland van de zeer lage prijzen van Java-citronella-olie een dankbaar gebruik heeft gemaakt door vooral in de laatste maanden van het jaar belangrijke hoeveelheden van dit product in te slaan. De voornaamste reden van de zwakke positie van citronella-olie op de markt te Batavia was wel het ongekend groote aanbod uit het binnenland, alhoewel vooral in het laatste kwartaal deze markt ongetwijfeld onderhevig is geweest aan speculatieve invloeden, welke het prijspeil sterker hebben gedrukt dan noodzakelijk was. Hadden de gunstige prijzen, welke in 1937 voor sereh-olie werden betaald, tot gevolg, dat de aanplant in 1938 aanzienlijk was uitgebreid, mede van invloed op de groote productie in de tweede helft van 1938 is de korte en weinig droge oostmoesson geweest, waardoor de oogst van serehgras in dat seizoen belangrijk groter was dan normaal, terwijl tevens de kwaliteit van het gras hierdoor gunstig werd beïnvloed. Deze omstandigheden veroorzaakten vooral in de maanden vóór de Lebaran een bijzonder groote productie, welke de voorraden te Batavia sterk deed oplopen.

Het feit, dat in het vierde kwartaal groote hoeveelheden citronella-olie in het buitenland gereeden afrek vonden, kan worden verklaard door de geringe verbetering in de algemeene conjunctuur, welke de activiteit in de aetherische oliën verwerkende industrieën deed toenemen, terwijl, zooals reeds werd vermeld, deze commenten profijt konden trekken van het groote aanbod uit Java. Een tweede factor van betekenis was, dat door ongunstige weersomstandigheden in Ceylon het aanbod van citronella-olie uit dat productiegebied ook in het vierde kwartaal stagneerde, waardoor vooral in de V.S. van Amerika in toenemende mate Java-olie werd geconsumeerd. Nevenstaande tabel geeft de kwartaalsgewijze uitvoeren van citronella-olie uit Ned.-Indië sedert de laatste drie jaren. De belangrijke

toename van den uitvoer in de tweede helft van 1938 komt daarin duidelijk tot uiting.

Uitvoer van citronella-olie uit Java/Madoera, in tons van 1000 kg netto.

	1938	1937	1936
1e kwartaal	412	359	538
2e "	368	326	346
3e "	492	354	309
4e "	611	380	409
Totaal	1.894	1.419	1.602

In 1938 steeg de uitvoer naar vrijwel alle bestemmingen aanzienlijk. Naar Europa werden in dat jaar 1.079 ton verscheept tegen 844 ton in 1937. Zooals gewoonlijk vonden de belangrijkste hoeveelheden haar weg naar Frankrijk, Engeland, Nederland en Duitschland. De teruggang van den uitvoer naar laatstgenoemd land zal waarschijnlijk zijn veroorzaakt door het tekort aan deviezen.

De export naar Amerika steeg van 427 ton in 1937 tot 714 ton in 1938, waarvan de V.S. van Amerika het grootste aandeel hadden.

Kon ook in den uitvoer naar Afrika en Australië een stijging worden waargenomen, naar Azië werden in 1938 slechts 88 ton verscheept tegenover 122 ton in 1937. De citronella-olie-productie van Formosa, welke thans vrijwel in de geheele behoefte van Japan kan voorzien, was hiervan de voornaamste oorzaak, terwijl de afzet naar China werd belemmerd door den aldaar heerschenden oorlogstoestand.

In onderstaande tabel wordt de export naar de voornaamste bestemmingen nader gespecificeerd.

Uitvoer van citronella-olie uit Java/Madoera, in tons van 1000 kg netto.

	1938	1937
V. S. van Amerika	649	353
Frankrijk ¹⁾	594	504
Gr.-Britannië ¹⁾	148	73
Nederland ¹⁾	141	88
Duitschland ¹⁾	136	163
Zuid-Amerika	65	74
China	48	61
Italië ¹⁾	29	14
Polen	16	3
Australië	9	8
Zuid-Afrika	9	7
Japan	2	46
Overige bestemmingen	48	25
Totaal	1.894	1.419

Koffie.

Gedurende deze verslagperiode bewogen de prijzen zich op de koffie-termijnmarkt te New-York op een niveau, dat iets beneden dat van het voorgaande kwartaal lag. Koffie is een product, waarvoor bij het eventueel uitbreken van een gewapend conflict in Europa zeker geen toenemende, doch eerder een afnemende

1) Met inbegrip van „voor order“-posten.

vraag is te verwachten. De politieke spanning in de Septemberdagen veroorzaakte dan ook een daling op de verschillende koffiemarkten, welke in de eerste dagen van de maand October omsloeg in een kortstondige hausse, welke zich niet handhaafde, toen de meening veld won, dat het accoord van München slechts een zeer tijdelijke ontspanning had teweeg gebracht.

Het prijsverloop op de koffie-termijnmarkt te New-York was voor „Rio 7” gedurende het 4e kwartaal als volgt:

Rio 7. (Maart-termijn in d.c. per lb.):

26 Sept.....	4,17
1 Oct.....	4,47
15 Oct.....	4,27
1 Nov.....	4,53
15 Nov.....	4,42
1 Dec.....	4,31
15 Dec.....	4,14
29 Dec.....	4,21

Uiteraard was het prijsverloop op de Nederlandsch-Indische koffiemarkt in het afgelopen kwartaal ook weinig bevredigend.

De prijzen brokkelden langzaam af, terwijl de omzetten over het algemeen zeer beperkt waren.

De noteringen per 100 kg voor ready-export kwaliteit W.I.B. e.k. te Soerabaia waren:

28 Sept.....	f 19.—
1 Oct.....	„ 20,50
15 Oct.....	„ 19,50
1 Nov.....	„ 20.—
15 Nov.....	„ 19,75
1 Dec.....	„ 19.—
15 Dec.....	„ 18,75
30 Dec.....	„ 18,75

Op de factoren, die op de positie van dit product in normale tijden invloed uitoefenen, werd nauwelijks meer acht geslagen. Niettemin zullen deze — zij het in vertraagd tempo — op den duur van belang zijn voor het verloop van de markt. Het valt niet te ontkennen, dat van de talrijke symptomen, welke wijzen op een geleidelijke, doch intrinsieke verbetering van de wereld-koffie-situatie, zich enkele in dit vierde kwartaal duidelijker afteekenden.

In de eerste plaats is een gunstig teeken de vooruitgang van de „world deliveries” gedurende het afgelopen jaar vergeleken bij de afleveringen in 1937 (zie onderstaande tabel), waarvan in het bijzonder Brazilië, dank zij de in November 1937 gewijzigde koffiopolitiek, sterk heeft kunnen profiteren, gedeeltelijk zelfs ten koste van de „milds”.

In balen.

	1938	1937
Wereldafleveringen.....	27.333.584	24.333.728
waarvan V. S. van Amerika	13.719.584	12.233.728
Europa en andere landen..	13.614.000	12.100.000
Export van Brazilië.....	17.638.000	12.465.000
waarvan V. S. van Amerika	9.213.000	6.612.000
Europa en andere landen..	8.425.000	5.853.000
Invoer van „milds”.....	9.983.000	10.954.472
waarvan V. S. van Amerika	4.859.000	5.359.472
Europa en andere landen..	5.124.000	5.595.000

De totale vermeerdering bedroeg circa 3 miljoen balen; Brazilië zag zijn export vermeerderen met 5.170.000 balen en de uitvoer van „milds” verminderde met 970.000 balen.

Voorts zijn de oogstramingen in de Midden- en Zuid-Amerikaansche landen voor het loopende oogstjaar 1938/1939, met het oog op de statistische positie, niet ongunstig, d.w.z. betrekkelijk laag, in het bijzonder wat Brazilië betreft, zooals uit onderstaanden staat moge blijken:

In balen van 60 kg.

	1938/1939	1937/1938
Cuba.....	510.000	550.000
Guatemala.....	900.000	750.000
Haïti.....	325.000	400.000
Nicaragua.....	200.000	230.000
San Salvador.....	500.000	1.000.000
Venezuela.....	475.000	950.000
Columbia.....	4.250.000	4.800.000
Totaal „milds”.....	7.160.000	8.680.000
Brazilië.....	18.000.000	25.000.000

Uit deze opgave, die geen gegevens bevat over de oogstramingen in Honduras, Costa-Rica en Mexico, welke echter niet van groote beteekenis zijn, blijkt, dat, dank zij den aanzienlijk kleineren koffie-oogst in Brazilië, indien althans de raming min of meer juist zou zijn, d.w.z. dat een fout van niet meer dan één à anderh. lf miljoen balen in deze schatting zou schuilen, de statistische positie van koffie aan het einde van dit oogstjaar belangrijk zou zijn verbeterd.

Wel dient er op gewezen te worden, dat het de vraag is of de „world disappearance” van koffie, dat is de totale hoeveelheid, welke van de zichtbare wereldvoorraden zijn afgenomen en die in 1938 een recordcijfer van ruim 27.000.000 zakken — een toename tegenover het jaar 1937 van 12% — bereikte, zich zal kunnen handhaven, eenerzijds in verband met de minder gunstige vooruitzichten voor de consumptie in sommige landen in Europa, zooals Duitschland en Italië, anderzijds uit hoofde van de in 1938 plaats gehad hebbende aanvulling van de voorraden in de tweede hand, welke mede onder het cijfer van de „wereldconsumptie” is begrepen.

Het valt evenwel niet te loochenen, dat ook bij een zeer voorzichtige beoordeeling van de wereld-koffie-situatie het niet te gewaagd is te constateeren, dat in het afgelopen kwartaal de situatie zich verder heeft verbeterd.

De exportcijfers van Robusta- en Arabica-koffie in het 4e kwartaal, vergeleken met de overeenkomstige maanden in het vorige jaar, zijn opgenomen in de tabelten op pag. 394.

Uit deze cijfers blijkt, dat de uitvoer van Arabica-koffie slechts betrekkelijk weinig is gedaald, n.l. circa 5%, vergeleken met de overeenkomstige periode van 1937. Daarentegen is de Robusta-export met bijna 18% verminderd. Naar de waarde gerekend, is in het bijzonder wat Robusta-koffie betreft de achteruitgang nog aanzienlijk grooter.

Export Arabica-koffie, in tonnen.

	Java	Buiten-gewesten	Totaal
Oct. 1938.....	289	619	908
Nov. „.....	157	515	672
Dec. „.....	136	480	616
	582	1.614	2.196
Oct. 1937.....	246	570	816
Nov. „.....	251	557	808
Dec. „.....	207	487	694
	704	1.614	2.318

Export Robusta-koffie, in tonnen.

	Java	Buiten-gewesten	Totaal
Oct. 1938.....	2.328	4.211	6.539
Nov. „.....	2.150	4.305	6.455
Dec. „.....	1.175	3.090	4.263
	5.651	11.606	17.257
Oct. 1937.....	3.958	4.687	8.645
Nov. „.....	3.258	3.985	7.243
Dec. „.....	2.611	2.474	5.085
	9.827	11.146	20.973

In de laatste drie maanden van 1938 bedroeg de waarde van den uitvoer van Arabica en Robusta respectievelijk f 903.000 en f 2.645.000 tegen f 1.031.000 en f 5.218.000 in de overeenkomstige periode van 1937. Hieruit blijkt, dat de prijs van Arabica-koffie zich vrij goed heeft weten te handhaven, doch dat daarentegen de prijs van Robusta-koffie de dalende tendenz op de wereldmarkt ten volle heeft gevolgd.

Oliën en vetten.

Over het algemeen was het aspect van de oliën- en vettenmarkt in het laatste kwartaal van 1938 weinig gunstig. Niettemin bleef de prijsbeweging voor de meeste producten uit deze branche, niettegenstaande den onzekeren politieken toestand, binnen enge grenzen, evenwel met een overheerschende tendenz tot een verdere langzame daling, waarbij de daling van het pond in aanmerking moet worden genomen.

De copranoteeringen te Londen waren:

	in £ per ton	Koers £ te A'dam
1 October.....	10.11.3	f 8,80
15 October.....	10.10.0	„ 8,70
1 November.....	9.18.9	„ 8,73
15 November.....	10. 2.6	„ 8,69
1 December.....	10. 5.0	„ 8,59½
15 December.....	10.10.0	„ 8,59
29 December.....	10.10.0	„ 8,57

Het prijsverloop van klapperolie en palmolie gaf een identiek beeld te zien.

Behalve de prijs van katoenzaadolie in de V.S. van Amerika, die rechtstreeks van invloed is op de palmoliesituatie, omdat deze beide producten binnen zekere grenzen technisch onderling vervangbaar zijn, speelt het aanbod van andere plantaardige oliën, zooals grondnotenolie e.a., alsmede dierlijke vetten, bijvoorbeeld lard, een belangrijke rol bij de prijsbepaling van eerdergenoemde uit Nederlandsch-Indië afkomstige producten. Voorts beïnvloedt ook de omvang van den graanoogst, alhoewel indirect, in belangrijke mate het prijspeil op de onderhavige markten.

Sommige granen zijn n.l. voor een belangrijk deel bestemd voor veevoeder; een teveel of tekort aan granen beïnvloedt, via het prijspeil op de graanmarkt, de veevoederprijzen, welke weer in sterke mate het aanbod van dierlijke vetten beheerschen.

Het verloop op de oliën- en vettenmarkt is dan ook niet in eersten aanleg afhankelijk van één bepaalde factor, doch wordt bepaald door vele samenhangende elementen, waarvan het uiterst moeilijk is te voorspellen hoever hun invloed zal reiken.

Er moge worden volstaan met erop te wijzen, dat in het 4e kwartaal 1938 voor de oliën- en vettenmarkt als gunstige symptomen zijn te beschouwen: de lagere oogstraming van katoen in de V.S. van Amerika voor het loopende oogstjaar, waardoor het aanbod van katoenzaadolie uit dien oogst een daling zal vertoonen, en voorts de minder gunstige berichten omtrent het verloop van de walvischvangst in het seizoen December 1938 tot ongeveer Maart d.a.v. Daartegenover staat de verwachting van een zeer overvloedige graanproductie, welke een prijsdrukkenden invloed zal uitoefenen op de oliën- en vettenmarkt.

Wat de consumptie betreft, is het niet uitgesloten, dat althans in de V.S. van Amerika in het komende jaar, indien de symptomen, welke op een matige, doch een over alle bedrijfstakken verspreide opleving wijzen, niet bedriegen, eenige stijging van de vraag zal zijn te constateeren.

Het verloop van de copramarkt te Soerabaia vertoont de geenerlei fluctuaties en bewoog zich tusschen nauwe grenzen, zooals uit onderstaande noteeringen blijkt.

Copa J.F.M.S. febnug per 100 kg.

1 Oct.	f 5,65
15 Oct.	„ 5,43½
1 Nov.	„ 5,10
15 Nov.	„ 5,35
1 Dec.	„ 5,25
15 Dec.	„ 5,55
29 Dec.	„ 5,50

Te Soerabaia daalde de gemiddelde prijs van f 8,22 in Januari tot f 6,77 in April, f 6,20 in Augustus en f 5,55 in December.

De daling van het pond sterling van f 8,97 in het begin van het jaar tot f 8,59 in December, heeft in belangrijke mate bijgedragen tot het ongunstige verloop van de markt te Soerabaia. Het prijspeil van voor de depreciatie werd in December 1937 weer bereikt (f 8,76); de December-prijs ad f 5,55 ligt dus niet minder dan circa 35% beneden dit niveau.

De prijzen van klapperolie daalden in het 4e kwartaal geleidelijk verder tot gemiddeld f 12,12½ per quintaal (ex tank Rotterdam). In het begin van het jaar bedroeg de prijs voor dit product f 16,25. Het prijs-gemiddelde

over het geheele jaar 1938 bedroeg circa f 14,30, dat is belangrijk lager dan de gemiddelde notering in 1937, welke f 21,25 bedroeg.

Wat de prijzen van palmolie betreft, vond in het afgelopen kwartaal een kleine verbetering plaats; het in het 3e kwartaal bereikte lage niveau van £ 12.17.6 per ton soft palm oil te Londen, werd tegen het einde van het jaar overschreden; de prijs voor directe levering was £ 13.6.— en voor Februari/Maart £ 13.12.6.

De export van copra, welke evenals in voorgaande kwartaalperiodes hoofdzakelijk op Europa was gericht, en practisch uitsluitend van de Buitengewesten afkomstig is, toont in dit kwartaal naar de hoeheid een geringen achteruitgang; over het geheele jaar genomen blijkt de uitvoer, ondanks de groote afzetmoeilijkheden, die van het voorafgaande jaar nog te hebben overtroffen. De exportwaarde is daarentegen gehalveerd.

Export copra.

	1938		1937	
	in tonnen	in 1000 glds.	in tonnen	in 1000 glds.
October	40.954	1.994	64.929	6.658
November	45.438	2.204	42.296	5.029
December	43.923	2.133	34.195	3.480
	130.314	6.331	148.420	15.176

De export van klapperolie, die tot een derde van de in de overeenkomstige maanden van 1937 geëxporteerde hoeveelheid terugliep, vond uitsluitend plaats vanuit

Java, waar dit product in de oliefabrieken, waarvan de afzet hoofdzakelijk op de Nederlandsch-Indische markt plaats vindt, wordt bereid.

Export klapperolie.

	1937		1937	
	in tonnen	in 1000 glds.	in tonnen	in 1000 glds.
October	646,4	65,3	1.086,2	184,8
November	423,1	42,7	1.795	305,3
December	396	40,0	1.740,5	296,3
	1.465,5	148,0	4.621,7	786,4

De productie en export van palmolie, welk product uitsluitend van de Buitengewesten afkomstig is, bewegen zich nog steeds in stijgende lijn.

Ongeveer de helft van den totalen uitvoer ging naar de V.S. van Amerika.

Export palmolie.

	1938		1937	
	in tonnen	in 1000 glds.	in tonnen	in 1000 glds.
October	24.055	1.690	23.012	2.764
November	22.842	1.373	21.126	2.286
December	24.416	1.477	16.540	1.669
	71.313	4.540	60.678	6.719

(Wordt vervolgd).

Inheemsche kleinnijverheid in het 4e kwartaal 1938.

Batiknijverheid.

Na de Lebaran gaf het vierde kwartaal de gebruikelijke seizoensdaling te zien, waardoor de bedrijvigheid werd ingekrompen. De afvoeren van het spoorwegstation in het centrum Banjoemas waren 19.725,25 kg tegen 22.613,4 kg in het vorig kwartaal en 26.045 kg in het vierde kwartaal van 1937; voor het centrum Solo waren deze afvoeren in October 81.257 kg en in December 25.552 kg. Behalve de spoorwegafvoeren hebben ook transporten met vrachtauto's en autobussen een plaats, waarvan geen cijfers beschikbaar zijn.

Het batikcentrum Pekalongan voerde overzee en via de spoorwegen in verslagperiode 168.670 kg batiks ter waarde van f 436.429 uit. Hier en daar werd het oplopen van stocks bij handelaren gemeld.

De grondstofvoorziening was goed. Verbruikt werden 23.900.000 yards cambrics en greys, waarmede geproduceerd werd voor een waarde van f 6.130.000 batiks, waarin begrepen een bedrag van rond f 4.500.000 voor doekgrondstof, f 580.000 voor andere grondstoffen en hulpmiddelen, f 800.000 voor loonen en f 270.000 ondernemerswinst.

Weefindustrie.

Ook in de weefnijverheid was de bedrijvigheid na de Lebaran op lager niveau. Niettemin produceerde de gereglementeerde weefnijverheid, waarvan cijfers be-

schikbaar zijn, rond 86.000 corges sarongs; dit is meer dan in het eerste en tweede kwartaal en slechts 100 corges minder dan het vorig kwartaal. De prijzen der bontgeweven Indische sarongs waren als volgt: gekleurd fond in October, November en December respectievelijk f 21,80, f 22 en f 22,10 per corge tegen f 24,50 in Januari 1938; wit fond gemiddeld f 20,50 per corge.

Te Pandeglang kwamen moeilijkheden voor i.v.m. de arbeidsvoorziening. De weveij-eigenaren aldaar hebben het plan hunne bedrijven te verplaatsen naar Midja, waar de loonen lager zijn en betere krachten beschikbaar bleken. De proefvoorziening van weefgarens ten behoeve van de desa-weefnijverheid in het Buitenzorgsche werd door het Consultatiebureau voor de Nijverheid te Batavia voortgezet. Loerik-prijzen in Midden-Java daalden door den minderen afzet van f 15 à f 20 per corge in het vorig kwartaal tot f 13,50 à f 16. Te Jogjakarta namen de stocks van geweven sarongs toe. Alleen goede kwaliteiten hadden nog vraag.

Op de Solo-markt hadden kunstzijden sarongs met Donggala-motief nog gereeden afzet.

Teneinde te groote stockvorming tegen te gaan, voerden enkele weveij n verkorte werktijden in.

De vervaardiging van enkeldraad-sarongs en andere textielgoederen o.a. hydrohile-gaas, badhanddoeken vindt toenemende belangstelling.

De geschatte productiewaarde der weefindustrie bedroeg in de onderhavige periode $\pm f$ 1.634.000 met een loonbestand van ruim f 340.000 en een waarde aan verwerkte grondstoffen van $\pm f$ 1.154.000.

Vlechterijen.

In de centra van Noord-Madiao deden Mendongmatten 12 tot 15 cent per stuk. De afvoeren per spoor van Tjaroeban waren voor het vierde kwartaal 113.520 kg. De stijging is waarschijnlijk het gevolg van transportmoeilijkheden voor vrachtauto's in den regentijd.

Met het vrijkomen van landarbeiders in het afgelopen kwartaal, steeg de productie van Pandan-matten in Zuid-Lamongan en Zuid-Bodjonegoro. De prijzen liepen eenigszins terug.

De Bagor-mattenproductie van Koelongprogo liep een weinig achteruit. Het station Sentolo voerde 24.870 kg af tegen 27.550 kg in het derde kwartaal. De Mendong- en Pandan-mattenproductie in de districten Codean en Moentilan ging vooruit. Zij beliep in het afgelopen kwartaal 12.400 kg.

Het station Kroja vervoerde in dit kwartaal 50% meer Pandan-hoeden naar Tangerang dan in het derde kwartaal; ook de afvoer van Gombang nam toe en bedroeg tegenover 1.937 kg in het derde kwartaal, 3.653 kg gedurende verslagperiode. De West-Java-aanvoeren vanuit Koetoardjo vertoonden evenzeer een stijging.

De uitvoer van Pandan-hoeden uit Tandjong Priok bedroeg tezamen voor September en November 4.021.181 stuks met een waarde van f 77.510.—

Pajongnijverheid.

De pajongnijverheid van Tasikmalaja gaf geen reden tot bijzondere opmerkingen. Het spoorwegvervoer bedraagt thans circa 113.000 stuks per maand. De werkelijke productie ligt uiteraard aanmerkelijk daarboven. Een toenemende groei vertoont nog steeds de pajongnijverheid in Djoewiring. De productie van Kalibagor bleef constant.

Metaalindustrie.

Door voorlichting van de afdeling Nijverheid nemen de ijzersmederijen in Serang sedert het begin van dit kwartaal in betekenis toe. De omzet bedroeg in October—November f 2.400. De betreffende Nijverheidscentrale kreeg in het afgelopen kwartaal ijzerwerkleveranties voor $\pm f$ 2.750.

De ijzerwerkcomzet in het Buitenzorgsche bedroeg in verslagperiode reeds f 3.500. Soekaboemi meldde niets bijzonders. De geproduceerde artikelen hadden aldaar in het vierde kwartaal een waarde van f 10.285, waarvan voor f 406 rechtstreeks naar de Buitengewesten werd geëxporteerd.

De aanstekersnijverheid in Banjoemas en de kopermederijen in Jogjakarta vertoonden ook in het verslagkwartaal minder bedrijvigheid. De zilversmederijen in de Vorstenlanden hadden echter veel werk.

In Oost-Java vertoonde de aanstekersnijverheid te Ngoenoet bedrijvigheid ten opzichte van het 3e kwartaal. De afvoer per S.S. bedroeg 20.890 kg (3e kwartaal 19.660 kg).

De voltooingsbedrijven te Sidoardjo hadden door de vraag naar landbouwgereedschap voor de nieuwe kolonisatieterreinen geregeld werk. Ook de koperwerk-nijverheid te Bangil meldde gunstige berichten. De productie van oostpannen door de gereglementeerde

metaalgieterijen bedroeg in het verslagkwartaal 718.065 kg (vorig kwartaal 703.563 kg).

Aardewerk, potten-, pannen- en steenbakkerijen.

Hoofdzakelijk tengevolge van de vele regens daalden de producties van dakpannen, bakstenen en gegla-zuurd aardewerk van de centra Plered, Krawang, Tjikampek en Bekasi alsmede van Notog in Midden-Java.

De afvoeren van huishoud-aardewerk van het station Walantaka (Serang) in West-Java beliepen 30.203 kg tegen 54.330 kg in het vorig kwartaal.

De pannenbakkerijen te Pantjasan en Adjibarang leverden aan den Dienst der Pestbestrijding in het 4e kwartaal $\pm$ 300.000 stuks.

De afvoer van aardewerkproducten uit Zuid-Kedoe neemt sterk toe. De spoorwegafvoer vandaar bedroeg in de verslagperiode reeds $\pm$ 9.650.000 kg of ruim $\frac{1}{2}$ miljoen kg meer dan in het 3e kwartaal. De wadaspotten-industrie toonde hier echter minder bedrijvigheid. In Jogjakarta bedroegen de dakpannenomzetten van Berdjo en Kradjan totaal 155.000 stuks.

Van de steenbakkerijen aan de Brantas werden gunstige berichten ontvangen.

Leerlooierij, lederbedrijven en huidendrogerijen.

De huidendrogerijen in het Semarangsche ondervonden last van de doorstaande regenmoessons, waardoor de productie daalde. De leerindustrie geeft geen aanleiding tot bijzondere opmerkingen.

Tabaks-, sigaren-, sigaretten- en strootjesindustrie.

De productiestijging van de afgelopen kwartalen kwam in het verslagkwartaal tot stand. De banderollewaarde bedroeg f 13.930.881 of ruim f 1.764.000 minder dan in het 3e kwartaal. Het loonbestand was $\pm f$ 150.000 voor de machinale sigarettenindustrie, $\pm f$ 600.000 voor de sigaren- en handsigarettenindustrie en $\pm f$ 970.000 voor de strootjesnijverheid.

De bevolkingskerftabak in het Rembangsche, hoewel door de vele regens van minder kwaliteit, had een goede markt. Men beschikte niet meer over voorraden van den vorigen oogst, waardoor de prijzen opliepen en nog niet geheel bereide tabak werd opgekocht.

Meubel- en andere houtbewerkingsindustrie.

Batavia (Centra Djatinegara, Mr. Cornelis en Tjikampek) meldde niets bijzonders. Buitenzorg rapporteerde bevredigend, evenals de Klatensche centra.

Pasoeroean was met een afvoer van $\pm f$ 45.000, f 4.800 lager dan in het 3e kwartaal. Het zeetransport (afzet naar de Buitengewesten) van de Japara-meubel-industrie was eveneens, met het oog op de moessons, lager en bedroeg voor het verslagkwartaal f 28.072.

Aetherische oliën.

De citronella-productie nam toe. Vooral in de maand vóór de Lebaran werd de productie sterk opgevoerd, waardoor de prijs te Batavia daalde tot 83 cent per kg A-olie (eind vorig kwartaal f 1,05). Door een en ander steeg de uitvoer, die in het afgelopen jaar een record vertoonde.

Voor de andere aetherische oliën was de markt, blijkbaar door de onzekere internationale verhoudingen, zeer zwak.

(Samengesteld door de Afd. Nijverheid van het Dept. van Economische Zaken).

Productenoverzichten.

(In deze rubriek worden de eene week de producten suiker, koffie, thee, cassave, rijst en kedelee, en de andere week de producten rubber, citronella-olie, peper, maïs, oliën en vetten behandeld).

Cassaveproducten.

De in het vorige verslag geuite veronderstelling, dat de plotselinge prijsstijging van gaplekmeel, welke op het einde van de vorige maand te Soerabaia werd opgemerkt, geen juist beeld van de markt geeft, doch in hoofdzaak diende te worden toegeschreven aan indekkingen, is juist gebleken. Waren tot 14 Maart nog koopers in de markt tot circa f 1,70 per 100 kg fob Soerabaia, de daarop volgende dagen, waarop verdere belangstelling van die zijde uitbleef, zakte de prijs onmiddellijk in, met het gevolg, dat eerst op f 1,45 per 100 kg fob Soerabaia eenige transacties tot stand konden komen. Bij dezen prijs bleek het laagste punt van de markt te zijn bereikt, aangezien het aanbod zich spoedig geheel terugtrok en op 20 Maart door koopers f 1,47½ werd geboden zonder aanbod.

Geplek werd aangeboden tot f 1,21 per 100 kg fob Soerabaia, zonder dat daardoor eenige belangstelling kon worden opgewekt. Het aanbod bleef zeer gering, daar het binnenland voor consumptie-doeleinden hooger noteerde.

De markt voor tapiocameel en fancies was zeer stil. Amerika seinde geregeld lagere noteeringen, welke de markt hier te lande voorshands niet behoeft te volgen, aangezien voorraden in de eerste hand en bij fabrikanten zeer gering zijn. Voor indekking werd een kleinigheid gedaan in AA-meel tot f 4,25 per 100 kg. Fabrikanten van fancies verhoogden hun vraagprijzen, aangezien zij tengevolge van het geringe aanbod voor het door hen benodigde meel hoogere prijzen moesten aanleggen. Gedaan zouden zijn A-seeds tot f 5,10 en A-pearls tot f 5,30 per 100 kg.

Kedelee.

De markt voor kedelee was levendiger. In de Preanger, Banjoemas, Djocja en Solo zette een goede vraag door naar Djember-kedelee, zoodat voor het eerst na eenige stille maanden wederom zaken van eenige beteekenis werden gedaan.

De prijzen waren als volgt:

Poetih Mata Itam	
Djember	franco wagon f 5,66½ per 100 kg.
Pasoeroean	} „ 5,80 per 100 kg.
Probolinggo	
Modjokerto	

In de Gendjah-kwaliteiten van Midden-Java ging niets om.

Nieuwe oogst voor levering Augustus/September noteert f 5,30 per 100 kg nominaal franco Pasoeroean/Probolinggo.

Koffie.

In de afgelopen verslagperiode heeft op de koffietermijnmarkt te New-York een ernstige terugslag plaats gevonden, waarvan de markt zich slechts in geringe mate wist te herstellen.

De oorzaken, welke tot deze onverwachte daling te New-York hebben geleid, zijn op het oogenblik van hieruit nog niet vast te stellen.

Het is evenwel niet uitgesloten, dat een van de elementen, welke tot deze daling aanleiding heeft gegeven, de prijsverlagingen zijn geweest, welke voor verschillende soorten „milds” hebben plaats gehad, teneinde paal en perk te stellen aan de voorraden, die tengevolge van de handhaving van relatief hooge prijzen voor deze koffiesoorten t.o.v. die van de Braziliaansche den laatsten tijd zeer waren toegenomen.

Voor den Juli-termijn voor „Rio 7” was het verloop te New-York als volgt:

4 Maart '39	4,18	d.c.	per lb.
6 „ „	4,21	„	„ „
8 „ „	4,12	„	„ „
10 „ „	4,12	„	„ „
13 „ „	4,14	„	„ „
15 „ „	4,09	„	„ „
17 „ „	4,02	„	„ „
18 „ „	4,03	„	„ „
20 „ „	4,07	„	„ „

De koffiemarkt in Nederlandsch-Indië was in overeenstemming met die te New-York zwak gestemd.

	4 Maart	13 Maart	20 Maart
Ready exportkwaliteit te Soerabaia.....	f 18,75	f 18,50	f 18,—
Palembang Robusta B-kwaliteit te Soerabaia.....	„ 12,52	„ 12,52	„ 12,25
Lampung Robusta (15%) e.k. Telok Betong.....	„ 11,37½	„ 11,37½	„ 11,15

Aan de in deze overzichten gegeven beschouwingen over de algemeene aspecten van de koffiemarkten valt voor het oogenblik weinig toe te voegen. Wel is het interessant de beschouwing te vermelden in de „Circulaire sur le Café” over de bedragen, welke Brazilië heeft uitgegeven gedurende de laatste jaren om zijn koffieverdedigingspolitiek te voeren.

In de eerste plaats wordt de aandacht gevestigd op het enorme exportbedrag, dat voor dit land, dank zij de sinds 1931 gevoerde vernietigingspolitiek, verloren is gegaan. De volgende tabel geeft hiervan uiteraard slechts een benaderend beeld, aangezien het een illusie is te meenen, dat de in de tweede kolom vermelde gemiddelde prijzen zouden zijn gemaakt, indien de 57 miljoen in rook vervlogen zakken koffie op de markt gebracht zouden zijn.

Voorts heeft men bij omrekening van het totale bedrag ad 17.552 miljoen Fransche francs in dollars en in ponden den op het oogenblik geldenden koers aangenomen.

Vernietigd		Gemiddelde fob.- waarde per baal	Totaal
1931	2.825.784 zakken	263 francs	743.181.000 frs.
1932	9.329.633 „	305 „	2.854.868.000 „
1933	13.910.105 „	265 „	3.700.088.000 „
1934	8.265.791 „	399 „	2.479.737.000 „
1935	1.693.112 „	283 „	480.844.000 „
1936	3.731.154 „	314 „	1.171.582.000 „
1937	17.196.428 „	356 „	6.121.920.000 „
Totaal 56.952.007 zakken			17.552.220.000 frs.

overeenkomende met circa £ 99.165.000 of \$ 461.900.000 tegen den huidige koers.

Bij het bedrag van 17½ milliard francs, moet nog worden gesteld een gedeelte van de exportheffing, die 15 shilling, later 45 milreis en tenslotte 12 milreis per baal bedroeg, en welke in de jaren 1931 t/m 1937 totaal 8.043.530.000 francs (= £ 45.443.000 of \$ 211.672.000) opbracht.

Dit bedrag is echter geenszins in zijn geheel besteed voor den opkoop van het vernietigingsquotum, doch een belangrijk deel daarvan is uitgegeven voor destructiekosten van de opgekochte voorraden; voorts is aan verschillende koffiëstaten een bedrag uitgekeerd om noodlijdende planters te steunen. Verder werden uit deze som van ruim 8 milliard francs nog administratiekosten, vrachten, emballagekosten en de verliezen op eenige ongunstig verlopen speculaties bestreden.

Tenslotte dienen nog de ten behoeve van de koffiëverdedigingspolitiek in het buitenland geplaatste leningen, welk gezamenlijk 4 milliard francs (= £ 22.485.000 of \$ 105.263.000) uitmaken, te worden vermeld.

Hoewel het niet juist zou zijn om de som van deze bedragen ad 29½ milliard francs (= £ 167.000.000 of circa \$ 780.000.000) te beschouwen als volkomen inproductieve uitgaven, is het geenszins overdreven te constateeren, dat een bedrag van 20 tot 25 milliard francs aan de Braziliaansche huishouding in deze jaren is onttrokken voor de doorvoering van de vrijwel mislukte koffiëverdedigingspolitiek, waarvan Brazilië eerst in November 1937 is afgestapt.

Rijst.

Op 14 dezer werd bekendgemaakt, dat de Regeering bij verordening heeft vastgesteld, dat met ingang van 1 April 1939 bij de afgifte van vergunningen voor den invoer van rijst en kleefrijst uit het buitenland een nadere vergoeding zal worden geheven. Deze zal bedragen:

f 1.— per 100 kg netto voor den invoer ter Oostkust van Sumatra.

f 1.— per 100 kg netto voor den invoer in de Afdeeling Indragiri der Residentie Riouw en Onderhoorigheden

f 0,60 per 100 kg netto voor den invoer in de Residentie W.A. van Borneo.

Voorts is bij besluit van den Directeur van Economische Zaken bepaald, dat voor het vervoer van Java-, Bali/Lombok- en Zuid-Celebes-rijst naar de hierondergenoemde invoergebieden in de Buitengewesten de navolgende premies zullen worden toegekend:

Van Java naar

Djambi f 0,50 per 100 kg bruto.
W.A. van Borneo f 0,40 per 100 kg bruto.

Manado (met uitzondering van de Afdeelingen Paloe, Donggala en Toli Toli) f 0,80 per 100 kg bruto.
de Molukken f 0,80 per 100 kg bruto.

Bali/Lombok naar

Manado (met uitzondering van de Afd. Paloe, Donggala en Toli Toli) f 0,80 per 100 kg bruto.
de Molukken f 0,80 per 100 kg bruto.

Zuid-Celebes naar

Manado (met uitzondering van de Afd. Paloe, Donggala en Toli Toli) f 0,70 per 100 kg bruto.
de Molukken f 0,70 per 100 kg bruto.

Indien in de toekomst de Oostkust van Sumatra zou worden verplicht om Java-rijst af te nemen, zal ook voor het vervoer van Java-rijst naar deze residentie een premie worden verleend.

Door deze maatregelen zullen met ingang van 1 April a. s. de rijstprijzen in alle invoerbehoevende Buitengewesten op een nagenoeg uniform niveau worden gebracht, ongeveer overeenkomende met het op Java te verwachten prijspeil.

De bekendmaking van het bovenstaande is reeds onmiddellijk de stemming op de markt ten goede gekomen.

Manado en de Molukken kwamen wederom in de markt in Oost-Java en in Zuid-Celebes, waardoor de prijzen voor prompte leveringen iets verbeterden.

De prijs voor Bandar Paré Paré-rijst No. 1 is opgelopen tot f 6,80 per 100 kg f.o.b. dubbelzak.

Suiker.

Een overzicht van het prijsverloop gedurende verslagperiode is opgenomen in onderstaanden staat voor:

- Actuals (Raws 96°) te Londen in shillings per cwt. c. & f. U.K.;
- den Mei-termijn (Raws 96°) te Londen in shillings per cwt. c.i.f. U.K.;
- den Mei-termijn (Cuban Raws, wereldcontract) te New-York in dollarcenten per lb. f.o.b. Cuba.

	a	b	c
4 Mrt.	Geen notering bekend	6/2¼	1,15
7 „	6/3 business done	6/2¾	1,15
10 „	6/3¾ „	6/3½	1,15
13 „	6/3¾ sellers	6/3½	1 14½
16 „	6/3¾ „	6/3¾	1,15
17 „	6/3¾ „	6/3¾	1,15
18 „	Geen notering bekend	6/3¾	1,17½

De verbetering van de stemming op de wereldsuikermarkt, welke reeds in het voorgaande overzicht werd gesignaleerd, heeft zich in deze verslagperiode (4 Maart—19 Maart) verder voortgezet. Tegen het einde trad echter weder eenige aarzeling in, speciaal bij de termijntransacties, hetgeen ongetwijfeld de weerslag is van de weer toegenomen onzekerheid der toekomst in verband met de laatste schokkende politieke gebeurtenissen.

De zeer groote spanning in de internationale politiek, welke door deze gebeurtenissen te voorschijn werd geroepen, zal echter waarschijnlijk niet voeren tot een demoralisatie der markt. Immers, hier werken twee factoren tegen elkander in. De algemeene economische en financieele onzekerheid, welke met politieke spanning samengaat, heeft de neiging de prijzen op de productenmarkten, ook de suikermarkt, te drukken, en wel speciaal de termijnnoteringen. Echter heeft een zeer sterke politieke spanning, welke met oorlogsdreiging geladen raakt, de neiging de locoprijzen van suiker op te drijven in verband met vrees voor bedreiging der scheepvaartverbindingen en de mogelijke vernietiging van een gedeelte van het productie-apparaat. Derhalve voert politieke spanning gemeenlijk eerst tot een gedrukte suikermarkt, terwijl bij het ontstaan van acute oorlogsdreiging de prijzen vrij plotseling omhoog schieten. Momenteel schijnt de wereld in een toestand te zijn geraakt, dat de beide aangeduide tegen elkander inwerkende factoren ongeveer even krachtig werken met een waarschijnlijk te verwachten overwicht in de eerstvolgende dagen van de prijsopdrijvende tendenz.

Ook de statistische positie van het product op zichzelf is zoo gezond, dat reeds op grond daarvan een betere marktstemming geen verwondering behoeft te baren.

De verbeterde stemming is ditmaal uitgegaan van New-York, waar de prijzen voor Cuba-suiker (wereldcontract) omhoog begonnen te loopen. De suikermarkt te Londen volgde. De prijzen van British Refined, welke in de tweede helft van Februari waren gedaald, konden in de tweede week van Maart weer stijgen, zoodat de raffinadeurs ook weer bereid bleken meer te betalen voor ruwsuiker. Werden op 28 Februari te Londen nog transacties tot stand gebracht op basis van een locoprijs voor ruwsuiker ad 6 sh. $\frac{1}{4}$ d. per cwt., op 10 Maart werd voor dadelijk leverbare ruwsuiker per cwt. 6 sh. $\frac{3}{4}$ d. betaald.

Het ten einde loopen van het „empire-season” stimuleert de belangstelling voor suikers der vrije wereldmarkt te Londen en het schijnt, dat de gunstige statistische positie van het product thans zijn invloed zal doen gelden. Daarbij is zeker mede een factor, dat men zich te Londen realiseert, dat de aanvoeren uit Java in Europa in de komende maanden veel minder omvangrijk zullen zijn dan het vorige jaar het geval was, omdat Java zeer belangrijke hoeveelheden heeft weten te plaatsen in Britsch-Indië. Een herhaling van het verschijnsel, dat zich tegen het einde van het eerste conventiejaar voordeed, n.l. dat er een ren om den afzet op de Europeesche markten ontstond, in het bijzonder tusschen de Java-suiker en de Cuba-suiker, zal in het tweede conventiejaar uitblijven.

Reeds werd opgemerkt, dat de suikervraag uit Britsch-Indië onverhoopt groot blijkt te zijn, waarvan de Java-suikerafzet in de eerste plaats profiteert. Misschien mag ook nog wel eenige hoop worden gekoesterd, dat het Verre Oosten in 1939 toch meer Java-suiker zal koopen dan in 1938. Niettegenstaande de grootere productie van Japan in het huidige seizoen, schijnt in het yenblok toch een schaarschte aan suiker te heerschen. Berichten uit Japan melden, dat men vreest minder suiker voor export beschikbaar te zullen hebben dan het vorig jaar. Japan is 1938 ingegaan met groote suikervoorraden, welke echter in dat jaar sterk zijn geslonken, zoodat de campagne 1938/1939 moest worden vervroegd om

geen tekort te doen ontstaan. De consumptie van Japan zelve stijgt en men verwacht in dit land niet, dat de nieuwe verhooging van den accijns op suiker met 10% deze stijging in 1939 tot staan zal brengen. Aangezien door de deviezenschaarschte import van suiker in Japan zeer moeilijk blijft en Mandsjoekwo en China in 1939 waarschijnlijk meer importsuiker zullen vragen dan het vorige jaar, bestaat de mogelijkheid, dat in die vraag niet door Japan zal kunnen worden voorzien en dat wellicht een beroep zal moeten worden gedaan op Java als suikerleverancier.

Een minder gunstig bericht voor de Java-suiker was, dat er onderhandelingen zijn geopend tusschen Rusland en Iran om tot een nieuw clearingverdrag tusschen die beide landen te komen. Slagen deze onderhandelingen, dan zal in de consumptie van Iran, evenals vroeger het geval was, wel weer grootendeels worden voorzien door Russische suiker, terwijl juist Java met veel moeite erin was geslaagd deel te krijgen aan den afzet van suiker in dat land.

De suikermarkt op Java toonde in verslagperiode groote bedrijvigheid, in het bijzonder voor verkoopen op nabije leveringstermijnen. De Nivas heeft met haar exportverkoopen het uitvoerquotum van Java krachtens de Internationale Conventie voor het tweede conventiejaar reeds nagenoeg gevuld. Het buitenland is derhalve voor het verkrijgen van suiker voor nabije levering aangewezen op de tweede hand. De prijzen in de tweede hand trokken aan, zij liggen thans boven het peil der Nivaslimites, in het bijzonder voor verkoopen naar Britsch-Indië en Singapore, terwijl verkoopers zich nog veelal gereserveerd toonen. Transacties op Singapore-basis kwamen tot stand à f 7,25 per quintaal Maart/April-levering voor S.H.S., hetgeen 35 cts. meer is dan de officieele Nivaslimite voor verkoop naar Singapore sedert de laatste verhooging van 10 Maart j.l. Een verdere prijsstijging behoort zeker niet tot de onmogelijkheden.

Ook de markt voor locale consumptiesuiker was levendig en vast gestemd, waartoe bijdroeg, dat de Nivas op 9 Maart de limite voor verkoop ten behoeve der locale consumptie met 10 cts. per quintaal verhoogde — deze kwam derhalve op f 7,80 voor S.H.S. (basis Semarang-levering) — en mededeelde, dat zij tot contingentieering van den verkoop voor locale consumptie moest overgaan, teneinde in de komende maanden niet door een tekort te worden verrast.

De Nivas verhoogde in verslagperiode twee malen hare exportlimites. Op 6 Maart werden de limites voor verkoop naar Britsch-Indië verhoogd met 10 cts. per quintaal, op 10 Maart volgde een limite-verhoging met nogmaals 10 cts., welke bovendien gold voor alle Oostersche bestemmingen. De geldende limites zijn thans:

	S.H.S.	H.S.
W.-Kust van Br.-Indië	f 6,25	f 5,75
O.-Kust van Br.-Indië	„ 6,30	„ 5,85
Singapore	„ 6,90	„ 6,80
Penang	„ 6,75	„ 6,65
Bangkok	„ 6,75	„ 6,65
Hongkong	„ 6,65	„ 6,40
Shanghai	„ 6,50	„ 6,40
Aden/Zanzibar	„ 5,45	—
Perzische Golf	„ 5,55	—

De Nivas publiceerde aan verkoopen, tot stand gebracht in de periode 1 Maart—15 Maart, een hoeveelheid ad 160.000 ton, waarvan voor export 135.000 ton en voor locale consumptie 25.000 ton. Het grootste gedeelte der exportverkoopen had wederom de bestemming Britsch-Indië, doch er bevonden zich toch eveneens verkoopen bij van b.v. rond 8.000 ton naar Nieuw-Zeeland en rond 8.000 ton naar Nederland (onder de suikersteunregeling te leveren aan de C.S.M.).

Java exporteerde in Februari 1939 97.499 ton suiker tegenover slechts 50.989 ton in Februari 1938. Hiermede is de uitvoer van Java in de eerste helft van het tweede conventiejaar gekomen op 522.380 ton, terwijl in de eerste helft van het eerste conventiejaar nog slechts 454.000 ton waren uitgevoerd.

Omtrent de bestemmingen van den uitvoer in Februari 1939 geeft het volgende overzicht een beeld.

	Java-suikerexport in Februari 1939
Ten Westen van Suez	42.430 ton (43,5%)
Britsch Oost-Afrika	405 „ (0,5%)
Arabische landen en Iran	3.079 „ (3,2%)
Ceylon	5.314 „
Britsch-Indië en Burma	23.004 „
Siam en Indo-China	1.922 „ (36,4%)
Penang en Singapore	5.294 „
Portugeesch Timor	5 „
Hongkong	7.094 „
China	1.416 „ (8,8%)
Japan	85 „
Nieuw-Zeeland	7.405 „ (7,6%)
Rest van Oceanië	38 „
V.S. v. A.: Pac. Kust	8 „
	97.499 ton

Het groote cijfer van de uitvoeren naar Britsch-Indië en Burma trekt de aandacht, terwijl ook de niet onbelangrijke, naar het Verre Oosten geëxporteerde, hoeveelheid vermelding verdient.

Volgens den accijnsdienst werden in Nederlandsch-Indië in Januari 23.263 ton suiker in consumptie gebracht tegenover 21.070 ton in Januari 1938.

De totale suikervoorraad op Java per 1 Februari 1939 bedroeg slechts 469.000 ton tegenover 503.000 ton per 1 Februari 1938.

Berekend kan nu worden de hoeveelheid, welke per 1 Maart ongeveer op Java aanwezig moet zijn geweest: Voorraad per 1 Februari (Nivas-opgave) 469.000 ton

Uitvoer in Februari 97.500 ton

Locale consumptie

(geschat) 24.000 „

121.500 „

Voorraad per 1 Maart '39 347.500 ton

Per 1 Maart 1938 bedroeg de suikervoorraad op Java 428.000 ton.

Omtrent het te velde staande riet wordt gemeld, dat de bloeiverschijnselen over het algemeen sterk toenamen. Ter Noordkust ondervindt men nogal last van de geel-vlekkenziekte, terwijl in de omgeving van Djokja vrij zware topboorder- en stengelboorderaantasting bestaat. Op vele ondernemingen is de aantasting door de

pokkahboengziekte groeter dan verleden jaar, terwijl plaatselijk, ook in de bibittuinen, de witte luis zich uitbreidt.

Thee.

Na den tweeden Maart, den datum waarop het International Tea Committee het restrictiepercentage voor 1939/40 op 10% bracht, zijn de theeprijzen, die in de voorafgaande weken betrekkelijk weinig veranderingen hadden ondergaan, vrijwel over de geheele linie gestegen.

Doorsnee-veiligingsopbrengsten te Londen (in d. per lb.).

Landen van herkomst	23 Febr.	2 Maart	9 Maart	16 Maart
N.-Britsch-Indië	12,97	12,99	12,91	12,62
Z.-Britsch-Indië	13,96	14,08	14,16	14,75
Ceylon	15,08	15,20	15,64	15,71
Java	12,49	12,16	12,58	13,31
Sumatra	10,62	10,55	10,70	10,53

De prijsverbeterende invloed, welke ongetwijfeld van bovenvermelde beslissing van het International Tea Committee is uitgegaan, wordt thans doorkruist door die van factoren, waarop hieronder de aandacht gevestigd wordt.

Ten eerste is er in de politieke situatie in Europa een zoodanige wijziging gekomen, dat deze, althans uiterlijk, veel overeenkomt met die uit de woelige Septemberdagen van het vorige jaar. Is een vermeende of werkelijke oorlogsdreiging op zichzelf reeds voldoende om onzichtbare voorraden te vormen en de prijzen te doen aantrekken, daarnaast speelt de vrees voor een eventueele verhooging van de invoerrechten in Engeland een overeenkomstige rol.

Dat deze vrees werkelijk bestaat kan o.m. blijken uit de groote afleveringen, welke in de maand Februari j.l. plaatsvonden. De voorraden in Groot-Britannië daalden n.l. van 253 miljoen lbs, per ultimo Januari tot 234 miljoen lbs, per ultimo Februari, hetgeen een sterkere daling beteekent dan met het normale seizoensverloop overeenkomt.

De a.s. indiening van de begroting in Engeland, heeft thans voor den theehandel een bijzonder groote onzekerheid opgeworpen in verband met de vraag op welke wijze de Britsche Regeering haar sterk gestegen defensie-uitgaven zal trachten te dekken. Ook het vorige jaar, toen de invoerrechten op thee werden verhoogd van 4 tot 6 d. per lb. voor Britsche en van 6 tot 8 d. per lb. voor andere dan Britsche theesoorten, kwamen de eerste geruchten hierover in het vroege voorjaar door. In dit licht bezien verdient het onderstaande bericht, ontleend aan de Straits Times van 11 Maart j.l., de aandacht.

„The news that official notices had been sent to „importers restricting withdrawals from bond of tea, „sugar and tobacco is regarded in City circles as a „pre-budget measure but prominent interests are of „opinion that the notices do not necessarily antici- „pate increased taxation.

„On the other hand, the possibility of one or „other of these commodities coming in for increased „taxation is in no wise ruled out. It is also possible „that the restriction may have been imposed as a pre-

„cautionary measure in order to safeguard consumers
„against unwarranted speculation in connection with
„the budget.

„It is held likely that the Chancellor of the Ex-
„chequer, realising that the burden of armaments has
„so far exclusively been borne by the higher income
„groups, may consider that the time has come when
„the population at large should be made to share the
„cost of the country's defence.

„Considerations of this kind may cause Sir John
„Simon to tax some of the most widely consumed
„commodities.

„Tea circles are not unduly perturbed and they
„express confidence that tea will not be chosen for
„additional taxation. Nevertheless, Reuter understands
„that a deputation from the Tea Buyers' Association

„is at present endeavouring to clarify the position at
„a conference with the authorities”.

Wel schijnen soortgelijke maatregelen ook in vorige jaren afgekondigd te zijn, doch de datum van invoering is thans belangrijk vervroegd, zoodat het nuttig voorkomt de aandacht op deze vermoedens te vestigen.

Speciaal de passage over de verdeling van de bewapeningskosten wint in deze dagen aan betekenis, nu de toespitsing in de internationale verhoudingen eventuele extra-voorzieningen op militair gebied noodig zouden kunnen maken.

Het is anderzijds ook zeer wel mogelijk, dat de gesignaleerde maatregelen niet wijzen in de richting van een verhooging van het invoerrecht, doch slechts ten doel hebben om de in Engeland aanwezige voorraden zoo groot mogelijk te doen zijn, zoodat de Regeering bij een eventueel uitbarsten van een conflict de beschikking heeft over groote oorlogsvoorraden.

Aanteekeningen.

NEDERLANDSCH-INDIË.

Groothandelsprijzen exportproducten.

Indexcijfers, gewogen met uitvoerhoeveelheden in 1935
(1929=100).

(Voorloopige cijfers)

Sept. 1936	39,7	2 Jan. 1939	— 7 Jan. 1939	45,5
Dec. „	56,6	9 „ „	— 14 „ „	45,4
Mrt. 1937	63,5	16 „ „	— 21 „ „	45,4
Juni „	55,8	23 „ „	— 28 „ „	44,5
Sept. „	52,6	30 „ „	— 4 Febr. 1939	44,2
Dec. „	44,8	6 Febr. 1939	— 11 „ „	44,3
Mrt. 1938	40,7	13 „ „	— 18 „ „	45,1
Juni „	40,2	20 „ „	— 25 „ „	45,9
Sept. „	44,5	27 „ „	— 4 Mrt. „	46,8
Dec. „	45,1	6 Mrt. „	— 11 „ „	46,9
Febr. 1939	45,2	13 „ „	— 18 „ „	46,5

(Centraal Kantoor voor de Statistiek).

*

De Postspaarbank in Januari 1939.

Gedurende de maand Januari 1939 werd bij de Postspaarbank ingelegd een bedrag van f 3.317.100.— (waaronder inlagen uit hoofde van schoolspaar kaarten tot een bedrag van f 7.665.—) en terugbetaald f 2.583.365.—, zoodat het inleggerstegoed vermeerderde met f 733.735.—.

Uitgegeven werden 7.135 nieuwe spaarbankboekjes, terwijl 3.817 boekjes werden afbetaald, gevende een vermeerdering van het aantal boekjes in omloop van 3.318.

Het aantal inlagen beliep 75.565 en het aantal terugbetalingen 40.613, totaal 116.178 „handelingen”.

Voor overdracht op de Rijkspostspaarbank in Nederland werden afgesloten 110 boekjes voor een gezamenlijk tegoed van f 130.061,76.

Verkocht werden 92 spaarbusjes, terwijl schoolspaarzegels verkocht werden ter waarde van f 9.115,25.

Het inleggers-tegoed bedroeg per ultimo Januari 1939 rond f 53.661.505.— tegen rond f 52.927.770.— per ultimo December 1938.

ARGENTINIË.

Betaling van Britsche koloniale producten.

Gelijk bekend, deelde de invoer van Britsche koloniale producten tot dusver niet in het voordeel van betaling te verkrijgen in deviezen tegen officieelen koers, zooals dit met den invoer van Ned.-Indische producten het geval is. De betaling van den Britschen kolonialen invoer in Argentinië kon slechts plaats vinden door aankoop van deviezen tegen den onvoordeeligen vrijen markt koers.

In dezen stand van zaken, welke den Ned.-Indischen handel op Argentinië een grooteren voorsprong gaf op dien van de Britsche koloniale gebieden, zou thans een algeheele wijziging gekomen zijn. Naar verluidt, zou Groot-Britannië, zich baseerende op het feit, dat zijn betalingsverkeer met Argentinië een aanmerkelijk surplus ten gunste van dit land vertoont, hebben weten te bewerken, dat eenige maanden geleden voor den invoer van klapperolie uit Ceylon, en thans ook voor andere producten zooals thee, deviezen tegen officieelen koers beschikbaar worden gesteld.

(Med.E.V. 663/39).

BULGARIË.

Plantenvezels, garens e.d.

De regeering heeft nieuwe voorschriften uitgevaardigd met betrekking tot den invoer van plantenvezels. Ten aanzien van sommige vezels en garens zijn de invoerformaliteiten in zooverre vereenvoudigd, dat de commissie, die den invoer van genoemde artikelen regelt, niet meer over iedere aanvraag afzonderlijk zal worden gehoord. Anderzijds is bepaald, dat geen invoervergunningen zullen worden verleend voor de navolgende artikelen:

ruwe hennep, hennep-garens voor alle doeleinden; uitgezonderd voor banden en voor weverij; hennepdraden van alle soorten, met inbegrip van die, welke in de schoenmakerij worden gebruikt; hennepbind-

garens, touw van iedere soort, ruwe Manilla-vezels, touw-bindgarens uit Manilla (uitgezonderd touw voor de vischvangst en in de scheepvaart te gebruiken), ruwe sisalvezels, touw en bindgarens uit Manilla, voor alle doeleinden.

(Med. E.V. 665/39).

FRANKRIJK-SIAM.

Handels- en scheepvaartverdrag.

In het „Journal Officiel” van 7 Maart jl., is afgekondigd het tusschen Frankrijk en Siam op 7 December jl. geteekende verdrag van vriendschap, handel en scheepvaart, hetwelk in het algemeen berust op het beginsel van wederzijdsche meestbegunstiging.

(Med. E.V. 666/39).

FRANSCH SOMALILAND.

Tarief van invoerrechten.

Bij decreet van 7 Maart 1939, gepubliceerd in het „Journal Officiel” van 11 Maart 1939, is goedgekeurd het voorstel van het bestuur van Fransch Somaliland, waarin werd gevraagd het tarief van invoerrechten voor buitenlandsche (niet-Fransche goederen) te verhoogden.

(Med. E.V. 667/39).

FRANSCH WEST-AFRIKA.

Oliezaden, oliën en vetten.

Bij Presidentieel besluit van 25 Februari jl., afgekondigd in het „Journal Officiel” van 9 Maart jl., zijn de invoerrechten in Fransch West-Afrika verhoogd op

dierlijke vetten, waaronder margarine, traan, oliehoudende zaden, plantaardige oliën, plantenvet, oleïne, olieverven en zeep.

(Med.E.V. 665/39).

SIAM.

Wenken aan exporteurs in verband met het nieuwe douanetarief.

In het nieuwe Siameesche douanetarief komen enkele posten voor, waarbij de hoogte van het invoerrecht afhankelijk is van de samenstelling der goederen. Dit geldt b.v. voor diverse textielgoederen en synthetische vluchtige oliën.

Teneinde een te hooge heffing te voorkomen, is het noodzakelijk, dat de Nederlandsche exporteur den Siameeschen exporteurs alle gegevens, welke aan de hand van het douanetarief noodig zijn, verstrekt in den vorm van een schriftelijke verklaring.

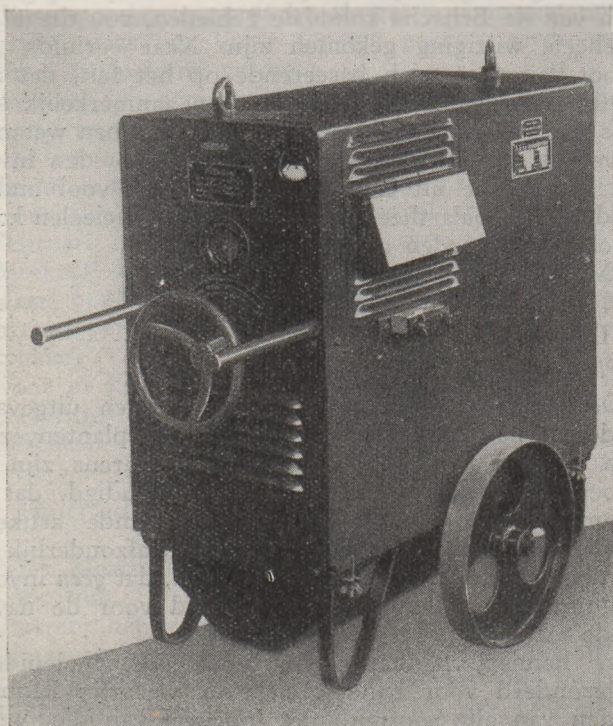
(Med.E.V. 664/39).

TSJECHO-SLOWAKIJE.

Buitenlandsche handel in het 4e kwartaal 1938.

Gedurende het 4e kwartaal van 1938 is de buitenlandsche handel van Tsjecho-Slowakije het meest levendig geweest met de aan Duitschland afgestane gebieden, dank zij vooral het vrijwel geheel ontbreken van een douanegrens. Ingevoerd werd uit die gewesten voor 350 mill. Kronen en uitgevoerd werd daarheen voor ongeveer 300 mill. Kronen. De totale invoer uit Duitschland vertegenwoordigde een waarde van 465,5 mill. Kronen.

AEG LASCHGELIJKRICHTERS

Type SGL 250.

15-280 Amp.

Onovertroffen lascheigenschappen

Stroomregeling zonder trappen

Gunstig rendement

Geringe nullastverliezen

Geen roterende deelen

Geen slijtage

Groote betrouwbaarheid

Gemakkelijk transportabel

AEG Electriciteits Mij.

Ingenieursbureaux

SOERABAIA — BATAVIA

zijnde 31% van den geheelen invoer in Tsjecho-Slowakije, terwijl voor een waarde van 450 mill. Kronen (26% van den totalen uitvoer) naar Duitschland geëxporteerd werd. Het deficit van de Tsjecho-Slowaaksche handelsbalans met Duitschland bedroeg dus ongeveer 15 mill. Kronen. Van de landen met vrije deviezen is de handelsbalans met Engeland het gunstigst: voor een waarde van 161 mill. Kronen werd naar genoemd land geëxporteerd, terwijl de waarde van den invoer slechts 75 mill. Kronen bedroeg. Engeland bezet de 2e plaats in den Tsjecho-Slowaakschen buitenlandschen handel.

(Med. E.V. 667/39).

ZWEDEN.

Veevoeder.

Bij Koninklijke Verordening van 10 Februari jl., in werking getreden 15 Februari jl., is par. 1 van de verordening van 21 Augustus 1935 opnieuw vastgesteld.

Tot de producten, voor welke een invoervergunning vereischt is, behooren thans ook ruwe rijst en voor voederdoeleinden bestemde producten van ruwe rijst.

Voorts zijn bij twee andere verordeningen van denzelfden datum de invoerheffingen op veevoeder (zie Economisch Weekblad No. 52 van 30 December 1938) als volgt vastgesteld:

Maïs en producten daarvan	6 öre per kg netto
Zemelen, uitgezonderd	
amandelzemelen	4 " " " "
Lijnzaadkoeken en -meel	4 " " " "
Andere oliekoeken en	
voedermeel	6 " " " "
Ander veevoeder	5 " " " "

De laatste verordeningen traden eveneens 15 Februari jl. in werking.

(Med. E.V. 662/39).

Boeken en Tijdschriften.

Economische Voorlichting No. 10, 1939.

Van *Economische Voorlichting*, het weekblad van de gelijknamige afdeling der Directie van Handel en Nijverheid van het Ministerie van Economische Zaken te 's-Gravenhage, werd No. 10 ontvangen, gedateerd 10 Maart 1939.

Dit nummer is een Jaarbeursnummer, en bevat o.a. artikelen over Utrecht en de Jaarbeurs (geïllustreerd), de Nederlandsche Middenstand en de Jaarbeurs, en de Amerikaansche conjunctuur.

Onder „Handel en Nijverheid” wordt een bespreking gewijd aan Arabië en aan het Suezkanaal in 1938, terwijl hier mede berichten zijn opgenomen over eenige landen,

waaronder Japan, Mandsjoerije, Sovjet-Rusland en Tanger.

De rubriek „Economische Propaganda” brengt, na een artikel over de Nederlandsche deelname aan de Voorjaarsbeurs te Keulen, een geïllustreerd artikel over de Leipziger Voorjaarsmesse en voorts de gebruikelijke kalender van internationale jaarbeurzen, congressen en tentoonstellingen.

In de rubriek „Economische Politiek” wordt o.m. een bijdrage aangetroffen over nieuwe Roemeensche deviezenbepalingen, terwijl hier tevens melding wordt gemaakt van een overeenkomst, gesloten tusschen Duitschland en Polen.

ASK FOR

King George IV
Whisky

THE "SCOTCH" OF GOOD TASTE

Diverse Berichten.

Mededeeling.

Belanghebbenden hier te lande wordt in overweging gegeven, alvorens zich met verzoeken om inlichtingen tot Nederlandsche diplomatieke en consulaire ambtenaren in het buitenland te wenden, zich in verbinding te stellen met het Hoofd van het Bureau voor Buitenlandsche Handelsverlichting en Propaganda van het Kantoor voor den Handel te Batavia-C., aangezien in vele gevallen door genoemd bureau over de gewenschte gegevens wordt beschikt, waardoor niet onbelangrijke tijdsbesparing kan worden verkregen.

Indien blijkt, dat de verzochte gegevens hier te lande niet beschikbaar zijn, verleent het bureau gaarne zijne bemiddeling tot het verkrijgen daarvan bij de betrokken instanties in het buitenland.

Het verdient voorts aanbeveling, aanvragen tot vestiging van handelsrelaties in het buitenland vergezeld te doen gaan van volledige bijzonderheden betreffende de artikelen waarop de aanvraag betrekking heeft, alsmede van bank- en/of andere referenties nopens den aanvrager.

Prijverschillen bij invoer van tot veevoeder verwerkte oliehoudende zaden, pitten en noten.

De Nederlandsche Meelcentrale maakt bekend:

Het gedeelte van het prijsverschil per 100 kg voor den invoer van veekeuken (in den zin van artikel 1, lid 1, onder 11° van het Crisis-Akkerbouwbesluit 1934) als bedoeld in artikel 8, b, onder 2°, van de Crisis-Akkerbouwbeschikking 1934 I is als volgt vastgesteld:

	Inklaring van 6 Maart af t/m 30 April 1939:	Inklaring van 1 Mei af t/m 31 Aug. 1939:
voor lijnkeuken	f 7,50	f 7,55
voor lijnzaadschilfers	„ 7,45	„ 7,40
voor soyaschroot	„ 7,55	„ 7,55
voor soyakoeken	„ 1,—	„ 7,90
voor grondnootkeuken	„ 1,10	„ 1,10
voor grondnootschroot	„ 1,10	„ 1,10
voor grondnootschilfers	„ 1,10	„ 1,20
voor grondnootmeel	„ 1,10	„ 1,20
voor cocoskeuken	„ 1,50	„ 1,50
voor Ned. Oost-Indische cocoskeuken	„ 1,50	„ 1,50
voor maïsveekeuken e.d.	„ 1,15	„ 1,05
voor sesamkeuken	„ 7,95	„ 7,85
voor palmpitkeuken	„ 1,25	„ 1,15
voor babassukeuken	„ 1,25	„ 1,15
voor alle andere niet ge- noemde soorten vee- keuken (al dan niet verwerkt met bijpro- ducten en/of afvallen)	„ 7,10	„ 7,10

Voor de goede orde wordt opgemerkt, dat in deze bedragen niet is begrepen het in artikel 8, b, onder 1°, van voornoemde beschikking bedoelde gedeelte van het prijsverschil.

Indien men zijn import op verderen termijn nu reeds

wenscht vast te leggen tot bovengenoemde prijsverschillen, gelieve men zich daarover met de Stichting Nederlandsche Meelcentrale te 's-Gravenhage in verbinding te stellen.

's-Gravenhage, 4 Maart 1939.

No. 207.

*

Oppositie tegen de verleenning van aangevraagde octrooien op uitvindingen.

Het Kantoor voor den Industrieelen Eigendom te Batavia-Centrum maakt hierbij bekend, dat volgens mededeeling van den Octrooiraad te 's-Gravenhage op den 15den Maart 1939 o.m. zijn openbaar gemaakt de hieronder volgende octrooi-aanvragen:

No. 74815 Ned. Kl. 39br. Werkwijze voor het bereiden van kunstmatige waterige dispersies van rubber of dergelijke stoffen onder gebruikmaking van schutcolloïden en/of disperseermiddelen. Dunlop Rubber Company Limited, te Londen.

No. 80318 Ned. Kl. 39br. Werkwijze voor het conserveeren van latex. United States Rubber Company, te New York.

No. 82.291 Ned. Kl. 79c1. Werkwijze voor het fermenteren van tabak. Prof. Dr. Johannes Moser, te Berlijn, en Dr. jur. Julius Doms, te Ratibor, Oberschlesien, Deutschland.

No. 82.620 Ned. Kl. 23b7b. Werkwijze voor het afscheiden van water uit het in Edeleanu-inrichtingen omloopende zwaveligzuur. Edeleanu-Gesellschaft m.b.H. te Berlijn-Schöneberg.

No. 84403 Ned. Kl. 5a18. Inrichting voor het bepalen van de afwijking van een boorgat van de verticale. N.V. De Bataafsche Petroleum Maatschappij, te 's-Gravenhage.

No. 85.657 Ned. Kl. 45e40. Machine voor het scheiden van noten en vruchtvleesch bij het verwerken van palmvruchten en dergelijke vruchten. Werkspoor N.V., te Amsterdam.

No. 86.053 Ned. Kl. 79c1. Werkwijze voor het verbeteren van tabak. Prof. Dr. Paul Lindner, te Freiburg i.Br., Deutschland.

Afschriften der beschrijving van bovengenoemde octrooi-aanvragen zijn bij het Kantoor voor den Industrieelen Eigendom te Batavia-Centrum verkrijgbaar tegen den prijs van f 0,50 per exemplaar.

Dit Kantoor brengt nog onder de aandacht van belanghebbenden, dat aan den Octrooiraad te 's-Gravenhage te richten bezwaarschriften tegen de verleenning van octrooien, en verzoekschriften tot het verkrijgen van een recht als voorgebruiker of tot vermelding van een naam van den uitvinder in het octrooi, bij het Kantoor kunnen worden ingediend onder aanteekening, dat tegen de verleende octrooien niet anders kan worden opgekomen, dan door een vordering tot nietigverklaring of opeisching bij de gewone rechters in Nederland.

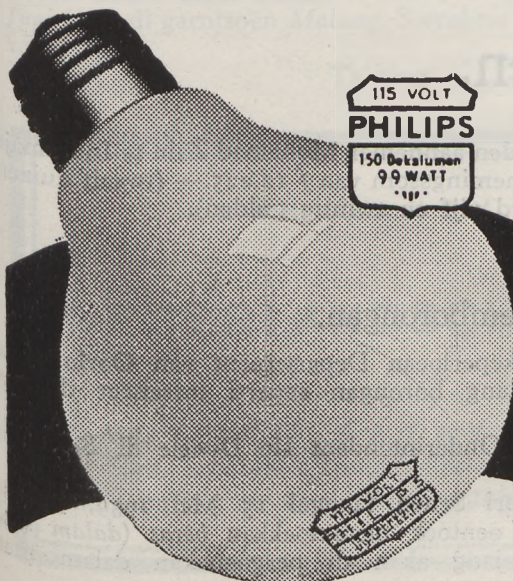
Wie neemt er zoo'n gulzigaard in huis?

Niemand? Dat denkt U maar. Er zijn mensen, die zich rustigweg laten benadeelen, doordat zij gebruik maken van lampen, die alleen maar goedkoop hééten, doch die ware stroomverslinders zijn. Bovendien bederven die lampen hun oogen, doordat zij onvoldoende licht geven. De Philips „Bi-Arlita” lamp daarentegen geeft prachtig helder licht, terwijl zij gedurende eenige uren voor 1 cent aan stroom verbruikt.

PHILIPS „Bi-Arlita” lampen

De beste en zuinigste lampen
ooit door Philips vervaardigd

*Philipslampen besparen meer
op uw stroomrekening dan hun
aanschaffingsprijs bedraagt!*

GEEN prijsverschil met Philips' heldere lampen.

ACCOUNTANTSKANTOOR
E. F. JAHN
 . **BATAVIA**

Lid v.h. Nederlandsche Instituut v. Accountants
 Voor:

ACCOUNTANCY
ADMINISTRATIES en
BELASTINGZAKEN
KALI BESAR W. 40-TEL. 109 BT.

Personalia.

Bij Besluit van den Gouverneur-Generaal van 3 Maart 1939 No. 10, is de heer Chi Ti-fang, benoemd Consul van China te Medan, toegelaten tot de voorloopige uitoefening van zijn consulaire functies.
 (10243/39).

Stand der clearing met Duitschland.

Volgens mededeeling van den Agent in Ned.-Indië van het Nederlandsch Clearinginstituut was de stand der clearing met Duitschland op 8 Maart 1939 als volgt:

Storungen in Nederland:	f 52.442m/
Waarvan bestemd voor achterstallige vorderingen, rentedienst en vrije rekening Reichsbank.....	f 6.032m/
Bestemd voor nieuwe vorderingen.....	f 46.410m/
Storungen in Duitschland:	f 84.065m/
Uitbetalingen in Nederland op nieuwe vorderingen	f 45.351m/
Achterstand.....	f 37.700m/

Aanbestedingen.

Openbare inschrijving.

Op Woensdag 5 April 1939 zal een openbare inschrijving worden gehouden voor 230 tons Javarijst in zilvervlies voor de Bankamijnwerkers.

Inschrijvingsvoorwaarden zijn verkrijgbaar bij het Verkoopkantoor van 's Lands Mijnbouwproducten, Batavia-Centrum.

(17)

Uitslag aanbesteding.

De uitvoering van het werk: „Bouw van een opzichterswoning met kantoor te Pamanoekan is na gehouden openbare aanbesteding (vide de advertentie in het Economisch Weekblad van 17 Februari j.l. No. 7)

Handelsbetrekkingen.

No. 11. Zweden. Firma te Gothenburg wenschte in relatie te treden met importeurs hier te lande van wall-board, karton en bezaagd hout.

No. 3911145.

No. 12. V.S. van Amerika. Firma te New York wenschte in relatie te treden met exporteurs hier te lande van rubber, die aldaar **nog niet zijn vertegenwoordigd**, teneinde de vertegenwoordiging op zich te nemen.

No. 3911166.

No. 13. V.S. van Amerika. Firma te New York wenschte in relatie te treden met exporteurs hier te lande van kapok en/of tapiocameel, die aldaar **nog niet zijn vertegenwoordigd**, teneinde de vertegenwoordiging op zich te nemen.

No. 3911364.

Nieuwe Maatschappijen.

Javasche Courant van 21/3-1939 No. 23.

Bijvoegsel No. 35. Naamlooze Vennootschap: „Handel-, Industrie-, Bouw- en Cultuur Maatschappij The Motor”, gevestigd te Soerabaia. Kapitaal f 15.000.—, verdeeld in 30 aandelen van f 500.—.

Opgeheven Maatschappijen.

Javasche Courant van 10/3—1939 No. 20.

Blijkens akte ddo. 4 Maart 1939 No. 15, is de Soon Hin Tannery & Co. te Pontianak per dien datum ontbonden.

Blijkens akte dd. 22 Januari 1939 No. 7, is ontbonden de te Padangsidempoean gevestigde N.V. Chemicaliënhandel Tapanoeli.

gegund aan den aannemer Mohamad Zain te Indramajoe voor de aannemingssom van f 12.225.— (twaalf duizend twee honderd vijf en twintig gulden).

(18)

Lelang pemborongan.

Oentoekeperloean Departement van Oorlog akan diadakan lelang borongan seperti terseboet dibawah ini:

A. Oleh Onderintendant Iie Divisie di Soerabaia, dikantornja:

I. Pada hari Senen tanggal 15 Mei 1939, poekoel 9 pagi, oentoeke memasoekkan beras (dalam satoe perceel) jang akan di pergoenakan dalam masa

moelai dari 1 Augustus 1939 sampai 31 Juli 1940 oentoeq keperloean garnizoen-garnizoen di Semarang, Salatiga, Ambarawa, Magelang, Soerakarta, Jogjakarta, Poerworedjo, Gombang, Soerabaia, Malang dan Bondowoso, djoega oentoeq segala garnizoen di Karesidenan Borneo Selatan dan Timoer, Karesidenan Timoer dan Daerah ta'loeknja, Karesidenan Maloekoe, oentoeq bewakingsdetachment, orang² boengan (geïnterneerden) dan keloearganja, dan orang² hoekoeman Boemipoetera jang bekerdja pada bestuur dll. di Boven-Digoel

Taksiran..... f 346.900.—

II. Memasoekkan jang terseboet didalam sub I itoe terbagi dalam satoe-satoe perceel, jaitoe:

a. *Perceel pertama*: memasoekkan beras jang bakal dipergoenakan di garnizoen² Semarang, Salatiga, Ambarawa, Magelang, Soerakarta, Jogjakarta, Poerworedjo dan Gombang.

Taksiran..... f 140.100.—

b. *Perceel kedoea*: memasoekkan beras jang bakal dipergoenakan di garnizoen Soerabaia, Malang dan Bondowoso.

Taksiran..... f 84.800.—

c. *Perceel ketiga*: memasoekkan beras jang bakal dipergoenakan di garnizoen Karesidenan Borneo Selatan dan Timoer, Karesidenan Timoer dan Daerah ta'loeknja, Karesidenan Maloekoe, bewakingsdetachment, orang² boengan (geïnterneerden) dan keloearganja, dan orang² hoekoeman Boemipoetera jang bekerdja pada Bestuur dll. di Boven-Digoel.

Taksiran..... f 122.000.—

B. Oleh Onderintendant Iie Divisie di kantornja Officier van Kleeding di Malang.

Pada hari Senen, tanggal 17 April 1939 poekoel 9 pagi oentoeq memasoekkan gaba jang bakal dipergoenakan dalam masa moelai dari 1 Juli 1939 sampai 30 Juni 1940 di garnizoen Malang, Soerabaia dan di Madoe-ra.

Taksiran..... f 14.800.— (19)

C. Oleh Divisie Intendant di Magelang dikantornja:

Pada hari Senen, tanggal 17 April 1939 poekoel 9 pagi:

II Oentoeq memasoekkan gaba jang bakal dipergoenakan dalam masa 1 Juli 1939 sampai 30 Juni 1940 di garnizoen Magelang, Salatiga, Jogjakarta dan Soerakarta dalam satoe perceel.

Taksiran..... f 38.200.—

II. Oentoeq memasoekkan gaba seperti terseboet didalam punt I diatas, dalam empat perceel, jaitoe:

a. *Perceel pertama*: memasoekkan gaba oentoeq garnizoen di Magelang.

Taksiran..... f 1.400.—

b. *Perceel kedoea*: memasoekkan gaba oentoeq garnizoen di Salatiga.

Taksiran..... f 29.800.—

c. *Perceel ketiga*: memasoekkan gaba oentoeq garnizoen di Jogjakarta.

Taksiran..... f 3.300.—

d. *Perceel keempat*: memasoekkan gaba oentoeq garnizoen di Soerakarta.

Taksiran..... f 3.700.—

Adapoen segala perdjandjian lelang borongan ini, taksirannja dll. oentoeq memasoekkan barang jang terseboet pada A dan B boleh diperiksa oleh segala orang jang berkehendak dikantor Divisie Intendant di Magelang dan dikantor Onderintendant di Soerabaia pada tiap-tiap hari kerdja, dari poekoel 9 pagi sampai poekoel 12 tengah hari; oentoeq memasoekkan barang jang terseboet pada B demikian djoega dikantor Officier van kleeding di Malang; oentoeq memasoekkan barang terseboet pada C dikantor Divisie Intendant di Magelang demikian djoega di-kantor² Officier² [van kleeding di Salatiga, Jogjakarta dan Soerakarta.

Dan lagi dikantor-kantor jang terseboet itoe dapat poela diperoleh segala keterangan jang dikehendaki.

Soerat² tawaran haroes disampaikan selambat-lambatnja poekoel 9 pagi pada hari lelang itoe, dikantor tempat mengadakan lelang borongan itoe.

Divisie Intendant di Magelang.

BANKZAKEN

EFFECTENZAKEN

NEDERLANDSCHE HANDEL-MAATSCHAPPIJ, N.V.

FACTORIJ BATAVIA
en hare kantoren in Nederl.-Indië, Br.-
Indië, Burma, Str. Settl., China en Japan

DELEGATIE- EN DOCUMENTAIRE CREDIETEN

Marktberichten.

(BATAVIA EN SOERABAIA).

Verlag over de periode 13 t/m 18 Maart 1939.
Prijzen per 100 kg, tenzij anders vermeld.

SUIKER.

Soerabaia.

Behalve 2000 tons Browns voor Britsch-Indië, verkocht de Nivas nog 2230 tons aan consumptiesuiker.

In de 2e hand werden zaken gedaan voor Maart/April leveringen tot f 7,15, Singapore-basis; Juni/Juli/Aug. noteerde f 7,95 tot f 7.— met aanbod. Voor het nieuwe quota-jaar werd afgedaan Sept.-levering tot f 7,85, Singapore-basis.

De Londen- en fob. Cuba-noteringen waren resp. op 10/3 en 17/3 als volgt:

Londen-noteringen (in sh. per cwt.):			
Mei	1939	6/3 ¹ / ₃	6/3 ¹ / ₄
Aug.	"	6/3	6/3
Dec.	"	6/1 ³ / ₄	6/1 ¹ / ₄
Maart	1940	6/2 ³ / ₄	6/2 ¹ / ₄
Actual:	Raws 6/3 ³ / ₄		Raws 6/3 ³ / ₄ sellers; 6/3 buyers.
	business done.		

Fob. Cuba-noteringen (in dc. per lb.):			
Mei	1939	1,15	1,15
Juli	"	1,15	1,15
Sept.	"	1,13 ¹ / ₂	1,13
Dec.	"	1,15	1,13 ¹ / ₂
Maart	1940	1,16	1,15 ¹ / ₂

THEE.

Batavia.

Het aanbod van ready-thee gedurende de afgelopen week bedroeg totaal 8840 kisten tegen 7300 kisten in de voorgaande week. Tengevolge van de vroegere voorverkoop was de hoeveelheid van de aangeboden bladsoorten zeer klein. De kwaliteit van de aangeboden soorten thee bleef op hetzelfde peil.

Onderstaande prijzen per 1/2 kg verstaan zich op basis: „uitvoerrecht voor verkopers rekening”.

		Prompt:	
		Laagste	Hoogste
Oranje Pecco	{ fijnste	f 0,47	— f 0,48
	{ fijne	„ 0,45	— „ 0,46
	{ gew.	„ 0,43 ¹ / ₂	— „ 0,44 ¹ / ₂
Pecco		„ 0,41	— „ 0,42
Pecco Souchong en Souchong		„ 0,39	— „ 0,40 ¹ / ₂
Broken Oranje Pecco	{ fijnste	„ 0,43	— „ 0,47
	{ fijne	„ 0,38 ¹ / ₂	— „ 0,41
	{ gew.	„ 0,35	— „ 0,36 ¹ / ₂
Broken Pecco		„ 0,35	— „ 0,35 ¹ / ₂
Broken Tea		„ 0,34 ¹ / ₂	— „ 0,35
Fannings		„ 0,35	— „ 0,35 ¹ / ₂
Stof & Small Fannings		„ 0,33	— „ 0,34

RUBBER.

Batavia.

Onder den invloed van de ernstige politieke situatie in Europa, had de rubbermarkt deze week een ongunstig

verloop. De rubberprijzen daalden voor Standard Sheets van 29³/₄ ct. tot 29 ct. per 1/2 kg en voor Standard Crêpe van 31 ct. tot 30¹/₂ ct. per 1/2 kg. Het slot lag echter iets hooger op 29¹/₈ ct. voor Sheets en 30³/₄ ct. voor Crêpe, per 1/2 kg.

De omzetten waren zeer gering door gebrek aan aanbod.

Licenties.

De prijs daalde van 51 ct. tot 49¹/₂ ct. per kg, zonder dat afdoeningen van eenig belang plaats vonden.

U.K. Stockcijfers:

Londen	47.442 — 546 tons
Liverpool	26.068 — 421 tons

een vermindering van 967 tons.

Marktnoteringen:

Datum	Londen		New York		Singapore		Java		Batavia	
	Std.Sheet	per lb.	Std.Sheet	per lb.	Std.Sheet	Med. Bl.	Std.Sheet	per 1/2 kg	Std.Crêpe	per 1/2 kg
13-3-'39	d. 8 ¹ / ₄	\$ 0,16 ⁷ / ₁₆	\$ 0,28 ⁵ / ₈	\$ 0,26 ⁷ / ₈	f 0,29 ³ / ₄	f 0,31				
14-3-'39	„ 8 ¹ / ₄	„ 0,16 ³ / ₈	„ 0,28 ¹ / ₈	„ 0,26 ⁵ / ₈	„ 0,29 ¹ / ₂	„ 0,30 ⁷ / ₈				
15-3-'39	„ 8 ¹ / ₈	„ 0,16 ¹ / ₈	„ 0,28 ³ / ₈	„ 0,26 ⁷ / ₈	„ 0,29 ¹ / ₂	„ 0,30 ¹ / ₈				
16-3-'39	„ 8 ¹ / ₁₆	„ 0,16 ¹ / ₈	„ 0,27 ⁵ / ₈	„ 0,26 ¹ / ₂	„ 0,29	„ 0,30 ¹ / ₂				
17-3-'39	„ 8 ¹ / ₁₆	„ 0,15 ¹⁵ / ₁₆	„ 0,27 ⁷ / ₈	„ 0,26 ¹ / ₂	„ 0,29	„ 0,30 ¹ / ₂				
18-3-'39	„ 7 ⁷ / ₈	„ 0,15 ³ / ₄	„ 0,27 ³ / ₈	„ 0,26 ¹ / ₈	„ 0,28 ⁵ / ₈	„ 0,30 ¹ / ₈				

Soerabaia.

De markt was gedurende verslagperiode zoo goed als verlaten en slechts kleine afdoeningen vonden plaats. De prijzen konden zich in verband met de dalende Amerikaansche markt niet handhaven.

Standard Sheets daalde van 30 ct. tot 28³/₄ ct. en Standard Crêpe van 31³/₈ ct. tot 30 ct., per 1/2 kg.

De markt bleef lusteloos.

KOFFIE.

Batavia.

Lamong-Robusta en W.I.B. Robusta-koffie. De New-York-notering liep weer terug en sloot op 4,03 dc. per lb. voor Mei-levering. Voor Soerabaia-kwaliteit bestond geringe belangstelling. Een kleinigheid voor Aug./Oct.-levering werd afgedaan tot f 18,25 met verder aanbod op f 18,50.

De markt noteerde als volgt:

	vraag	aanbod
Ready-levering	f 18,37 ¹ / ₂	f 18,62 ¹ / ₂
Aug./Oct. „	„ 18,25	„ 18,75
Oct./Dec. „	„ 18,37 ¹ / ₂	„ 18,62 ¹ / ₂

Lamong Robusta-koffie 15%. Voor dit product toonden exporteurs steeds belangstelling, maar op het prijsniveau van verslagperiode konden geen zaken worden gedaan. De biedingen van exporteurs waren niet veel lager dan waartegen verkopers wilden afgeven, derhalve zou de kans niet uitgesloten zijn, dat tenslotte de prijs, waaraan verkopers vasthielden, betaald werd.

Soerabaia.

De markt was zeer stil; er bestond geringe vraag op *f* 18,25 voor ondernemingskoffie. Verkoopers vroegen *f* 18,50.

Een kleine positie Maart-levering exportkwaliteit werd geliquideerd tegen *f* 18,—; verkoopers boden aan voor *f* 18,25, doch koopers toonden geen belangstelling.

De markt sloot voor exportkwaliteit als volgt:

	koopers	verkoopers
Ready	<i>f</i> 18,—	<i>f</i> 18,25
Aug./Oct. 1939	„ 18,12½	„ 18,50
Oct./Dec. „	„ 18,25	„ 18,62½

PEPER.

Batavia.

Zwarte Lampong-peper. De Londen-notering bleef onveranderd. Telok Betong noteerde:

	vraag	aanbod
11/3 Febr./Mrt.-levering	<i>f</i> 12,25	<i>f</i> 12,40
13/3 „ „	„ 11,85	„ 12,10
14/3 „ „	„ 11,75	„ 12,—
15/3 Mrt./April- „	„ 12,40	„ 12,60
16/3 „ „	„ 12,60	„ 12,80
17/3 „ „	„ 12,50	„ 12,75

De markt was zeer flauw met een tendenz tot meerdere lusteloosheid. Aanvankelijk werd matig gedaan in zwarte peper; Apr./Mei-levering werd gedaan tegen *f* 12,40, *f* 12,30 en *f* 12,15 door exporteurs ten behoeve van indekkingen. Aug./Oct.-levering werd gedaan tegen *f* 11,75. Later werd de markt nog flauwer, daar er geen steun kwam van exportzijde. Apr./Mei-levering werd gedaan tegen *f* 11,80, terwijl Maart-levering werd afgegeven tegen *f* 11,70. De tweede hand (vooral Telok) was voor deze prijzen verkooper, maar tegen het einde van verslagperiode konden bovengenoemde prijzen zich niet handhaven. Dezelfde termijn-levering werd nog afgedaan tegen *f* 11,50.

Londen-voorraad: 1.247 tons.

Witte Muntok-peper. Bij exporteurs bestond ook voor dit product belangstelling. Mrt./Apr.-levering werd aanvankelijk gedaan tegen *f* 21,25, doch nadien konden exporteurs genoemden prijs niet meer betalen en verkoopers gaven af tegen *f* 21,— voor dezelfde levering. Tegen dezen prijs werd door verschillende exporteurs witte peper opgenomen. Later boden exporteurs *f* 20,50, terwijl verkoopers onveranderd vasthielden op *f* 21,—, zoodat geen verdere zaken werden gedaan.

Londen-voorraad: 9.154 tons.

CITRONELLA-OLIE.

Batavia.

De markt was stil met een zwakken ondergrond. A-olie werd teruglopend gedaan van *f* 0,84 tot *f* 0,80 per kg, alle leveringen 1939.

KAPOK.

Soerabaia.

De kapokmarkt bleef onveranderd.

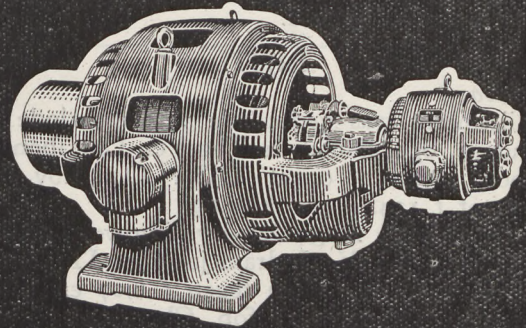
KAPOKPITTEN.

Soerabaia.

Ook deze week bracht geen verandering in de prijzen der oliefabrieken van *f* 1,30, waartegen kleine zaken werden gedaan.

ASEA

GENERATOREN

Gebr. van Swaay
SOERABAIA-BATAVIA-BANDOENG-MEDAN

COPRA.

Soerabaia.

De markt was prijshoudend. N.I.F.M.S. schommelde tusschen *f* 5,95 en *f* 6,10 voor April/Mei-levering fobnug.

GAPLEK.

Soerabaia.

Er vonden geen afdoeningen plaats. De prijs bleef nominaal *f* 1,20 e.k. Soerabaia.

GAPLEKMEEL.

Soerabaia.

De markt was zeer stil. Slechts tegen het einde van verslagperiode bestond meerdere belangstelling voor Maart- en April-levering, die gedaan werden tegen *f* 1,45. Aan het slot bedroeg het aanbod *f* 1,59, fob. Semarang/Soerabaia.

TAPIOCA.

Batavia.

De markt bleef onveranderd. Verder werd door fabrikanten aan andere fabrikanten tapioca gedaan tegen dezelfde prijzen, waarvoor zij exporteurs aanboden.

De noteringen waren:

f.f. flake	<i>f</i> 5,—
seeds A	<i>f</i> 5,—
Pearl A	<i>f</i> 5,25
fabrieksmeel kwaliteit A	<i>f</i> 3,95, kwaliteit AA <i>f</i> 4,25
B III meel	<i>f</i> 2,—

MAIS.

Soerabaia.

De maïsmarkt was, vanwege blijvende dekkingsvraag voor Maart-levering, zeer vast. N. dat aanvankelijk nog tegen *f* 3,30 gedaan werd, kochten speculanten later tegen *f* 3,40 en daarna oplopend tot *f* 3,50. Tegen dezen prijs bleef aanbod bestaan met koopers tot *f* 3,48, alles e.k. Soerabaia.

Op de kustplaatsen werden naar verhouding niet de hoge Soerabaia-prijzen betaald, aangezien exporteurs ook gedurende verslagperiode niet geïnteresseerd waren. Als hoogste prijs werd op Probolinggo *f* 3,30 en op Pasoeroean *f* 3,40 betaald.

RIJST.

West-Java.

De rijstmarkt was gedurende verslagperiode vrijwel onveranderd. Speculanten te Tegal en Cheribon betaalden voor nieuwen oogst OJS/I Oct./Nov.-levering *f* 123.— tot *f* 124.— per koyang.

Soerabaia-Kretek Aug./Oct.-levering werd gedaan van *f* 6,39½ tot *f* 6,47½. Indramajoe-rijst ITL Juni/Juli/Aug.-levering werd gedaan tegen *f* 6,07 en Juli/Aug./Sept.-levering tegen *f* 6,11 fob. Cheribon.

Noteeringen:

Huller	Boeloe	<i>f</i> 7,04½
"	Tjere	" 6,64
Lolosan	Tjere	" 6,23½
Petjakoelit	Tjere	" 5,99

Oost-Java.

Deze week werden door het Gouvernement de volgende maatregelen bekend gemaakt:

- Bij invoer van buitenlandsche rijst zal een heffing op de licenties geheven worden in:
  - Sumatra's Oostkust v. *f* 1.— per 100 kg
  - Indragiri " " 1.— " " "
  - Wester-Afd. v. Borneo v. " 0,60 " " "
- Er zullen vervoerspremies gegeven worden voor vervoer van rijst:
  - van Java naar Djambi *f* 0,50 per 100 kg.
  - " Java " W.-Borneo *f* 0,40 per 100 kg
  - van Java, Bali, Lombok naar Manado (zonder Paloe, Donggala en Toli-Toli) en Molukken *f* 0,80 per 100 kg.
  - van Zuid-Celebes naar Manado (zonder Paloe, Donggala en Toli-Toli) en Molukken *f* 0,70 per 100 kg.

Al deze maatregelen zijn van kracht met ingang van 1 April 1939. Tevens werd bepaald dat, wanneer Sumatra's Oostkust t.z.t. (dus in ieder geval niet eerder dan per 1 Juni a.s.) verplicht zal worden Java-rijst te koopen, ook voor dit vervoer een premie zal worden vastgesteld.

Het doel van het Gouvernement hiermede is, te bereiken dat het rijstprijzen-peil in de Buitengewesten op vrijwel hetzelfde niveau wordt gebracht als op Java.

De markt heeft, wat den nieuwen oogst betrof, op deze maatregelen vrij gunstig gereageerd. Speciaal Tegal bleef doorkoopen, terwijl het aanbod in Oost-Java zich over het algemeen wat hooger stelde.

Afgedaan werden:

OJS/I Oct./Dec.-levg. *f* 6,64 franco fabriek, waarvoor verdere vraag met aanbod tot *f* 6,72.

Kretek Juni/Aug.-levg. *f* 6,31½ franco Soerabaia met verdere vraag tot *f* 6,35½ en aanbod op *f* 6,39½.

Kretek Aug./Oct.-levg. *f* 6,47½ franco Soerabaia, waarvoor verdere vraag.

Voor ouden oogst bestond geen belangstelling, maar de prijzen zakten niet verder. OJS/II was vaster gestemd door opkomende vraag van Manado en de Molukken. Afgedaan werd *f* 6,60 dubbelzak, met verdere vraag en gering aanbod tot *f* 6,65. De voorraden in Banjoewangi waren vrijwel uitgeput en het was niet onwaarschijnlijk, dat bij eenige vraag van beteekenis de prijzen voor deze kwaliteit zouden oploopen, zoodat de verhouding met OJS/I Djember voor laatstgenoemde kwaliteit nog ongunstiger werd.

De noteeringen waren als volgt:

MAART

Banjoewangi	OJS/AA	<i>f</i> 7,77	fr. fabriek
"	OJS/II	" 6,37	"
"	OJS/H	" 6,69	"
Djember	OJS/I	" 6,26	"
Tjongbie Pasoeroean		" 6,51½	fr. wg. Soerabaia
Petja Koelit		" 5,79	"

GRONDNOTEN.

Batavia.

Cheribon, gepelde, e.k. Cheribon Maart/April '39 *f* 8,25 nominaal inclusief zak.

COCOSKOEKEN.

Batavia.

E.k. Tjilatjap, April/Mei '39 *f* 2,70 nominaal.

DAMAR.

Batavia.

Sumatra en Pontianak (asst. No. 1, 2, 3, 4, 5):
Sumatra A/E aanbod *f* 24,90
Sumatra E *f* 10,90 nominaal
Pontianak A/E *f* 21,65 nominaal
Pontianak E aanbod *f* 8,10

HUIDEN.

Batavia.

Buffel nat: *f* 12,50
Koe nat: *f* 22.—
Buffel droog (1-11 kg): I *f* 39.—; II *f* 32.—; III *f* 24,50
(11-13 kg): I *f* 50.—; II *f* 39,50; III *f* 26,50
(13 kg en hooger): I *f* 54,50; II *f* 47,50; III *f* 32.—
Koe droog (1-7 kg): I *f* 87,50; II *f* 77.—; III *f* 67.—
(7-9 kg): I *f* 70.—; II *f* 63,50; III *f* 57,50
(9 kg en hooger): I *f* 66.—; II *f* 61.—; III *f* 53,50

GEITEVELLEN.

Batavia.

Per stuk (basis: 35 kg per 100 st.): I *f* 0,72½; II *f* 0,44½

SCHAPEVELLEN.

Batavia.

Per stuk (basis: 50 kg per 100 st.): I *f* 0,53; II *f* 0,25½.

CACAO.

Batavia.

E.k. Batavia prompt *f* 24,50 nominaal.

TIN.

Batavia.

± *f* 190.—.

Economisch Weekblad

voor Nederlandsch-Indië

Orgaan van het Departement van Economische Zaken met medewerking van Hoofden van Departementen, Diensten en Bedrijven, alsmede van niet-ambtelijke personen en organisaties.

Statistische Mededeelingen

bijvoegsel van No. 12 van den 8en Jaargang

24 Maart 1939

Kort overzicht betreffende den economischen toestand van Nederlandsch-Indië.

I. ALGEMEEN GEDEELTE *).

De „Invoerverordening badhanddoeken 1939” (Stbl. 1939 No. 91) geeft, wederom voor een jaar (18 Maart 1939 t/m 17 Maart 1940), een voortzetting van de contingentieerbepalingen ten aanzien van den invoer van *badhanddoeken*.

Bij Stbl. 1939 No. 79 („Invoerverordening katoenen dekens 1939”) is de contingentieering van den import van *katoenen dekens* opnieuw voor een jaar, tot 18 Maart 1940, verlengd, waarbij voor gemoltonneerde katoenen spreien, zg. soldatendekens, het jaarinvoerquotum op 60.000 stuks is vastgesteld, hetgeen het dubbele is van dat van de vorige periode.

Ingaande 12 Februari 1939 is ingevolge het bepaalde bij Stbl. 1939 No. 66 vrijstelling van het 1% *defensie-uitvoerrecht* verleend voor krosok en andere tabak in bladen, uitgevoerd uit Java en Madoera, met uitzondering van Vorstenlandsche tabak.

De „Coprocontracten-ordonnantie Manado”, bij Stbl. 1939 No. 92 afgekondigd, bevat maatregelen, ten doel hebbende in de in de klapperstreken van de residentie Manado bestaande minder gunstige toestanden verbetering te brengen ter versterking van de positie der klapperproducenten.

Op grond van deze ordonnantie zijn bij Stbl. 1939 No. 93 („Coprocontracten-verordening Manado”) uitvoeringsregelen getroffen en is voorts bij Stbl. 1939 No. 94 bepaald, dat de ordonnantie en verordening met ingang van 1 April 1939 in werking zullen treden voor de onderafdeeling Minahasa der residentie Manado.

Bij aanvullende begroting voor het dienstjaar 1939 zijn, ingevolge het besluit van den Gouverneur-Generaal van 21 Februari 1939 No. 1, verschillende uitgaafposten toegestaan tot een totaal bedrag van f 7.417.896, welke bestreden zullen worden uit het restant der door Nederland aan Ned.-Indië voor *welvaartzorg* verleende f 25 miljoen-bijdrage.

* * *

II. BIJZONDER GEDEELTE.

(de cijfers betreffende den economischen toestand in Januari 1939).

Geldcirculatie.

De geldcirculatie nam in Januari 1939 wederom af (tabel 1).

TABEL 1. Toe- of afvloeiing van ruilmiddelen naar (—) of uit (+) de kassen van het Land en van de Javasche Bank, in duizenden guldens.

Periode	Bankbil-jetten	Teeken-munt	Pasmunt	Totaal
Geheele jaar 1936..	+ 11.084	+ 4.622	+ 3.712	+ 19.418
„ „ 1937..	+ 20.284	+ 9.980	+ 8.117	+ 38.381
„ „ 1938..	— 1.238	— 5.990	— 2.990	— 10.218
Januari 1939..	— 1.092	— 832	— 549	— 2.473

*) Bijgewerkt tot medio Maart 1939.

Ook het gebruik van giraal geld was in Januari 1939 kleiner dan in Januari 1938 en kleiner dan in December 1938 (tabel 2).

TABEL 2. Giroverkeer Javasche Bank en totaal in clearing verrekend, in duizenden guldens.

Periode	Plaatselijk giroverkeer	Totaal verre-kend in clearing
Geheele jaar 1936.....	437.290	1.575.372
„ „ 1937.....	702.480	2.289.878
„ „ 1938.....	701.449	1.835.982
Januari 1938.....	63.426	154.966
December 1938.....	61.825	150.011
Januari 1939.....	55.685	148.556

*

Faillissementen.

Het aantal uitgesproken faillissementen bedroeg in Januari 1939 71 tegen gemiddeld 61 per maand gedurende het jaar 1938 (tabel 3).

TABEL 3. Aantal uitgesproken faillissementen.

Geheele jaar 1936.....	883
„ „ 1937.....	650
„ „ 1938.....	731
Januari 1939.....	71

*

Uitvoer.

TABEL 4. De Ned.-Indische uitvoer naar gewicht en waarde ¹⁾.

Maanden	Ned.-Indië	Java en Ma oera	Buiten-gewesten
<i>Gewicht in 1.000 ton bruto.</i>			
Nov. 1937.....	953,2	244,4	708,8
Dec. „.....	910,8	209,5	701,3
Jan. 1938.....	869,6	148,5	721,1
Nov. „.....	978,9	214,6	764,3
Dec. „.....	1.007,—	205,7	801,3
Jan. 1939.....	937,7	212,5	725,2
Jan./Dec. 1936.....	9.768,6	2.182,4	7.586,2
„ / „ 1937.....	11.437,1	2.881,7	8.555,4
„ / „ 1938.....	10.961,1	2.309,—	8.652,1
<i>Waarde in millioenen guldens.</i>			
Nov. 1937.....	77,1	25,1	52,—
Dec. „.....	82,5	25,8	56,7
Jan. 1938.....	66,1	10,7	49,4
Nov. „.....	50,4	17,3	33,1
Dec. „.....	52,—	17,3	34,7
Jan. 1939.....	65,8	19,0	46,2
Jan./Dec. 1936.....	608,9	211,6	397,3
„ / „ 1937.....	989,3	296,9	624
„ / „ 1938.....	694,1	224,8	460,3

Het uitvoergewicht van Java en Madoera was in Januari 1939 vergeleken met December 1938, niettegenstaande de kleinere uitvoeren van suiker (— 20.500

1) Exclusief passagiersgoederen, postpakketgoederen en goederen voor scheepsgebruik, exclusief gouduitvoer per postpakket, maar de waarde inclusief alle uitvoerrechten.

ton) en cassaveproducten (— 6.800 ton), toch grooter, in hoofdzaak door den verhoogden export van ondernemingsrubber (+ 5.000 ton) en suikerresidu (+ 28.500 ton). Uit de Buitengewesten werd gedurende Januari 1939 t.o.v. December 1938 daarentegen minder uitgevoerd als gevolg van de geringere uitvoeren van aardolieproducten (— 58.100 ton), peper (— 6.800 ton), palmolie (— 10.600 ton) en van artikelen behorende tot de groep cement, ertsen, onedele metalen, tras, zwavel (— 24.000 ton). De exporten van ondernemingsrubber (+ 6.300 ton) en bevolkingsrubber (+ 17.200 ton) zijn echter toegenomen.

De hoogere waarde van den uitvoer in Januari 1939 t.o.v. December 1938 van Java en Madoera zoowel als van de Buitengewesten moet voornamelijk aan de hoogere exportwaarde van rubber worden toegeschreven.

De uitvoer van suiker bleef in Januari 1939 op het peil van de 3 voorgaande maanden en bedroeg ruim het dubbele van den export in Januari 1938 (tabel 5).

De gepubliceerde NIVAS-verkopen waren, na de zeer groote in October, November en December 1938 verkochte partijen, in Januari 1939 gering.

TABEL 5. De uitvoeren en de door de NIVAS gepubliceerde verkopen van suiker, in 1000 ton.

Omschrijving	Soort suiker	1938				1939	1936	1937	1938
		Jan.	Oct.	Nov.	Dec.	Jan.	Jan./Dec.		
Uitvoer (netto-gew.)	S. H. S.	24,6	49,-	43,2	62,3	40,1	423,3	553,-	558,3
	Browns	18,9	26,5	42,8	46,4	47,-	412,2	544,2	474,-
	Andere ²⁾	1,6	6,-	5,3	2,-	3,1	44,8	31,7	39,3
	Totaal	45,1	81,5	91,3	110,7	90,2	880,3	1128,9	1071,6
NIVAS-verkopen	S. H. S.	17,4	151,4	152,5	179,-	19,3	907,1	747,8	1013,1
	Browns	21,3	22,1	97,-	50,1	29,-	501,5	549,9	553,7
	Andere ²⁾	—	—	—	—	—	48,-	5,1	—
	Totaal	38,7	173,5	249,5	229,1	48,3	1456,6	1302,8	1566,8

De uitvoer in Januari 1939 werd wederom voor een belangrijk deel naar bestemmingen bewesten Suez verscheept (tabel 6).

TABEL 6. Uitvoer van Java-suiker naar landen van bestemming, in 1000 ton (netto).

Landen van bestemming	Januari			1939 meer (+) of minder (-) dan 1938
	1937	1938	1939	
Nederland en v.o.....	1,56	11,51	9,50	— 2,01
Gr.-Britannië en v.o.....	—	—	5,87	+ 5,87
Overige Europ. landen, Egypte e/h Eg. deel v. Soedan (excl. Port Soedan), Port Said en Suez.....	15,65	10,33	32,74	+ 22,41
Hongkong.....	12,03	1,08	7,35	+ 6,27
China.....	4,37	0,76	—	— 0,76
Britsch-Indië.....	3,92	1,47	5,56	+ 4,09
Japan en Formosa.....	14,13	4,-	0,03	— 3,97
Dairen.....	2,60	0,19	—	— 0,19
Penang/Singapore.....	8,13	6,05	5,73	— 0,32
Siam.....	3,07	2,06	1,66	— 0,40
Overig Azië.....	12,46	6,59	7,13	+ 0,54
Nieuw-Zeeland.....	8,19	0,75	7,99	+ 7,24
Elders.....	0,89	0,34	6,60	+ 6,26
Totaal.....	87,-	45,13	90,16	+ 45,03

Het algemeen uitvoerrecht van rubber is voor 1939 van 5,8 cent tot 3,8 cent per kg verlaagd.

De uitvoer van ondernemingsrubber uit geheel Ned.-Indië bedroeg in Januari 1939 18.054 ton, waarvan 11.151 ton ten laste van het restrictiejaar 1939 kwam, hetgeen rond 2.300 ton of 17% minder was dan het maandquotum voor het 1e kwartaal 1939 ad 13.461 ton. Van de op 31 December 1938 onder controle gestelde voorraden ad ± 8.150 ton, waarvoor ten laste van het restrictiejaar 1938 extra uitvoerbons zijn verstrekt welke tot 1 Maart 1939 geldig zijn, is in Januari 1939 6.903 ton uitgevoerd.

De productie van ondernemingsrubber in Januari 1939 (15.291 ton) was iets kleiner dan in December 1938 (15.916 ton), doch belangrijk minder dan in Januari 1938 (19.672 ton).

In verslagmaand werd 21.244 ton bevolkingsrubber uitgevoerd, waarvan 19.686 ton ten laste kwam van het restrictiejaar 1939 en 1.558 ton op extra uitvoerbons ten laste van het vorige restrictiejaar. De uitvoer ten laste van het jaar 1939 is rond 6.400 ton of 48% grooter dan het maandquotum voor het 1e kwartaal 1939 (13.273 ton).

De uitvoer van thee in Januari 1939 was iets minder dan in December en Januari 1938 (tabel 7).

TABEL 7. Uitvoer van thee, in 1000 kg netto (Ned.-Indië).

Nov. 1937.....	5.969
Dec. ".....	6.520
Jan. 1938.....	6.125
Nov. ".....	5.767
Dec. ".....	6.127
Jan. 1939.....	5.783

Op 2 Maart j.l. stelde de Internationale Thee Commissie het exportquotum voor het 7e restrictiejaar (1 April 1939/31 Maart 1940) vast op 90%; voor het vorige restrictiejaar bedroeg het percentage 92½.

De export van maïs uit Java en Madoera in December 1938 en Januari 1939 was wel iets hooger dan in de overeenkomstige maanden van 1937 en 1938, maar bleef van weinig betekenis (tabel 8).

TABEL 8. Uitvoer van maïs uit Java en Madoera, in 1000 kg (netto).

Dec. 1937.....	1.240
Jan. 1938.....	599
Dec. ".....	2.578
Jan. 1939.....	3.744

De uitvoer van cassaveproducten nam, ondanks den gedaalden prijs van gaplek (in December 1938 f 1,58 en in Januari 1939 f 1,41 per 100 kg), niet toe (tabel 9).

TABEL 9. Uitvoer van cassaveproducten, in 1000 kg (netto)

Dec. 1937.....	42.372
Jan. 1938.....	19.975
Oct. ".....	24.311
Nov. ".....	24.959
Dec. ".....	28.148
Jan. 1939.....	21.362

Tabellen 10 en 11 geven de exportgewichten en -waarden van de voornaamste uitvoerproducten.

2) Hieronder begrepen Stat. Nos. 2220, 2221 en 224.

3) De door de N.I.V.A.S. gepubliceerde verkopen van melassesuiker.

TABEL 10. Het gewicht van den uitvoer van enkele belangrijke exportproducten, in 1000 ton netto (Ned.-Indië).

Producten	1936	1937	1938	1938		1939	Jan. 1939
				Januari	December		Januari
Tin (incl. tinerts) (bruto)	38,5	50,5	26,5	1,7	1,6	2,8	+ 1,1
Thee	69,6	66,7	71,9	6,1	6,1	5,8	- 0,3
Bev.-rubber (dr. aeq.)	151,4	208,6	146,6	13,3	4,-	21,2	+ 7,9
Ondern.-rubber (dr. aeq.)	163,2	230,-	156,2	13,6	6,7	18,1	+ 4,5
Aardolieprod. (bruto)	5.320,2	6.002,1	6.061,7	501,3	576,6	516,4	+ 15,1
Suiker	880,2	1.128,8	1.071,6	45,1	110,7	90,2	+ 45,1
Suikerresidu	114,4	213,2	104,2	1,-	0,2	28,7	+ 27,7
Koffie (bruto)	96,8	100,5	70,2	4,3	5,-	4,5	+ 0,2
Cassaveproducten	285,4	416,9	247,-	20,-	28,1	21,4	+ 1,4
Copra	508,3	496,8	554,6	58,4	44,-	43,4	- 15,-
Palmolie	172,4	196,9	220,8	16,5	24,4	13,8	- 2,7
Peper	78,1	31,-	54,5	2,6	11,2	4,-	+ 1,4
Vezels, v.a.s. (bruto)	111,3	114,1	113,4	4,5	11,2	8,8	+ 4,3
Maïs	173,1	214,9	101,2	2,9	3,-	5,-	+ 2,1

TABEL 11. De waarde van den uitvoer van enkele belangrijke exportproducten, in millioenen guldens (Ned.-Indië).

Producten	1936	1937	1938	1938		1939	Jan. 1939
				Januari	December		Januari
Tin (incl. tinerts)	46,7	82,1	32,7	1,9	1,8	3,3	+ 1,4
Thee	42,9	49,1	56,2	4,5	4,8	4,6	+ 0,1
Bev.-rubber ⁴⁾	70,1	160,5	71,6	7,4	1,7	11,2	+ 3,8
Ondern.-rubber ⁴⁾	70,9	160,7	84,-	9,8	3,5	10,1	+ 0,3
Aardolieproducten	96,2	165,2	161,5	13,8	14,3	12,3	- 1,5
Suiker	33,6	49,8	44,4	2,-	4,8	4,2	+ 2,2
Suikerresidu	0,3	0,9	0,5	0,02	0,002	0,1	+ 0,08
Koffie	15,9	26,1	13,7	1,2	0,9	0,8	- 0,4
Cassaveproducten	11,7	18,-	9,-	0,7	0,9	0,7	0
Copra	41,5	62,5	38,2	5,8	2,1	2,-	- 3,8
Palmolie	21,4	26,1	16,5	1,7	1,5	0,9	- 0,8
Peper	10,7	7,-	8,6	0,4	1,6	0,7	+ 0,3
Vezels, v.a.s.	16,9	23,4	16,1	0,9	1,5	1,3	+ 0,4
Maïs	4,4	6,8	3,2	0,1	0,1	0,2	+ 0,1

Invoer.

TABEL 12. De Ned.-Indische invoer naar gewicht en waarde ⁵⁾.

Maanden	Ned.-Indië	Java & Mad.	Buitengewesten
<i>Gewicht in 1000 ton bruto</i>			
Nov. 1937	167,1	84,1	83,-
Dec. "	193,8	106,2	87,6
Jan. 1938	174,5	95,7	78,8
Nov. "	171,2	82,9	88,3
Dec. "	232,9	132,9	100,-
Jan. 1939	120,9	68,4	52,5
Jan./Dec. 1936	1.606,-	823,8	782,2
" " 1937	1.996,2	1.064,9	931,3
" " 1938	1.998,3	1.022,6	975,7
<i>Waarde in mill. guldens</i>			
Nov. 1937	41,1	25,4	15,7
Dec. "	45,4	27,3	18,1
Jan. 1938	40,5	26,2	14,3
Nov. "	42,-	27,9	14,1
Dec. "	59,9	41,9	18,-
Jan. 1939	27,6	19,5	8,1
Jan./Dec. 1936	281,9	179,9	102,-
" " 1937	408,4	318,4	180,-
" " 1938	485,5	319,6	165,9

De zeer geringe invoer in Januari 1939 was een terugslag op den grooten import in December 1938 in verband

4) Incl. uitvoerrechten.

5) Exclusief passagiersgoederen, post- en bootpakketten.

met de verhooging van de opcenten op de invoerrechten per 1 Januari 1939.

De invoercijfers van December 1938 en Januari 1939 hebben dan ook als welvaartsindices weinig waarde.

Gespecificeerd naar de belangrijkste groepen van artikelen geven de cijfers het volgende beeld (tabel 13).

TABEL 13. Het invoergewicht van de belangrijkste groepen van importgoederen in Ned.-Indië, in 1000 kg bruto.

Groepen van invoerartikelen	1936	1937	1938	Dec. 1938	Jan. 1939
Eetwaren en genotmiddelen (excl. rijst, kedelee en bier)	254.167	287.561	282.924	32.643	20.843
Rijst	232.840	177.664	334.204	33.146	18.505
Mineralen	329.907	360.012	420.943	52.228	20.639
Chemische voortbrengselen, enz.	176.156	259.049	201.834	28.329	14.772
Aardewerk en porselein, enz.	30.402	42.956	38.708	4.132	1.778
Glas en glaswerk	20.490	33.121	29.542	2.972	1.223
Garens en manufacturen, enz. (excl. goeniezakken)	85.686	125.217	91.340	13.185	4.653
Goeniezakken	36.126	49.090	55.179	5.413	2.684
Papier en papierwaren, enz.	69.946	93.965	73.802	11.267	5.300
Metalen, v.a.s.	214.290	348.858	273.675	29.614	20.043
Rij-, voer- en vaartuigen, enz.	19.698	30.338	27.690	4.593	1.466
Machines, werktuigen, toestellen en gereedschappen, enz.	51.316	75.777	74.067	8.189	4.085

Opmerkelijk is de gedaalde invoer van rijst. Dit is een gevolg van de sluiting per 1 Januari 1939 van de residenties Djambi, Menado en Molukken voor den import van buitenlandsche rijst en van de gedeeltelijke sluiting van de Westerafdeeling van Borneo, waar vanaf dien datum slechts 50% der invoerbehoefte uit het buitenland mag worden betrokken.

Handelsbalans.

Door den kleinen invoer in Januari 1939 was het exportexcedent in die maand abnormaal groot, niet alleen in vergelijking met het invoersaldo in December 1938, maar ook met de exportsaldi van October en November 1938 (tabel 14).

TABEL 14. Handelsbalans van Ned.-Indië, in mill. guldens ⁶⁾.

Maanden	Invoer	Uitvoer	Uitvoerexcedent	
			abs.	in % v/d uitvoer
Januari 1931	55,9	91,5	35,6	39%
" 1932	37,2	53,9	16,7	31%
" 1933	28,9	37,9	9,-	24%
" 1934	23,8	39,9	16,1	40%
" 1935	25,7	40,4	14,7	36%
" 1936	22,2	46,3	24,1	52%
" 1937	33,2	65,5	32,3	49%
" 1938	40,5	66,1	25,6	39%
October "	41,2	57,-	15,8	28%
November "	42,-	50,4	8,4	17%
December "	59,9	52,-	-7,9	-15%
Januari 1939	27,6	65,8	38,2	58%
Januari/December 1936	281,9	608,9	327,-	54%
" " 1937	498,4	989,3	490,9	50%
" " 1938	485,5	694,1	208,6	30%

Verkeer.

De ontvangsten uit het reizigersvervoer van de voornaamste spoor- en tramwegen op Java en Madoera gaven in de maand Januari 1939 ten opzichte van de daaraan voorafgaande maand, een scherpe daling te zien, doch bleven hooger dan in Januari 1938. In de Buitengewesten waren de ontvangsten in Januari 1939 iets hooger dan in December 1938, daarentegen lager dan in Januari 1938 (tabel 15).

De opbrengsten uit het goederenverkeer waren in Januari 1939 over de geheele linie lager dan in December 1938 en voor de N.I.S. en de Deli Spoorweg Mij. ook lager dan in Januari 1938 (tabel 15).

6) Exclusief passagiersgoederen, postpakketgoederen en goederen voor scheepsgebruik, excl. gouduitvoer per postpakket, maar de uitvoerwaarde inclusief alle uitvoerrechten.

7) Sem.-Joana St. Mij., Oost-Java St. Mij., Sem.-Cheribon St. Mij. en Serajoedal St. Mij.

8) Gewogen overeenkomstig de exporthoeveelheden in 1935.

TABEL 15. Ontvangsten van de belangrijkste spoorwegmaatschappijen, in duizenden guldens.

Maanden	Java en Madoera			Buitengewesten	
	S. S.	N.I.S.	Zuster-mijnen ⁷⁾	S. S.	Deli Spoorweg Mij.
<i>Reizigersvervoer</i>					
Oct. 1937.....	722	110	147	108	54
Nov. ".....	624	93	129	97	48
Dec. ".....	859	122	166	113	78
Jan. 1938.....	599	85	122	100	49
Oct. ".....	766	113	145	114	47
Nov. ".....	779	118	151	92	60
Dec. ".....	744	102	138	90	48
Jan. 1939.....	644	89	124	96	48
Jan./Dec. 1936.....	6.511	951	1.394	819	499
" / " 1937.....	8.125	1.127	1.632	1.264	632
" / " 1938.....	8.770	1.191	1.635	1.188	594
<i>Goederenvervoer</i>					
Oct. 1937.....	1.650	543	215	306	428
Nov. ".....	1.541	492	213	282	382
Dec. ".....	1.330	444	178	252	376
Jan. 1938.....	1.323	437	189	312	385
Oct. ".....	1.667	526	224	384	377
Nov. ".....	1.387	418	192	285	357
Dec. ".....	1.539	448	220	334	373
Jan. 1939.....	1.346	383	199	320	334
Jan./Dec. 1936.....	15.201	4.934	2.250	2.605	3.861
" / " 1937.....	18.402	6.153	2.767	3.286	4.284
" / " 1938.....	17.641	5.602	2.805	3.833	4.097

Prijsniveau.

TABEL 16. Indexcijfers der groothandelsprijzen van in- en uitvoerartikelen (1913 = 100).

Groepen	1936	Gem. 1936	Gem. 1937	Gem. 1938	Dec. 1938	Jan. 1939
	1-26 Sept.					
Textielen.....	73,3	75,7	97,1	93,9	91,8	91,2
Levensmiddelen...	80,2	81,2	91,9	91,4	88,3	89,6
Metalen.....	63,9	66,6	130,2	114,9	108,8	108,3
Chem. en verfstoffen.....	55,9	58,2	79,6	76,3	74,1	74,8
Diversen.....	85,5	88,2	99,0	95,4	93,9	95,3
Tot. invoerart. . .	71,2	73,5	98,4	93,5	90,7	91,0
Tot. exportprod.: 12 prod. (gewogen ⁸⁾ 1929 = 100) . . .	39,7	40,7	55,5	43,0	45,1	44,6

Het prijsverloop van de invoerartikelen vertoonde in Januari 1939 weinig verandering.

Behoudens de prijzen van maïs, koffie, peper en koehuiden, waren de prijzen van de voornaamste exportproducten in Januari 1939 iets lager dan in December 1938 (tabel 17).

De kosten van voeding van de Inheemsche bevolking op Java waren in Januari een fractie gedaald (tabel 18). De prijzen van rijst en cassave waren iets lager, die van maïs ± 8% lager dan in December 1938.

TABEL 17.

Prijzen van uitvoerproducten, in guldens per 100 kg.

Producten	1936	1937	1938		1939	Jan. 1939 in % van Jan. 1938
	1-26 Sept.	Dec.	Jan.	Dec.	Jan.	
Tin.....	137,28	162,23	157,91	181,77	179,45	114%
Rubber, st. sheets en crêpe ⁹⁾ ..	0,27½	0,27	0,26	0,30½	0,29½	113%
Koehuiden	95,53	76,70	83,—	73,47	76,14	92%
Thee ⁹⁾	0,30½	0,38	0,39	0,38	0,37½	96%
Djarakpitten	8,50	7,29	6,50	6,07	5,60	86%
Mais (Soerabaia-prijs)	2,99	3,43	3,59	2,94	3,03	84%
Arachides	9,35	10,32	10,32	7,85	7,80	76%
Copra, fobnug	9,19	8,76	8,27	5,56	5,55	67%
Tapioca	6,38	5,61	5,15	4,99	5,08	99%
Gaplek	1,66	2,25	2,44	1,58	1,41	58%
Damar	25,50	38,65	36,75	23,87	23,60	64%
Sisal ¹⁰⁾	21,25	22,15	19,44	16,25		84% ¹³⁾
Citronella-olie ¹¹⁾	0,76½	1,36	1,19	0,89	0,79	66%
Kapok	31,17	44,53	44,53	44,53	44,53	100%
Cacao	13,36	36,43	34,98	25,12	24,87	71%
Peper, witte	19,02	22,67	22,45	18,75	19,95	80%
Koffie, Robusta	16,80	19,53	19,87	18,75	18,87	95%
Suiker, S.H.S. (exp. n. Br.-Indië)	3,60	6,52	6,56	6,47	6,42	98%
Palmolie ¹²⁾	147,70	149,43	152,40	116,96	116,84	77%

TABEL 18. Indexcijfers van de voedingskosten der Inheemsche bevolking op Java en Madoera (1913 = 100).

Maanden	1937	1938
Januari.....	64,8	73,1
Februari.....	64,8	73,1
Maart.....	64,7	72,4
April.....	64,0	69,7
Mei.....	65,5	69,0
Juni.....	66,5	68,5
Juli.....	67,5	68,4
Augustus.....	70,7	68,1
September	71,8	68,2
October	73,1	67,5
November	73,9	67,6
December.....	73,7	67,4
Januari 1939.....		66,9

De koersen van Indische aandelen waren in Januari 1939 lager dan in December 1938, hetgeen ook het geval was met de koersen van de 3% Indische leening 1937 (tabel 19).

9) Prijzen per ½ kg. 10) Noteeringen te A'dam/R'dam. 11) Prijzen per 1 kg. 12) Noteeringen van Afrikaansche palmolie te Londen per ton. 13) Dec. 1938 in % van Jan. 1938.

TABEL 19. Indexcijfers der aandelenkoersen (1928 = 100).

Specificatie	1936	1937	1938				1939
	1-26 Sept.	Jan.	Jan.	Oct.	Nov.	Dec.	Jan.
Rubber Mijen.....	37,0	81,0	57,9	61,3	60,0	58,1	53,9
Thee "	41,3	64,7	59,6	62,4	62,3	61,2	60,6
Tabak "	38,9	52,5	47,5	43,0	41,1	38,4	36,1
Suiker "	18,8	41,6	32,0	32,0	33,3	35,8	34,4
Cultuurbanken.....	22,9	41,1	37,1	40,1	40,5	40,4	37,6
Banken.....	33,6	47,9	43,7	40,9	40,6	39,9	39,0
Handel Mijen ...	66,8	100,1	94,6	89,2	89,1	87,5	85,8
Spoorweg "	23,5	42,5	40,3	31,5	30,9	30,4	28,1
Scheepvaart "	30,5	64,1	64,5	64,0	63,8	61,9	59,8
Alg. indexcijfer	34,8	59,5	53,0	51,6	51,2	50,4	48,3

Koersen der obl. Ind. leening 1937 (3%)

*

Inlandsche landbouw en voedselsituatie.

Ofschoon de voedselproductie in dezen tijd van het jaar op Java en Madoera relatief gering is, zijn de factoren, welke de voedselproductie momenteel en in de

TABEL 20.

Inlandsche landbouw op Java en Madoera.

Gewassen	Geoogste uitgestrektheden in 1000 ha					Te velde staande aanplant in 1000 ha				
	Januari 1939 geoogst	Meer (+) of minder (-) t. o. v.				Staande aanplant ult. Jan. 1939	Meer (+) of minder (-) t. o. v.			
		Januari 1938		Gem. Januari 1929/1938			Ult. Jan. 1938		Gem. ult. Jan. 1929/1938	
		abs.	proc.	abs.	proc.		abs.	proc.	abs.	proc.
Padi.....	71	+ 8	+ 13%	+ 5	+ 8%	2.476	+ 136	+ 6%	+ 168	+ 7%
Mais.....	321	+ 34	+ 12%	- 45	- 12%	718	- 14	- 2%	+ 36	+ 5%
Padi en mais.....	392	+ 42	+ 12%	- 40	- 9%	3.194	+ 122	+ 4%	+ 204	+ 7%
Cassave.....	51	+ 5	+ 11%	+ 14	+ 38%	722	+ 36	+ 5%	+ 123	+ 21%
Andere knolgewassen.....	24	+ 4	+ 20%	+ 4	+ 20%	139	+ 8	+ 6%	+ 17	+ 14%
Peulvruchten.....	32	—	—	+ 3	+ 10%	144	+ 1	+ 1%	+ 13	+ 10%
Overige gewassen.....	46	—	—	+ 1	+ 2%	261	+ 2	+ 1%	+ 28	+ 12%
Totaal generaal.....	545	+ 51	+ 10%	- 18	- 3%	4.460	+ 169	+ 4%	+ 385	+ 9%

naaste toekomst beheerschen, gunstig en beter dan verleden jaar. In de maand Januari waren zoowel de geoooste en bijgeplante uitgestrektheden als de staande aanplant op ultimo der maand respectievelijk 10%, 9% en 4% groter dan verleden jaar, zoodat de som der in Januari geoooste uitgestrektheden en den op ultimo verslagmaand te velde staanden aanplant 5.005.000 hectare bedroeg, d.i. 5% meer dan in 1938 en 8% meer dan gemiddeld in de jaren 1929/38 (tabel 20).

De Westmoesson-aanplant is over het algemeen op tijd in den grond gekomen, zoodat de patjekliktijd, welke tot nu toe bevredigend is verlopen, op normalen tijd geëindigd zal zijn.

De voedselsituatie in Januari 1939 werd algemeen bevredigend tot gunstig geacht, waarop slechts het bandjirgebied in het regentschap Sragen (Gouvernement Soerakarta) en enkele districten in de residentie Bodjonegoro een uitzondering maakten, alwaar de situatie, zonder bepaald slecht te zijn, minder gunstig werd geoordeeld.

Uit de Buitengewesten luidden de rapporten gunstig. Op eenige plaatsen in Midden-Timor, Oost-Soemba en Maoemere was nog hulpverlening noodig.

Werkloosheid.

Naar het Kantoor van Arbeid meldt, waren de cijfers betreffende de ultimo Januari 1939 in totaal bij de Arbeidsbeuzen en de Correspondentschappen voor Arbeidsbemiddeling ingeschreven werkzoekenden hooger dan die van ultimo December 1938 en ultimo Januari 1938, hetgeen moet worden toegeschreven aan het grootere aantal ingeschrevenen van Inheemschen landaard (tabel 21).

TABEL 21. Het aantal ingeschreven werkzoekenden.

Tijdstip	Europ.	Inh.	Vr. O.	Totaal
<i>Arbeidsbeuzen excl. Correspondentschappen.</i>				
ult. Jan. 1935	3.741	11.582	1.123	16.446
" " 1936	4.811	13.541	1.008	19.360
" " 1937	5.096	13.321	899	19.316
" Dec. "	6.255	11.182	893	18.330
" Jan. 1938	6.060	11.278	812	18.150
" Oct. "	5.615	10.058	794	16.467
" Nov. "	5.584	10.182	762	16.528
" Dec. "	5.374	12.796	806	18.976
" Jan. 1939	5.524	13.915	793	20.232
<i>Arbeidsbeuzen incl. Correspondentschappen.</i>				
ult. Dec. 1937	6.865	13.100	1.015	20.980
" Jan. 1938	6.696	13.246	935	20.877
" Oct. "	5.973	11.261	843	18.077
" Nov. "	5.948	11.357	810	18.115
" Dec. "	5.740	14.004	855	20.599
" Jan. 1939	5.918	15.533	857	22.308

Zoowel de aanvragen van werkgevers als de plaatsingen zijn in de laatste maanden toegenomen (tabel 22).

TABEL 22. Aantal aanvragen van werkgevers en plaatsingen.

Maanden	Aanvragen van werkgevers	Plaatsingen
Jan. 1934	694	533
" 1935	754	457
" 1936	826	529
" 1937	1.003	560
Oct. "	952	568
Nov. "	762	546
Dec. "	785	542
Jan. 1938	812	560
Oct. "	832	593
Nov. "	1.014	590
Dec. "	968	749
Jan. 1939	1.006	763

De in de maanden November 1938 — Januari 1939 door de Steuncomité's aan steunverlening uitgekeerde bedragen, zoomede die ten behoeve van werkverschaffing uitgegeven, zijn in tabel 23 vermeld.

TABEL 23.

Specificatie	November 1938	December 1938	Januari 1939
I. Steunverlening :			
a. Steuncomité's op Java :			
1. uitgek. bedragen	f 46.966,—	f 45.326,—	f 43.469,—
2. gesteunde personen	1.401	1.285	1.237
w.v. : Europea-			
nen	1.275	1.200	1.154
Inheemschen	117	72	72
Chineezen ..	9	13	11
b. Steuncomité's in de Buitengewesten :			
1. uitgek. bedragen	f 1.131,—	f 1.308,—	f 910,—
2. gesteunde personen	53	54	17
w.v. : Europea-			
nen	23	24	17
Inheemschen	5	5	—
Chineezen ..	25	25	—
II. Werkverschaffing :			
1. cursussen - I.M.I.W.	f 19.075,—	f 13.435,—	f 30.180,—
2. afdelingen - "	" 34.148,—	" 28.400,—	" 39.140,—
3. werkcentrales - C.C..	" 24.670,—	" 13.400,—	" 32.850,—

(Verslag van het Centraal Kantoor voor de Statistiek).

	1937		1938							1939		Gem. 1922/'38	1938	1939
	Dec.	Jan.	Febr.	Jul.	Aug.	Sept.	Oct.	Nov.	Dec.	Jan.	Febr.	Jan.	Januari	
Onderne- mingsrub- ber (73/76) (J. en M. B.g.)	9.254	4.548	6.494	6.917	4.833	4.091	4.558	4.039	1.903	6.896	4.911			
Bevolkings- rubber(bruto)(1075, 1076, 1077, 2075, 2076) B.g.	14.010	9.021	9.547	7.097	7.794	7.035	7.879	6.945	4.842	11.158				
Bevolkings- rubber (droog equivalent).....	10.557	13.325	11.720	21.582	10.846	9.368	17.924	8.546	4.032	21.244	11.492			
Koffie (bruto) J. en M. (158/171).... B.g.	2.923	1.903	2.265	986	2.201	4.078	2.682	2.356	1.365	1.693	2.403			
Copra (188) J. en M. (B.g.)	3.043	2.288	2.633	5.609	6.057	5.774	4.956	4.963	3.660	2.800				
Klapperolie (bruto) (199)..... J. en M.	401	529	1.072	113	—	49	—	—	—	—	—			
Suiker, alle fabriekssuiker, excl. residu (220/225).... J. en M.	34.195	57.872	30.583	60.380	44.331	51.181	40.954	45.438	44.023	43.449				
Cassaveproduc- ten (239/243) J. en M.	1.203	2.816	657	3.736	2.486	1.553	654	424	402	92	1.636			
Thee (245/ J. en M. 246)..... (B.g.)	77.034	45.126	50.866	154.842	118.417	51.304	81.461	91.253	110.703	90.158	97.499			
Aardolie (bruto) (289/ J. en M. 308)..... (B.g.)	42.372	19.975	19.508	22.413	24.716	27.250	24.311	24.959	28.148	21.362	22.688			
Gehele uit- voer (bruto) (J. en M. B.g.)	5.271	4.981	4.498	4.420	4.455	4.348	4.818	4.629	4.864	4.702	4.946			
Verkeer. Ontvangsten reizigers- vervoer.	1.249	1.144	1.000	1.258	1.206	1.103	1.391	1.138	1.263	1.081				
S.S. Java en Madoera	12.817	12.125	5.883	9.695	9.537	11.417	11.859	8.039	9.056	6.923	8.653			
N.I.S.	508.013	489.173	438.139	451.742	413.192	468.574	576.648	536.451	567.561	509.492				
S.J.S., O.J.S., S.D.S., S.C.S.)	209.493	148.517	129.013	276.695	242.515	178.941	184.513	214.630	205.722	212.477	226.777			
S.S. Buitengewesten	701.263	721.080	644.486	702.322	645.163	704.472	808.376	764.294	801.260	725.260				
Dell Spoorweg Mij.														
Ontvangsten goederen- vervoer.														
S.S. Java en Madoera	859	599	610	888	746	731	766	779	744	644	615	1.242		
N.I.S.	122	85	82	118	96	91	113	118	102	89	85	242		
S.J.S., O.J.S., S.D.S., S.C.S.)	166	122	124	150	139	143	145	151	138	124		296		
S.S. Buitengewesten	113	100	91	116	97	94	114	92	90	96	79	135		
Dell Spoorweg Mij.	78	49	48	52	46	44	47	60	48	48		120		
Ontvangsten goederen- vervoer.														
S.S. Java en Madoera	1.330	1.323	1.162	1.732	1.685	1.540	1.667	1.387	1.539	1.346	1.228	2.077		
N.I.S.	444	437	398	512	486	531	526	418	448	383	352	697		
S.J.S., O.J.S., S.D.S., S.C.S.)	178	189	177	306	282	222	224	192	220	199		359		
S.S. Buitengewesten	252	312	265	353	348	333	384	285	334	320	298	343		
Dell Spoorweg Mij.	376	385	320	352	376	334	377	357	373	334		430		
Indexcijfers vrachttarieven naar Europa... 1923/'25	86.8	87.2	89.2	86.2	86.2	86.2	85.8	83.4	82.2	80.2	80.0			
Ver. Staten (= 100)	94.2	106.5	105.0	90.6	87.9	88.5	87.7	87.8	87.7	88.0	87.2			
Ontvangsten Posterijen²⁾														
Java en Madoera....	825	547	563	608	655	583	654	617	947	590		665		
Buitengewesten....	307	198	195	206	217	203	228	212	330	213		204		
Ontvangsten telegrafie.														
Java en Madoera....	313	281	236	275	278	277	295	246	303	291		425		
Buitengewesten....	157	85	76	95	96	135	89	91	147	85		157		
Ontvangsten telefonie														
Java en Madoera....	552	535	536	560	591	569	565	573	594	555		710		
Buitengewesten....	87	79	79	81	86	82	83	82	82	81		77		
Verbruik. Oprengst opiummiddel.														
Java en Madoera x f 1000	368	346	318	417	426	409	407	385	389	356		1.093		
Buitengewesten	688	671	626	605	624	599	593	561	596			1.185	6.869	
Petroleumverbruik⁴⁾.													6.767	
Java en Madoera x 1000 l	15.539	16.863	20.616	18.634	19.024	21.669	14.913	19.576	26.321	18.432	13.650	18.374		
Buitengewesten	10.484	7.719	7.428	7.776	9.344	9.295	7.290	8.611	10.529	8.060		7.172		
Benzine-verbruik⁴⁾.														
Java en Madoera x 1000 l	9.566	8.866	8.163	10.995	10.231	10.470	12.346	8.682	11.687	11.146	9.682	8.497		
Buitengewesten	9.217	5.645	6.621	5.384	6.639	7.555	6.295	6.359	6.023	5.870		5.203		
Lucifersverbruik⁴⁾.														
N.-Indië x 1000 gros ds.	42	116	66	65	65	95	54	111	98	79		261		
Zoutregie—Zoutverbruik.														
Java en Madoera x 1000 kg	9.018	9.032	8.900	9.840	9.945	9.659	9.823	9.372	9.665	9.762				
Buitengewesten	4.772	4.762	4.861	5.133	4.918	5.210	5.414	4.502	5.203	4.747				
In totaal	13.790	13.794	13.761	14.973	14.863	14.869	15.236	13.875	14.868	14.509				
Arbeld. Mutaties contractkoeltes.														
Uit Java vertrokken naar:														
Sumatra: eigen werving... vrije emigra- tie D.P.V. en A.V.R.O.S.	10	3	2	—	—	79	25	—	—	—	—	—		
overig N.-I.	2.188	2.182	1.303	1.112	996	1.385	889	703	1.392	1.194				
Suriname en buitenl.	1.344	829	821	687	590	231	644	963	669	573				
totaal vertrokken uit Java.	—	301	—	312	30	434	—	309	—	309				
Naar Java terugg. uit:	3.542	3.315	2.126	2.111	1.616	2.129	1.558	1.975	2.061	2.076				
Sumatra: eigen werving... vrije emigra- tie D.P.V. en A.V.R.O.S.	59	31	40	45	20	25	27	52	56	52				
overig N.-I.	574	429	379	437	590	542	491	619	581	636				
Suriname en buitenl.	437	285	359	437	617	333	527	531	434	407				
totaal terugg. naar Java...	12	—	16	24	—	14	1	29	—	35				
Arbeidsbeurzen.	1.082	745	794	943	1.227	914	1.046	1.231	1.071	1.130				
Ultimo v/d mnd. inge- schreven werkzoekenden in de mnd. geregistreerde: werkzoekenden.	18.330	18.150	17.098	16.386	16.732	16.409	16.467	16.528	18.976	20.232				
aanvragen v. werkgevers	2.913	3.522	2.499	3.312	3.329	2.850	2.996	2.837	5.929	4.866				
plaatsingen	774	804	660	749	847	698	811	992	956	987				
plaatsingen	533	556	455	545	615	501	573	574	737	748				

1) Gemidd. 1925/1938. 2) Semarang-Joana Stoomtram Mij., Oost-Java St. Mij., Serajoedal St. Mij., Semarang-Cheribon St. Mij. 3) Exclusief vergoeding voor vrijdom van briefpost. 4) Hoeveelheden waarop accijns is betaald. 5) Gem. Dec. 1922/'37. 6) Januari t/m December 1937. 7) Januari t/m December 1938.

Buitenlandsch rijstoverzicht Januari 1939.¹⁾

Britsch Malakka.

De totale bruto rijst invoer van het buitenland (inclusief de voor her-uitvoer beschikbare hoeveelheden) bedroeg in Januari 1939 73.251 m. ton tegen 60.315 m. ton in Januari 1938, waarvan 49% bestemd was voor Singapore, 18% voor Penang, 7% voor Malakka, 21% voor de „Federated” en 5% voor de „Unfederated” Maleische staten. Van deze ingevoerde hoeveelheden was 67,8% afkomstig van Siam, 25,1% van Burma, 5,3% van Indo-China en 1,8% van andere landen. De totale rijstuitvoer naar het buitenland bedroeg in Januari 1939 19.758 m. ton (inclusief 48 m. ton binnenlandsche productie) tegen 16.439 m. ton in Januari 1938. Van deze uitgevoerde hoeveelheden was 70% bestemd voor Ned.-Indië en 30% voor andere landen.

Het invoerexcedent in de maand Januari 1939 bedroeg als volgt:

Invoerexcedent van gepelde rijst, in metrieke tonnen.

Afkomstig van :	Januari		
	1939	1938	1939 in % van 1938
Siam.....	35.321	27.553	128,2
Burma.....	14.272	14.480	98,6
Fr. Indo-China.....	3.429	1.042	329,1
Andere landen.....	471	801	58,7
Totaal.....	53.493	43.876	121,9

Britsch-Indië (exclusief Burma).

De totale rijstuitvoer van Britsch-Indië (exclusief Burma) naar het buitenland gedurende Januari/December 1938 bedroeg 264.000 m. ton tegen 258.000 m. ton in dezelfde periode van 1937, d.i. 6.000 m. ton of 2,3% meer. (Het cijfer voor 1937 is ontleend aan de Sea-borne Trade of British India).

Van deze hoeveelheden was uitgevoerd naar Groot-Britannië 1,9%, naar het vasteland van Europa 3,1%, naar Ceylon 38,8%, naar de „Straits” en het Verre Oosten 5% en naar andere landen 51,2%.

Volgens een telegrafische mededeeling van het Internationale Landbouw Instituut te Rome ddo. 28 Febr. 1939, werden de beplante oppervlakte en de productie voor het jaar 1938 definitief geschat op resp. 29.369.000 ha en 35.969.000 m. ton gabah.

Burma.

De totale uitvoer van rijst en bijproducten gedurende 1—25 Januari 1939 bedroeg 230.987 m. ton, terwijl het cijfer voor dezelfde periode in 1938 189.310 m. ton bedroeg, hetgeen een vermeerdering beteekent van 22%.

Van deze uitgevoerde hoeveelheden was bestemd voor:

	1939	1938
Britsch-Indië.....	61,4%	46,5%
Groot-Britannië.....	7,9 „	11,6 „
Het vasteland van Europa.....	0,5 „	—
Ceylon.....	15,4 „	20,4 „
De „Straits” en het Verre Oosten..	11,0 „	16,1 „
Andere landen.....	3,8 „	5,4 „

Volgens de mededeeling van het Internationale Landbouw Instituut te Rome ddo. 17 Februari 1939, bedroeg de definitief geschatte productie voor het jaar 1938 6.073.000 m. ton rijst en rijstproducten met een voor uitvoer beschikbare hoeveelheid van 3.607.000 m. ton.

Japan.

Aan de Trans-Pacific van 2 Februari 1939 wordt nog het volgende ontleend:

Volgens het Departement van Land- en Boschbouw bedraagt de rijstaanplant in het eigenlijke Japan voor het jaar 1938 3.193.238 ha. De productie, welke op 9.386.346 m. ton gepelde rijst wordt geschat, is grooter dan de 1e en 2de raming resp. ad 9.228.025 m. ton en 9.139.807 m. ton, doch 64.221 m. ton of 0,7% minder dan die van 1937. T.o.v. het vijfjarige gemiddelde geeft de productie van 1938 een vermeerdering te zien van 5%.

Uitgezonderd op ongeregelde tijden terugkomende perioden van regenachtig weer na het in den grond brengen van den aanplant, de overstromingen in de Tokaido- en Kwansai-districten in Augustus en een min of meer schade aanrichtende typhoon over de Kwanto-, Kwansai- en Shikoku-districten, waren de weersomstandigheden in het afgelopen jaar bevredigend.

Volgens een telegrafische mededeeling van het Internationale Landbouw Instituut te Rome ddo. 19 Februari 1939 bedroeg de definitieve productie voor het jaar 1938 12.225.000 m. ton gabah.

Formosa.

Volgens het Ministerie van Overzeesche Bezittingen bedroeg de rijstuitvoer naar Japan in de periode 1 November 1938/10 Januari 1939 140.553 m. ton, d.i. 22.717 m. ton minder dan in dezelfde periode van het voorgaande seizoen.

Siam.

De rijstuitvoer uit Bangkok bedroeg sedert Januari als volgt:

Rijstuitvoer uit Bangkok, in metrieke tonnen.

Maand	1938	1937
Januari.....	115.783	93.467
Februari.....	155.913	121.373
Maart.....	148.002	91.289
April.....	154.897	76.608
Mei.....	135.103	65.170
Juni.....	122.148	61.927
Juli.....	114.301	68.569
Augustus.....	119.769	71.900
September.....	93.630	81.660
October.....	108.129	58.593
November.....	108.975	73.539
December.....		94.265

De beplante, mislukte en geogste oppervlakte en de opbrengst van de 60 provincies op ultimo December der jaren 1935/1938 bedroegen als volgt:

¹⁾ Samengesteld uit: General Rice Summary, Januari 1939, Dept. Statistics S.S. and F.M.S. en uit andere gegevens.

	B.plante oppervlakte in ha	Mislukte oppervlakte in ha	Geogoste oppervlakte in ha	Opbrengst in m. tonnen
1935	3.204.269	383.073	1.119.080	1.753.568
1936	2.959.676	671.186	927.456	1.395.361
1937	3.161.618	380.664	987.251	1.382.401
1938	3.148.678	307.174	1.134.352	1.752.950

Fransch Indo-China.

De aanvoer van ongepelde rijst in de haven van Cholon en de uitvoer van gepelde rijst uit Saigon bedroegen in de maand Januari als volgt:

Maand	Aanvoer ongepelde rijst in Cholon		Uitvoer gepelde rijst uit Saigon	
	1939	1938	1939	1938
Januari.....	177.217	124.019	94.202	89.374

Ceylon.

De totale invoer in de maand Januari 1939 bedroeg 48.228 m. ton, d.i. 7.613 m. ton of 18,7% meer dan de totale invoer in dezelfde maand van 1938.

Van deze ingevoerde hoeveelheden was 14,0% af-

komstig van Britsch-Indië, 65,7% van Burma en 20,3% van andere landen. Voor 1938 bedroegen deze percentages resp. : 12,6, 76,9 en 10,5%.

Europa en Amerika.

De hoeveelheden rijst uit het Oosten verscheept bedroegen :

- naar Europa in de periode 1 Jan./29 Dec. 1938 1.188.527 m. ton, d.i. 31.472 m. ton of 2,7% meer dan in hetzelfde tijdvak van 1937. Van deze uitgeoeverde hoeveelheden was 39,3% afkomstig van Burma, 47,7% van Saigon, 11,9% van Siam en 1,1% van Bengalen. Voor 1937 bedroegen deze percentages resp. : 37,9, 56,2, 4,4 en 1,5.
- naar de Levant gedurende 1 Jan./31 Dec. 1938 30.121 m. ton, d.i. een vermeerdering van 13.571 m. ton of 82% vergeleken bij dezelfde periode van 1937.
- naar Amerika, Cuba en West-Indië gedurende het tijdvak 1 Jan./23 Dec. 1938 182.663 m. ton tegen 231.371 m. ton in dezelfde periode van 1937, d.i. 48.708 m. ton of 21,1% minder.

(Centraal Kantoor voor de Statistiek,
Afd. Landbouwstatistiek).

Maandcijfers in- en uitvoer.

	1938												1939	1938	1939
	Jan.	Febr.	Maart	April	Mei	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Oct.	Nov.	Dec.	Jan.		
Handelsbalans van Ned.-Indië.															
<i>(Br. gewicht in millioenen kg en waarde in millioenen glds.)</i>															
Totale invoer	171,1	186,4	163,2	154,9	155,7	131,2	145,3	152,8	146,3	187,4	171,1	233,7	120,9		
	(gewicht														
	40,1	38,3	41,7	38,9	40,-	33,-	36,9	35,-	38,5	41,2	42,-	60,2	27,6		
Totale uitvoer	836,-	773,5	875,9	834,8	920,6	958,1	979,1	887,7	883,5	977,9	978,7	1.007,-	937,7		
	(gewicht														
	62,7	60,5	70,1	58,8	54,-	54,9	54,6	48,3	47,1	54,3	48,6	50,8	63,1		
	(waarde														
Invoer in Nederl.-Indië.															
<i>verdeeld in 15 groepen van goederen.</i>															
<i>a. Br. gewicht, in 1000-tallen kg</i>															
I. Dieren en planten	12	16	14	13	16	13	14	10	16	13	82	98	67		
II. Eetwaren en genotmiddelen	44.446	61.142	50.357	47.904	59.750	35.959	43.404	50.466	53.941	57.828	51.822	66.500	39.929		
III. Dierlijke en plantaardige voortbrengselen	1.573	2.126	1.842	2.166	2.181	2.083	2.878	2.036	1.599	2.795	2.182	3.064	1.152		
IV. Mineralen	28.345	33.593	32.137	39.798	25.608	30.825	31.136	36.802	24.984	47.220	36.794	52.228	20.639		
V. Chemische voortbrengselen	33.117	22.110	13.847	9.275	9.715	8.205	11.933	14.475	11.416	19.334	20.134	28.330	14.771		
VI. Aardewerk en porselein, enz.	2.386	2.146	2.818	2.244	5.403	4.183	3.350	3.062	2.957	3.592	2.433	4.132	1.779		
VII. Glas en glaswerk	3.095	2.289	2.229	2.404	3.216	2.091	2.219	1.540	2.756	2.373	2.406	2.972	1.222		
VIII. Hout, kurk, plantaardig vlechtmateriaal	4.647	5.365	4.847	5.052	4.982	4.473	4.679	3.457	2.684	2.662	3.055	2.405	2.341		
IX. Huiden, vellen, pelswerk, enz.	261	238	235	232	223	277	309	286	352	395	426	507	246		
X. Garen en manufacturen	17.435	16.136	10.341	8.249	9.371	8.752	9.959	8.521	10.036	11.651	17.491	18.597	7.337		
XI. Papier en papierwaren enz.	6.811	4.442	4.915	4.852	5.578	4.897	6.250	6.579	6.426	6.712	5.081	11.266	5.301		
XII. Metalen, v.a.s.	19.474	28.091	29.061	21.224	20.754	20.657	21.611	18.686	21.223	23.979	19.192	29.615	20.044		
XIII. Rijtuigen, voertuigen en vaartuigen, enz.	2.061	1.412	2.153	2.551	2.684	2.324	2.056	1.931	1.978	1.997	1.970	4.594	1.466		
XIV. Machines, werktuigen, toestellen, gereedschappen, enz.	6.767	6.736	7.637	8.249	5.620	5.851	4.644	4.178	4.999	5.863	5.332	8.188	4.085		
XV. Andere goederen	683	553	732	637	596	629	868	767	931	949	749	1.223	516		
Totaal	171.113	186.395	163.165	154.850	155.697	131.219	145.310	152.796	146.298	187.363	171.149	233.719	120.895		
<i>b. Waarde, in 1000-tallen glds.</i>															
I. Dieren en planten	8	14	8	9	14	8	11	7	7	11	36	46	19		
II. Eetwaren en genotmiddelen	6.634	7.555	7.304	6.908	8.233	5.950	7.090	7.107	7.441	7.643	7.305	9.625	5.913		
III. Dierlijke en plantaardige voortbrengselen	344	394	354	421	441	417	484	369	321	481	391	561	239		
IV. Mineralen	974	1.093	1.060	1.310	907	936	891	1.028	715	1.353	1.176	1.485	596		
V. Chemische voortbrengselen	4.149	3.107	3.042	3.068	3.268	2.399	2.966	3.163	3.013	3.300	3.977	6.186	2.795		
VI. Aardewerk en porselein, enz.	235	223	290	213	453	356	337	284	275	281	251	407	186		
VII. Glas en glaswerk	449	421	430	375	505	404	401	388	428	485	472	742	253		
VIII. Hout, kurk, plantaardig vlechtmateriaal	604	575	585	634	647	573	671	468	333	371	409	401	297		
IX. Huiden, vellen, pelswerk, enz.	247	234	245	269	240	288	288	293	380	393	385	516	228		
X. Garen en manufacturen	11.137	9.752	10.121	7.317	9.291	8.654	9.590	8.351	9.773	9.382	11.252	16.241	5.730		
XI. Papier en papierwaren enz.	1.608	1.140	1.347	1.088	1.243	1.289	1.368	1.319	1.238	1.288	1.217	2.303	1.014		
XII. Metalen, v.a.s.	5.911	6.603	8.109	6.112	4.846	4.398	4.428	4.872	5.525	5.618	4.199	6.020	3.744		
XIII. Rijtuigen, voertuigen en vaartuigen, enz.	2.099	1.738	2.621	4.766	4.462	1.989	2.234	2.567	3.333	4.390	4.204	6.133	1.456		
XIV. Machines, werktuigen, toestellen, gereedschappen, enz.	5.205	5.004	5.632	5.967	5.020	4.865	5.553	4.202	5.157	5.480	5.937	8.605	4.796		
XV. Andere goederen	525	439	505	443	450	471	594	547	591	719	801	923	370		
Totaal	40.129	38.292	41.653	38.900	40.020	32.997	36.906	34.965	38.530	41.195	42.012	60.194	27.636		
Eenige Invoerartikelen.															
<i>(Br. gew. in 1000-tallen kg en waarde in 1000-tallen glds.)</i>															
Biscuits 27	(gewicht	233	199	224	177	189	187	208	203	261	370	255	297	126	
	(waarde	90	72	83	66	73	76	88	78	111	163	104	129	49	
Kedelees 31	(gewicht	23	86	114	109	132	87	70	63	59	55	63	123		
	(waarde	2	6	8	7	9	6	5	4	4	4	4	8		
Boter 35—36	(gewicht	353	316	517	323	362	376	363	321	303	321	369	569	253	
	(waarde	266	240	394	259	291	303	295	260	246	260	297	460	204	
Tarwemeel 61	(gewicht	4.975	6.142	5.557	7.198	6.541	5.593	8.069	7.786	6.876	7.212	8.290	11.118	6.011	
	(waarde	518	640	579	681	617	527	703	677	597	574	659	882	421	
Melk a.s. 66 t/m 69	(gewicht	1.525	1.378	1.656	1.299	1.583	1.420	1.477	1.526	1.620	1.760	1.621	2.618	816	
	(waarde	388	356	423	341	411	368	381	391	407	446	416	666	206	
Rijst a.s. 71 t/m 74	(gewicht	23.898	41.207	28.635	25.351	35.468	14.421	17.197	25.840	29.678	32.513	26.846	31.943	18.505	
	(waarde	1.640	2.777	1.924	1.652	2.294	965	1.154	1.693	1.941	2.110	1.756	2.114	1.228	
Gez. en gedr. vlsch 97—98	(gewicht	6.244	4.574	4.819	5.038	5.989	5.494	5.256	5.037	3.031	4.274	4.520	7.301	6.022	
	(waarde	1.092	827	881	927	1.083	990	929	904	533	767	799	1.260	1.039	
Bier a.s.—130—131—132	(gewicht	332	425	448	468	517	382	391	404	472	502	516	648	458	
	(waarde	67	88	90	95	107	82	82	85	98	103	108	132	95	
Jenever 137—138	(gewicht	71	99	97	117	101	76	90	115	114	92	125	124	69	
	(waarde	26	36	36	43	38	29	34	43	43	36	46	26	26	
Wijn a.s. 147—148—149	(gewicht	245	209	309	298	332	259	270	287	236	287	379	415	185	
	(waarde	114	89	164	129	158	127	136	147	114	124	216	213	87	
Tabak 157—158	(gewicht	433	687	368	597	570	519	508	435	606	407	397	570	461	
	(waarde	524	671	460	671	641	596	522	497	606	514	497	651	493	

	1938												1939	1938	1939
	Jan.	Febr.	Maart	April	Mei	Junj	Juli	Aug.	Sept.	Oct.	Nov.	Dec.	Jan.		
Kerosine 227—2227—228... (gewicht)	807	3.252	826	820	951	636	742	775	643	395	442	437	337		
Benzine 229—2229—230... (waarde)	50	142	54	56	66	45	50	58	44	28	31	31	23		
Benzine 229—2229—230... (gewicht)	5.047	6.221	7.236	10.255	6.336	7.629	3.840	6.406	7.384	10.924	7.833	14.638	1.889		
Benzine 229—2229—230... (waarde)	200	214	283	403	263	294	160	237	269	393	281	504	70		
Cement 251 (gewicht)	9.497	3.662	10.331	5.866	4.447	9.339	11.727	13.018	8.158	10.950	13.178	20.490	10.110		
Lucifers 301—1301—302... (waarde)	122	47	133	75	57	120	151	167	105	141	169	264	130		
Lucifers 301—1301—302... (gewicht)	236	196	121	159	179	164	215	159	204	150	222	285	151		
Lucifers 301—1301—302... (waarde)	102	84	51	66	79	68	94	68	88	71	103	133	70		
Meestoffen 353 t/m 359 (gewicht)	27.074	16.659	7.795	3.265	3.377	2.831	5.351	8.007	5.281	12.270	13.616	16.379	10.092		
Service en servies-deelen 423 t/m 447... (waarde)	1.600	1.069	474	210	165	207	361	506	340	626	894	978	642		
Service en servies-deelen 423 t/m 447... (gewicht)	1.105	1.205	1.400	970	2.188	1.781	1.759	1.334	1.122	1.295	1.054	1.424	722		
Service en servies-deelen 423 t/m 447... (waarde)	137	146	177	121	266	216	221	179	153	183	149	200	103		
Vensterglas 466—1466... (gewicht)	182	461	311	341	623	504	623	264	695	516	777	599	538		
Vensterglas 466—1466... (waarde)	17	39	27	28	51	41	52	28	56	44	64	47	45		
Goenlezakken 582—1652... (gewicht)	10.053	9.577	2.900	2.885	3.159	2.090	2.473	1.982	2.212	3.767	9.609	5.312	2.684		
Goenlezakken 582—1652... (waarde)	1.861	1.775	529	528	389	370	446	355	389	678	1.777	977	483		
Personenauto's (incl. chassis) 826—827... (gewicht)	799	421	471	762	959	545	652	589	602	454	401	1.628	540		
Yachtauto's (incl. chassis) 828—829—2827—3827... (waarde)	773	445	518	808	939	537	628	612	583	466	448	1.393	486		
Yachtauto's (incl. chassis) 828—829—2827—3827... (gewicht)	209	244	358	747	470	345	331	321	415	354	270	914	204		
Yachtauto's (incl. chassis) 828—829—2827—3827... (waarde)	161	154	253	531	308	237	240	245	258	244	195	574	131		
Reëlmachines 864 (gewicht)	125	97	105	52	44	71	53	67	137	107	94	182	73		
Autobanden (buitenbanden) 959 (waarde)	178	125	138	68	74	93	72	89	182	146	129	257	87		
Autobanden (buitenbanden) 959 (gewicht)	71	71	58	64	36	43	109	47	64	104	46	119	52		
Autobanden (buitenbanden) 959 (waarde)	77	78	61	75	43	50	127	56	71	120	53	143	57		
Autobanden (binnenbanden) 960 (gewicht)	8	5	5	2	2	5	7	5	6	7	3	9	3		
Autobanden (binnenbanden) 960 (waarde)	10	6	6	3	3	7	8	8	8	9	3	11	4		
Goud en zilver: gemunt 667—668—2658—3658 (gewicht)	13	10	24	18	—	—	—	13	15	12	4	—	—		
Goud en zilver: gemunt 667—668—2658—3658 (waarde)	956	764	1.804	1.316	18	5	5	862	1.183	857	304	3	13		
Goud en zilver: ongemunt 665 (gewicht)	—	—	—	—	1	1	1	2	2	2	1	1	1		
Goud en zilver: ongemunt 665 (waarde)	12	1	27	8	14	33	33	61	50	53	17	41	25		
Zenige uitvoerproducten.															
(Br. gew. in 1000-tallen kg en waarde in 1000-tallen glds.)															
Aardollen en aardolleproducten 299 t/m 308... (gewicht)	501.298	444.022	510.684	453.047	540.785	538.070	461.437	422.729	479.991	588.507	544.490	576.617	516.415		
Aardollen en aardolleproducten 299 t/m 308... (waarde)	13.750	12.366	15.877	12.664	14.999	14.559	11.664	11.127	12.771	13.785	13.554	14.339	12.290		
Gulter alle fabriekssulker (excl. residu en molascut) 220 t/m 225... (gewicht)	45.683	51.694	86.676	65.071	67.594	153.083	156.804	119.919	52.018	82.538	92.404	112.156	91.319		
Gulter alle fabriekssulker (excl. residu en molascut) 220 t/m 225... (waarde)	2.005	2.370	4.124	2.606	2.733	6.436	5.496	4.411	1.974	3.579	3.903	4.828	4.171		
Ondernemingsrubber (incl. latex) 73 t/m 77... (gewicht)	15.023	17.506	17.405	18.626	13.707	14.204	15.112	13.698	12.148	13.602	12.332	7.915	20.485		
Ondernemingsrubber (incl. latex) 73 t/m 77... (waarde)	8.967	10.699	7.843	7.730	5.694	5.883	5.048	4.546	4.006	5.721	5.053	3.102	9.209		
Bevolkingsrubber *) 1075—2075-1076-2076-1077... (gewicht)	13.567	11.980	16.084	12.000	9.921	12.125	21.934	11.010	9.508	18.190	8.672	4.089	21.535		
Bevolkingsrubber *) 1075—2075-1076-2076-1077... (waarde)	6.236	5.076	6.793	5.090	4.199	5.134	8.646	4.346	3.753	5.886	2.807	1.324	9.929		
Tabak (blad- en gekorven-) 231 t/m 236... (gewicht)	4.358	5.270	9.354	10.585	6.941	5.159	743	2.470	589	780	1.203	2.123	3.278		
Tabak (blad- en gekorven-) 231 t/m 236... (waarde)	5.899	6.406	7.769	5.310	2.231	1.324	176	503	130	235	1.348	4.378	5.574		
Thee 245—246... (gewicht)	6.974	6.272	7.054	7.690	7.552	6.612	6.463	6.455	6.227	7.052	6.546	6.979	6.574		
Thee 245—246... (waarde)	4.515	4.242	5.052	5.206	5.122	4.472	4.530	4.515	4.349	4.888	4.544	4.826	4.556		
Copra 188... (gewicht)	58.167	32.152	42.996	54.151	49.854	33.656	61.737	45.040	52.008	41.610	46.122	44.613	44.124		
Koffie (gepelde) 166 t/m 169—2166... (waarde)	5.727	3.011	3.524	4.389	4.042	2.728	3.291	2.377	2.747	1.994	2.204	2.134	1.982		
Koffie (gepelde) 166 t/m 169—2166... (gewicht)	4.281	4.895	4.486	3.432	3.916	4.493	6.595	8.257	9.833	7.637	7.318	5.025	4.493		
Tim 328... (waarde)	1.184	1.291	1.093	689	753	780	1.064	1.457	1.816	1.399	1.280	903	832		
Tim 328... (gewicht)	77	405	469	987	804	639	541	634	696	739	598	810	772		
Timertia 318... (waarde)	118	615	829	1.747	1.423	1.130	806	945	1.038	1.012	819	1.109	1.212		
Timertia 318... (gewicht)	1.643	2.811	2.784	1.855	1.158	1.935	1.134	1.129	1.120	1.689	1.184	777	2.006		
Peper (witte en zwarte) 101—102... (waarde)	1.740	3.135	3.412	2.296	1.433	2.393	1.190	1.152	1.144	1.563	1.079	709	2.086		
Peper (witte en zwarte) 101—102... (gewicht)	2.639	2.556	1.910	3.715	3.010	2.943	2.773	5.224	5.470	10.327	3.567	11.406	4.093		
Vasela (harde touwvezels) 285... (waarde)	422	470	320	532	445	436	483	865	907	1.504	559	1.608	658		
Vasela (harde touwvezels) 285... (gewicht)	3.376	5.444	5.420	8.404	7.196	4.950	8.021	8.769	7.846	12.795	8.789	9.130	6.394		
Taploca (excl. ampas) 239 t/m 243... (waarde)	448	588	606	842	731	521	784	806	761	1.256	851	891	614		
Taploca (excl. ampas) 239 t/m 243... (gewicht)	20.214	19.744	16.817	15.123	14.092	10.326	22.600	25.008	27.586	24.608	25.259	28.494	21.625		
Palmolie 200... (waarde)	713	717	641	585	546	421	873	882	1.014	814	827	932	676		
Palmolie 200... (gewicht)	16.676	10.471	17.511	10.934	15.355	17.317	22.691	15.609	23.075	24.059	22.847	24.444	13.799		
Kapok (ontpit en niet) 258—259... (waarde)	1.683	1.058	1.760	897	1.092	1.126	1.477	1.154	1.754	1.691	1.373	1.477	879		
Kapok (ontpit en niet) 258—259... (gewicht)	1.009	1.356	1.620	990	1.142	1.275	1.567	2.168	1.364	1.404	1.033	1.414	1.541		
Mak 115... (waarde)	425	567	592	389	458	512	628	799	537	550	414	558	619		
Mak 115... (gewicht)	2.960	12.093	14.435	9.381	17.072	9.327	11.530	11.122	6.496	2.581	2.358	3.029	5.085		
Klapperolie 199... (waarde)	99	381	442	288	523	286	353	341	200	83	76	97	166		
Damar, a.s. 131—132... (gewicht)	2.839	696	1.761	2.073	2.299	1.353	3.767	2.498	1.568	654	441	412	102		
Damar, a.s. 131—132... (waarde)	465	100	220	259	292	170	428	283	179	70	45	41	9		
Goud en zilver: ongemunt 463, 466, 467, 470... (gewicht)	317	286	533	629	558	558	794	728	709	1.001	910	968	802		
Goud en zilver: ongemunt 463, 466, 467, 470... (waarde)	66	53	82	84	86	84	116	98	71	111	97	105	84		
Goud en zilver: gemunt 464, 465, 3465, 2465, 468, 469... (gewicht)	2	2	2	2	2	1	1	1	2	2	2	2	9		
Goud en zilver: gemunt 464, 465, 3465, 2465, 468, 469... (waarde)	1.023	943	1.180	559	643	226	355	361	394	380	364	451	400		
Overige producten (gewicht)	6	6	4	4	4	3	3	4	4	7	3	1	5		
Overige producten (waarde)	671	602	697	351	433	424	329	412	368	587	251	127	541		
Totaal (gewicht)	134.853	143.838	117.881	156.053	157.681	140.0									

In- en Uitvoer Nederlandsch-Indië (excl. goud en zilver).

Ongecorrigeerde cijfers.

Bruto-gewicht in 1000 kg en waarde in 1000-tallen guldens.

Landen van herkomst	Invoer				Landen van bestemming	Uitvoer			
	Jaar		Jan.	Jan./ Dec.		Jaar		Jan.	Jan./ Dec.
Totaal generaal	'38	gewicht	171.100	1.998.955	Totaal Generaal	'38	gewicht	835.954	10.912.406
	'39	"	120.894			'39	"	937.730	
	'38	waarde	39.161	477.371		'38	waarde	61.041	652.659
	'39	"	27.598			'39	"	62.160	
Europa	'38	gewicht	64.564	643.771	Europa	'38	gewicht	163.518	2.158.812
	'39	"	41.353			'39	"	189.276	
	'38	waarde	20.380	239.540		'38	waarde	26.582	241.080
	'39	"	13.802			'39	"	22.308	
Nederland	'38	gewicht	26.106	223.363	Nederland en v.o. ...	'38	gewicht	71.618	801.290
	'39	"	15.128			'38	waarde	66.780	130.118
	'38	waarde	8.687	106.110		'38	"	15.628	
	'39	"	6.109			'39	"	13.225	
Groot-Brittannië en Noord Ierland ...	'38	gewicht	8.178	85.065	Gr.-Brittannië en Noord Ierland en Gr.-Brittannië v.o.	'38	gewicht	25.877	436.395
	'39	"	4.923			'39	"	34.995	
	'38	waarde	3.345	38.036		'38	waarde	3.614	34.921
	'39	"	2.060			'39	"	2.810	
Duitschland	'38	gewicht	11.582	123.340	Duitschland en v.o.	'38	gewicht	16.477	326.131
	'39	"	5.353			'39	"	12.881	
	'38	waarde	4.418	48.475		'38	waarde	2.200	23.515
	'39	"	2.668			'39	"	1.911	
Frankrijk	'38	gewicht	2.085	34.906	Frankrijk en v.o. ...	'38	gewicht	8.895	64.082
	'39	"	2.873			'39	"	14.555	
	'38	waarde	622	9.315		'38	waarde	1.609	11.224
	'39	"	710			'39	"	1.221	
België en Luxemb.	'38	gewicht	9.546	92.174	België en Luxemb. en België v.o. ...	'38	gewicht	5.979	47.291
	'39	"	7.472			'39	"	7.072	
	'38	waarde	1.123	13.232		'38	waarde	690	5.230
	'39	"	993			'39	"	568	
Italië	'38	gewicht	942	16.399	Italië en v.o.	'38	gewicht	4.146	93.986
	'39	"	1.447			'39	"	20.172	
	'38	waarde	435	5.025		'38	waarde	690	9.274
	'39	"	282			'39	"	1.036	
Amerika	'38	gewicht	14.990	161.241	Denemarken	'38	gewicht	17.080	142.507
	'39	"	8.992			'39	"	6.571	
	'38	waarde	4.167	64.253		'38	waarde	1.276	9.875
	'39	"	3.363			'39	"	317	
V.S.N.-Amerika ...	'38	gewicht	13.519	150.496	Amerika	'38	gewicht	29.100	597.848
	'39	"	8.085			'39	"	58.269	
	'38	waarde	3.864	60.086		'38	waarde	7.102	99.027
	'39	"	3.169			'39	"	12.531	
Azië	'38	gewicht	82.117	976.034	V.S.N.-Amerika ...	'38	gewicht	27.613	457.446
	'39	"	60.603			'39	"	49.635	
	'38	waarde	13.382	153.659		'38	waarde	6.903	89.032
	'39	"	9.118			'39	"	11.891	
Britsch-Indië en Burma*).....	'38	gewicht	14.976	172.367	Azië	'38	gewicht	412.968	4.957.371
	'39	"	7.839			'39	"	430.579	
	'38	waarde	2.243	18.243		'38	waarde	18.759	191.594
	'39	"	816			'39	"	18.493	
Penang	'38	gewicht	3.416	43.711	Britsch-Indië en Burma*).....	'38	gewicht	14.377	113.085
	'39	"	3.363			'39	"	12.961	
	'38	waarde	353	4.282		'38	waarde	544	5.198
	'39	"	304			'39	"	555	
Singapore	'38	gewicht	22.649	303.311	Penang	'38	gewicht	7.692	105.311
	'39	"	22.178			'39	"	10.722	
	'38	waarde	2.906	36.080		'38	waarde	719	7.566
	'39	"	2.717			'39	"	644	
Slam	'38	gewicht	5.462	37.481	Singapore	'38	gewicht	217.599	2.463.362
	'39	"	2.772			'39	"	235.458	
	'38	waarde	360	2.588		'38	waarde	11.558	108.815
	'39	"	184			'39	"	12.150	
Fransch Indo-China	'38	gewicht	6.174	44.757	Hongkong	'38	gewicht	34.314	489.405
	'39	"	5.917			'39	"	33.584	
	'38	waarde	187	2.112		'38	waarde	741	13.356
	'39	"	84			'39	"	878	
Hongkong	'38	gewicht	1.225	20.678	China	'38	gewicht	2.213	220.255
	'39	"	1.374			'39	"	9.017	
	'38	waarde	390	6.475		'38	waarde	218	9.709
	'39	"	469			'39	"	624	
China	'38	gewicht	1.693	22.858	Japan (incl. Formosa) ...	'38	gewicht	68.161	784.470
	'39	"	1.632			'39	"	52.924	
	'38	waarde	471	8.241		'38	waarde	2.480	21.164
	'39	"	558			'39	"	1.403	
Japan (incl. Formosa) ...	'38	gewicht	20.102	257.159	Austr. en Nieuw-Zeeland ...	'38	gewicht	85.253	991.864
	'39	"	12.564			'39	"	101.413	
	'38	waarde	6.132	71.508		'38	waarde	3.010	35.977
	'39	"	3.756			'39	"	3.325	
Austr. en Nieuw-Zeeland ...	'38	gewicht	7.184	137.147	Afrika	'38	gewicht	23.358	739.927
	'39	"	6.797			'39	"	57.016	
	'38	waarde	902	13.262		'38	waarde	1.698	37.379
	'39	"	702			'39	"	2.851	
Afrika	'38	gewicht	790	20.036	Egypte en het Eg. dl. v Soedan, Alexandrië v.o. P.Said v.o. en Suez v.o.	'38	gewicht	21.690	618.751
	'39	"	2.004			'39	"	35.252	
	'38	waarde	243	4.396		'38	waarde	1.271	29.385
	'39	"	570			'39	"	1.871	
Tdj. Oeban, P. Samboe, Sabang en Onbekend	'38	gewicht	1.448	60.344	Unie v. Zuid-Afrika	'38	gewicht	968	74.206
	'39	"	1.137			'39	"	17.619	
	'38	waarde	87	2.229		'38	waarde	337	5.132
	'39	"	41			'39	"	716	
	'38	gewicht	121.711	1.455.700	Tdj. Oeban, P. Samboe, Sabang en Onbekend	'38	gewicht	121.711	1.455.700
	'39	"	100.611			'39	"	100.611	
	'38	waarde	3.886	47.332		'38	waarde	3.886	47.332
	'39	"	2.624			'39	"	2.624	
*) waarvan:					*) waarvan:				
Britsch-Indië	'38	gewicht	9.908	56.197	Britsch-Indië	'38	gewicht	14.222	111.333
	'39	"	2.639			'39	"	12.853	
	'38	waarde	1.918	11.107		'38	waarde	529	5.089
	'39	"	500			'39	"	548	

Invoer in Nederlandsch-Indië uit de V.S. van Amerika.

(excl. goud en zilver).

Stat. No.	Omschrijving	1937		1938	
		1000 kg bruto	1000 glds.	1000 kg bruto	1000 glds.
1/21	Groep I. Dieren en planten	I	2	4	0
22/162	Groep II. Eetwaren en genotmiddelen	7.056	2.771	8.323	3.196
	waarvan :				
50	Haverhout en derg.	687	232	760	258
67	Volle gecondenseerde melk, zonder suiker	548	140	501	131
100	Sardines in blikken	134	24	685	114
114/116	Versche appels, druiven en sinaasappelen	922	203	994	221
122	Vruchten op water, jus of in wijn	995	284	1.123	333
157	Tabak in bladen	1.371	953	1.535	1.045
163/224	Groep III. Dierlijke en plantaardige voortbrengselen	13.076	1.904	11.088	1.644
	waarvan :				
191	Pijn- of dennenhars	12.237	1.681	10.836	1.566
225/279	Groep IV. Mineralen	26.617	2.371	36.781	3.053
	waarvan :				
231—232	Smeeroliën	9.187	1.204	9.280	1.352
241	Asphalt	11.137	446	18.081	725
276	Geraffineerde zwavel	2.604	210	6.092	488
278	N.a.g. grondstoffen en halfabrikaten van minera-				
	le herkomst	1.717	244	1.470	221
280/3422	Groep V. Chemische voortbrengselen, genees-	43.076	6.481	22.707	5.880
	middelen, meststoffen, reukwerken en verwaren .				
	waarvan :				
326	Gecalceineerde soda	1.738	99	2.006	118
328	Caustische soda	12.595	1.118	12.354	1.321
358	Zwavelzure ammoniak	16.767	996	313	19
359	N.a.g. meststoffen	6.151	539	3.467	341
422	N.a.g. chemische voortbrengselen	2.460	693	811	1.132
423/465	Groep VI. Aardewerk en porselein, enz.	702	107	167	27
466/489	Groep VII. Glas en glaswerk	48	61	74	87
490/528	Groep VIII. Hout, kurk, plantaardig vlechtmate-	615	156	2.135	294
	riaal, enz.				
	waarvan :				
494	Gezaagd scheepsbouw- en timmerhout, ander dan	18	3	1.770	132
	djatihout				
529/548	Groep IX. Huiden, vellen, pelswerk, leder en leder-	97	323	105	312
	werk				
549/606	Groep X. Garens, manufacturen, touw en touw-	1.504	1.968	1.206	1.652
	werk, kleeders en modewaren				
	waarvan :				
1648	Schoenendoek	931	1.045	506	491
607/654	Groep XI. Papier en papierwaren, schrijf-, kantoor-,	26.699	2.467	19.403	1.794
	school-, teeken- en schilderbehoeften				
	waarvan :				
619	Pakpapier van oude couranten	23.834	1.636	17.853	1.149
659/662-}	Groep XII. Metalen, v.a.s. excl. goud en zilver	57.422	10.010	29.472	6.925
666/817 }	waarvan :				
690	Gewalste, gesmede of geperste ruwe ijzeren platen	21.266	2.435	8.031	1.109
703	Andere dan gegoten ijzeren buizen	16.499	2.902	2.570	631
1703	Ijzeren boorpijpen	1.814	486	2.683	898
708	Gegalvaniseerd dakijzer	396	60	772	144
715	Opslagtanks, zoomede platen daarvoor	1.273	250	1.182	292
718	Met onedele metalen overtrokken ijzerdraad	1.797	300	1.071	184
723	Draadnagels en spijkers in vaten of drums	3.258	426	4.117	592
732	Afsluit- en aftapkranen	237	385	299	523
752	Onbewerkt blik in bladen	6.001	1.464	5.461	1.405
818/842	Groep XIII. Rijtuigen, voertuigen, vaartuigen, enz.	9.994	8.831	10.874	21.737
	waarvan :				
826	Personenautomobielen	4.515	3.685	3.960	3.240
3827	Chassis voor vrachtautomobielen	3.849	2.059	3.334	1.968
842	Vliegtuigen en deelen	171	1.923	1.108	14.395
843/958	Groep XIV. Machines, werktuigen, toestellen, ge-	8.958	11.838	7.828	12.737
	reedschappen, enz.				
	waarvan :				
853	Verbrandingsmotoren voor luchtvaartuigen	28	224	43	579
860	Pompen en derg. toestellen ¹⁾	1.230	1.209	961	1.204
869	Werktuigen en toestellen voor petroleum- en pa-	848	814	599	917
	raffine-fabrieken				

1) Te drijven door krachtwerktuigen.

Stat. No.	Omschrijving	1937		1938	
		1000 kg bruto	1000 glds.	1000 kg bruto	1000 glds.
877	Idem ten dienste van mijnontginningen	2.756	3.106	1.840	3.054
879	N.a.g. werktuigen en toestellen ten dienste van fabrieken of andere technische bedrijven	652	651	261	348
905	Reken- en telmachines	33	264	23	153
906	Gewone schrijfmachines	124	542	90	363
923	Machines en toestellen voor huishoudelijk gebruik	520	540	597	687
959/1002	Groep XV. Andere goederen	601	636	623	738
959	waarvan : Automobilbuitenbanden	144	161	213	241
	Totaal	196.466	49.926	150.790	60.076

Uitvoer uit Nederlandsch-Indië naar de V. S. van Amerika.

(excl. goud en zilver; excl. opbrengst der geheven uitvoerrechten).

Stat. No.	Omschrijving	1937		1938	
		1000 kg bruto	1000 glds.	1000 kg bruto	1000 glds.
1/65	Groep I. Dierlijke voortbrengselen en fabriekaten daarvan	1.328	2.293	816	762
	waarvan :				
22	Huiden en vellen van bokken en geiten	656	1.869	362	589
44	Paarlemoerschelpen	523	348	386	146
71/84	Groep II. Caoutchouc en getah pertjah	186.130	109.785	115.764	46.064
	waarvan :				
73—1073	Niet geconcentreerde latex	14.546	3.444	1.978	368
2073—3073	Geconcentreerde latex	12.048	4.919	7.053	2.011
—4073	Ondernemingsrubber in vellen	89.316	55.700	43.031	18.765
75	Bevolkingsrubber in vellen	66.341	44.191	60.997	23.985
1075—2075	Groep III. Drogerijen en specerijen	12.480	2.895	38.032	6.092
85/109	waarvan :				
87	Foelie	298	283	347	338
90	Kaneelkassia	1.073	301	1.249	375
97	Nootmuskaat in den dop	293	54	389	75
98	Geklopte nootmuskaat	573	201	418	169
101	Witte peper	2.020	616	2.382	554
102	Zwarte peper	7.946	1.346	33.002	4.429
158/171	Groep IV. Koffie, v.a.s.	16.348	4.344	4.087	1.236
	waarvan :				
168	Gepelde Robusta-koffie	14.591	3.491	1.934	257
179/204	Groep V. Olie- en vethoudende vruchten en zaden, plantaardige oliën en vetten	148.586	19.594	118.542	8.990
	waarvan :				
188	Copra	5.494	786	—	—
190	Palmpitten	391	30	3.707	182
200	Palmolie	142.700	18.778	114.833	8.806
220/230	Groep VI. Suiker, v.a.s.	733	32	871	38
231/238	Groep VII. Tabak, v.a.s.	1	1	—	—
239/244	Groep VIII. Tapiokaproducten	178.369	10.061	108.470	4.297
	waarvan :				
240	Gaplekmeel	7.314	158	313	8
241	Tapiokameel	167.087	9.614	104.296	4.056
242	Vlokken en siftings	2.193	161	2.077	122
245/246	Groep IX. Thee	8.843	5.830	10.539	7.420
	waarvan :				
245	Bladthee	8.843	5.830	10.535	7.417
255/264	Groep X. Vezels, v.a.s.	50.542	10.488	32.022	4.973
	waarvan :				
255	Harde touwvezels	40.284	6.800	24.113	2.323
259	Ontpitte kapok	8.374	3.342	6.115	2.473
1)	Groep XI. Overige plantaardige voortbrengselen	14.406	2.665	10.670	2.122
	waarvan :				
129	Copal	4.560	447	4.049	416
132	Damar, mata koetjing	2.531	608	1.503	288
174	Gambir in blokken	1.450	341	750	176
206	Citronella-olie	437	520	797	784
266	Onbewerkte rotting	3.016	216	1.727	117
273+1273	Onopgemaakte pandanhoeden	927	252	612	153
289/312	Groep XII. Aardoliën, aardolieproducten, minerale brandstoffen, n.a.g.	16.512	2.218	13.699	2.116
	waarvan :				
289/308	Aardoliën en aardolieproducten	16.512	2.218	13.697	2.115
313/336	Groep XIII. Cement, ertsen, onedele metalen, tras, zwavel	3.602	7.582	4.105	4.822
	waarvan :				
328	Ruwe tin	3.602	7.582	3.105	4.814
337/376	Groep XIV. Goederen van verschillenden aard.	26	17	48	79
377/462	Groep XV. Buitenlandsche voortbrengselen	52	56	70	78
	Totaal	637.956	177.859	457.735	89.089

1) 66/70 — 110/157 — 172/178 — 205/219 — 247/254 — 265/288.

MAANDSTATISTIEKEN

BETREFFENDE DEN IN- EN UITVOER DER BELANGRIJKSTE HANDELSARTIKELLEN VAN JAVA EN MADOERA EN DE BUITENGEWESTEN

PRIJS INCLUSIEF PORTO VOOR HET BINNENLAND

	per jaarg.	per aflev.		per jaarg.	per aflev.
(1) Uitvoer Java en Madoera	f 3,50	f 0,35	(9) Uitvoer Buitengewesten	f 7,50	f 0,75
(2) Invoer Java en Madoera	" 8,-	" 0,80	(10) Invoer Buitengewesten	" 7,50	" 0,75
(3) Uitvoer der belangrijkste havens van Java en Madoera	" 5,-	" 0,50	(11) In- en uitvoer Menado	" 2,50	" 0,25
(4) Invoer van Garens en Manufacturen van Java en Madoera. (begrepen in No. 2)			(12) Invoer van Garens en Manufacturen in de Buitengewesten ... (begrepen in No. 10)		
(5) Invoer der belangrijkste havens van Java en Madoera	f 18,-	f 1,80	(13) Automobielstatistiek	f 10,-	f 1,-
(6) Uitvoer Sumatra's Oostkust (incl. havenstatistiek)	" 3,50	" 0,35	Maandstatistiek van de Intergewestelijke Handelsbeweging der Buitengewesten.		
(7) Invoer Sumatra's Oostkust (Belawan)	" 6,-	" 0,60	No. 21 (Handel van de Gewesten van Sumatra met Java en Madoera)	" 2,50	" 0,25
(8) Havenstatistiek: In- en uitvoer Padang, Makassar en Palembang	" 15,-	" 1,50	No. 22 (Handel van de Gewesten van Borneo en de Groote Oost met Java en Madoera)	" 2,50	" 0,25
			Een jaarabonnement op beide nummers: ..	3,50	0,35

	BINNENLAND	BUITENLAND
JAARABONNEMENT OP DE NUMMERS: {		
1 t/m 5	f 30,-	f 35,-
6 " 12	" 35,-	" 40,-
1 " 12	" 65,-	" 75,-

Verschenen:

Indisch Verslag 1936. Deel I. TEKST VAN HET VERSLAG VAN BESTUUR EN STAAT VAN NED.-INDIE over het jaar 1935. Prijs f 3.50.

Indisch Verslag 1938. Deel II. STATISTISCH JAAROVERZICHT VAN NEDERLANDSCH-INDIE over het jaar 1937. Prijs f 5.-.

Mededeelingen van het Centraal Kantoor voor de Statistiek No. 146. PRIJZEN, INDEXCIJFERS EN WISSELKOERSEN OP JAVA gedurende de jaren 1913-1937. Prijs f 1.50.

Mededeelingen van het Centraal Kantoor voor de Statistiek No. 147. ONDERWIJSSTATISTIEK Schooljaar 1935-1936. Prijs f 1.50.

Mededeelingen van het Centraal Kantoor voor de Statistiek No. 148. STATISTIEK VAN DE INTERGEWESTELIJKE HANDELSBEWEGING DER BUITENGEWESTEN over het eerste halfjaar 1937. Prijs f 1.-.

Mededeelingen van het Centraal Kantoor voor de Statistiek No. 153. JAAROVERZICHT VAN DEN IN- en UITVOER VAN NEDERLANDSCH-INDIE gedurende het jaar 1937. Deel III. (Voorloopige Cijfers). Prijs f 1.50.

Mededeelingen van het Centraal Kantoor voor de Statistiek No. 154. STATISTIEK VAN DE INTERGEWESTELIJKE HANDELSBEWEGING over het tweede halfjaar 1937. Prijs f 1.-.

Mededeelingen van het Centraal Kantoor voor de Statistiek No. 155. JAAROVERZICHT VAN DEN IN- en UITVOER VAN NEDERLANDSCH-INDIE gedurende het jaar 1937. Deel I. (Java en Madoera). Prijs f 4.-.

Mededeelingen van het Centraal Kantoor voor de Statistiek No. 156. STATISTISCH ZAKBOEKJE VOOR NEDERLANDSCH-INDIE 1938, betreffende het jaar 1937. Prijs f 1.50.

Mededeelingen van het Centraal Kantoor voor de Statistiek No. 157. DE LANDBOUWEXPORTGEWASSEN VAN NED.-INDIE in 1937. (Holl. & Eng Tekst). Prijs f 3.50.

Mededeelingen van het Centraal Kantoor voor de Statistiek No. 159. JAAROVERZICHT VAN DEN IN- en UITVOER VAN NEDERLANDSCH-INDIE gedurende het jaar 1937. Deel II. (Buitengew.). Prijs f 5.-.

Mededeelingen van het Centraal Kantoor voor de Statistiek No. 160. HANDELSSTATISTIEK VAN JAVA EN MADOERA gedurende de jaren 1825-1873. Prijs f 1.-.

Mededeelingen van het Centraal Kantoor voor de Statistiek No. 164. SCHEEPVAART-STATISTIEK VAN NEDERLANDSCH-INDIE gedurende de jaren 1825-1937.

Mededeelingen van het Centraal Kantoor voor de Statistiek No. 168. DE EERSTE INDISCHE HANDELSHUIZEN. Prijs f 1.-.

Mededeelingen van het Centraal Kantoor voor de Statistiek No. 169. JAAROVERZICHT VAN DEN IN- en UITVOER VAN NEDERLANDSCH-INDIE gedurende het jaar 1937. Deel III. (Landen van herkomst en bestemming). Prijs f 3.-.

Mededeelingen van het Centraal Kantoor voor de Statistiek No. 170. JAAROVERZICHT VAN DEN IN- en UITVOER VAN NEDERLANDSCH-INDIE gedurende het jaar 1937 deel IV (Gewestelijke Statistiek Buitengewesten). Prijs f 1.50.

Korte Mededeelingen van het Centraal Kantoor voor de Statistiek No. 15. ENKELE OPMERKINGEN OVER DE UITKOMSTEN VAN DE STATISTIEK DER PERSONEELE BELASTING gedurende 1929-1936. Prijs f 0.50.

Korte Mededeelingen van het Centraal Kantoor voor de Statistiek No. 16. TROPISCH AFRIKA ALS PRODUCENT VAN LANDBOUWEXPORTGEWASSEN. Prijs f 0.75.

Korte Mededeelingen van het Centraal Kantoor voor de Statistiek No. 18. PRIJSNIVEAU NED.-INDIE 1929 - Mei 1938. Prijs f 0.75.

Korte Mededeelingen van het Centraal Kantoor voor de Statistiek No. 29. DE BUITENLANDSCHE HANDEL VAN NEDERLANDSCH-INDIE gedurende het jaar 1937. Prijs f 0.50.

In bewerking:

Mededeelingen van het Centraal Kantoor voor de Statistiek No. 158. ONDERWIJSSTATISTIEK Schooljaar 1936-1937. Prijs f 1.50.

Mededeelingen van het Centraal Kantoor voor de Statistiek No. 161. HANDELSSTATISTIEK VAN NEDERLANDSCH-INDIE gedurende de jaren 1874-1937.

Mededeelingen van het Centraal Kantoor voor de Statistiek No. 162. HANDELSBETREKKINGEN MET SINGAPORE gedurende de jaren 1825-1937.

Mededeelingen van het Centraal Kantoor voor de Statistiek No. 163. HANDELS- EN SCHEEPVAARTBETREKKINGEN MET NEDERLAND gedurende de jaren 1825-1937.

Mededeelingen van het Centraal Kantoor voor de Statistiek No. 165. DE CULTURES VAN NEDERLANDSCH-INDIE gedurende de jaren 1840-1937.

Mededeelingen van het Centraal Kantoor voor de Statistiek No. 166. HISTORISCHE PRIJZEN IN NEDERLANDSCH-INDIE sedert het jaar 1825.

Mededeelingen van het Centraal Kantoor voor de Statistiek No. 167. DE ECONOMISCHE ONTWIKKELING VAN NED.-INDIE gedurende de jaren 1823-1937.

Mededeelingen van het Centraal Kantoor voor de Statistiek No. 171. STATISTIEK VAN DE INTERGEWESTELIJKE HANDELSBEWEGING DER BUITENGEWESTEN over het jaar 1938.

Mededeelingen van het Centraal Kantoor voor de Statistiek No. 172. JAAROVERZICHT IN- en UITVOER VAN NEDERLANDSCH-INDIE 1938, deel III. (Voorloopige Cijfers). Prijs f 1.50.